

не уступало въ этомъ отношеніи и низшее, смотрѣвшее на свои приходы исключительно, какъ на источники обогащенія, и не имѣвшее ни времени ни охоты заниматься націоналистической пропагандой. Лучшие же изъ греческихъ епископовъ не только не были враждебно настроены противъ болгаръ, но даже старались изучать ихъ языкъ и очень заботились объ ихъ нравственномъ и умственномъ подъемѣ. А что греческое духовенство интересовалось даже умственной жизнью своей паствы, — это доказываетъ цѣлый рядъ заимствованій изъ болгарской письменности, дѣлавшихся разными греческими писателями еще въ эпоху турецкаго рабства. Такъ, напр., извѣстный греческій церковный писатель Никодимъ Святогорецъ (Νικόδημος ὁ Ἀγιορίτης 1748—1809) перевелъ съ болгарскаго языка житіе св. Іоанна Рыльскаго, другой писатель Аѳанасій Паросскій, составляя житіе Климента болгарскаго, воспользовался «Паннонскими житіями» въ редакціи Димитрія Ростовскаго, драчскій митрополитъ Козьма (1681—1694) перевелъ съ болгарскаго оригинала (къ сожалѣнію, недошедшаго до насъ) житіе св. Іоанна Владимира. И т. д.

Н. Николовъ. *По горното течение на р. Мѣста*. Минало, кн. 7—6, 154—147.—Описаніе путешествія по верхнему теченію р. Мѣсты, совершеннаго авторомъ въ 1905 г. Для классика и византиниста здѣсь особенно интересны эпиграфическія находки автора.

Д. Анастасіевѣѣ. *Писмо цариградскога патријарха Константіја о промашењу афтокефалне српске цркве од 1832 године месеца јануара*. Споменик XLIX.—Авторъ издаетъ грамоту Константинопольскаго патријарха Констанція о провозглашеніи автономіи сербской церкви въ янв. 1832 г. Кромѣ греческаго текста, дается и весьма точный его сербскій переводъ.

Ћоровић В. *О другомъ доласку Христовомъ. Апокрифна апокалипса Іована Богослова у славенскимъ пријеводима*. Споменик XLIX 41—66.—Статья содержитъ въ себѣ критическое изданіе апокрифа о второмъ пришествіи Христовѣ на основаніи сербской рукописи XVI в. Загребской Югославянской Академіи. При сравненіи варіантовъ, издатель постоянно привлекаетъ и показанія греческихъ текстовъ.

Г. Ильинскій.

ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑ.

† Κωνσταντίνου Σ. Κόντου, Διορθωτικά. «Επιστημονική Ἐπετηρίς» τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τόμ. Ε' (1908—1909) σελ. 1—46.—Περὶ λαμβάνουσι τὰ διορθωτικά ταῦτα τὰ κεφάλαια KB—KA' μετὰ πολλῶν πολλάκις ἐπιμέτρων. Πλεῖστα ἐν τῇ προκειμένῃ διατριβῇ τὰ ἀναφερόμενα εἰς βυζαντινὰ κείμενα, π. χ. εἰς Ἀλέξανδρον Τραλλιανόν, Προκόπιον, Γεώργιον Κεδρηνόν, Ὁρειβάσιον, Μιχαὴλ Ψελλόν, Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης, Σουΐδαν, Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, Ἰωάνν Εὐδοκίαν, Φώτιον, κλ. κλ. κλ.—Ῥητέον ὅτι τὴν περὶ

ἧς ὁ λόγος ἐργασίαν συνεπλήρωσε καὶ συνέταξεν, ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ τετράδια καὶ τὰ χειρόγραφα βιβλία τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου Κόντου, ὁ κ. Χαρίτων Χαριτωνίδης.

Σπυρ. Βάση, Κριτικὸν ἐπίμετρον εἰς τὸ περὶ ἀρχῶν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας σύνταγμα Ἰωάννου Φιλαδελφέως τοῦ Λυδοῦ. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 31—4. — Εἰς τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν, ὑπὸ R. Wuensch (Πρβλ. καὶ τὰ ἐν τῇ Δ' Ἐπετηρίδι τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν δημοσιευθέντα εἰς τὸ αὐτὸ σύγγραμμα τοῦ Λυδοῦ παρατηρήματα τοῦ καθηγητοῦ Σπ. Βάση).

Σπ. Βάση, Περί τινων χωρίων τῆς ἐκλογῆς Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 36—40. — Διορθωτικὰ καὶ ἐρμηνευτικὰ εἰς τὸ: *Ecloga Leonis et Constantini cum appendice edidit Antonius Gr. Monferatus. Athenis 1889.* (Πρβλ. καὶ «Βυζαντίδος» τόμ. Β', 1910—11. σελ. 264).

† Κωνστ. Στ. Κόντου, Διορθώσεις εἰς τὰς εἰς Ὅμηρον παρεκβολὰς τοῦ Εὐσταθίου. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 372—381. — Τοῦ ἄρθρου ἀγγέλλεται καὶ συνέχεια. Ἐκδίδεται ἐνταῦθα ἐκ τῶν καταλοίπων τοῦ Κόντου ἐπιμελεία Χαρ. Χαριτωνίδου.

Χαρίτωνος Χ. Χαριτωνίδου, Εἰς Ἀλέξανδρον Τραλλιανόν. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 627—8. — Ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Pusch τοῦ περὶ ὀφθαλμῶν συγγραμμάτιου Ἀλεξάνδρου τοῦ Τραλλιανοῦ κεῖται: «...τὴν γλυκύτητα τὸν ἥλιον...», ὅπερ δικαίως ὁ Χ. Χ. Χ. διορθοῖ: «...τὸν γλυκύτατον ἥλιον...».

Σπ. Βάση, Εἰς Ψελλόν. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—11) σ. 225—30. — Κριτικαὶ διορθώσεις καὶ ἐρμηνευτικὰ εἰς τὸ τοῦ Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως: Γρηγόριος ὁ Θεολόγος κρινόμενος ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ. (Ἐν τῷ Δελτίῳ τοῦ Ῥωσικοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως, τμῆμα κλασσικῆς φιλολ., Ἰανουάρ. 1910).

Σπ. Βάση, Ἐπίμετρον εἰς «Βυζαντίδος» τόμ. Α' σελ. 337 στιχ. 11 κέ. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—11) σ. 262—4. — Ὁ Σ. Β. ἐνταῦθα ὑποστηρίζει ἐρμηνείαν, ἣν τινα εἶχεν ἤδη δώσει εἰς χωρίον τῆς Ἐκλογῆς Λεόντος καὶ Κωνσταντίνου (ιδεῖ ἄνωτέρω) καὶ ἣν τινα εἶχεν ἀποκρούσει ὁ καθηγητὴς Δ. Παπούλιας («Ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις τοῦ ἀρράβωνος ἐν τῷ Ἐνοχικῷ Δικαίῳ». Ἀθήνησι 1910, σ. 103).

Κωνστ. Σ. Κόντου, Παντοῖαι φιλολογικαὶ παρατηρήσεις. «Μηνιαῖον Παράρτημα» τῆς ἐφημερίδος «Ἀθῆναι». Ἔτος Β' (1909) σ. 1607—14, 1851—4. — Πλεῖστα τὰ εἰς τὴν βυζαντιακὴν φιλολογίαν ἀναφερόμενα.

Σωφρονίου Εὐστρατιάδου (Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως), Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐπιστολαὶ καὶ μῦθοι. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου, 1910. σελ. XII + λβ + 233, εἰς 8ον. — Κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι ἀναδημοσίευσις ἐκ τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Α'—Ε'. Προτάσσεται πρόλογος, ἐν ᾧ ὁ ἐκδότης ἐκτίθησι τὰ κατὰ τὸν πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Κύπριον (1228—1289) καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ καὶ τονίζει τὴν σημείωσιν τῶν διχωθεῖσων αὐτοῦ ἐπιστολῶν.

A. Π. Κ. — κατὰ τὸν ἀρχόμενον I' αἰῶνα, ὅπερ ὁ ἐκδότης ἠγόρασε παρά τινος Ὁθωμανοῦ ἐμπορίου ἀρχαιοτήτων. — Ἰδὲ τὰ σχετικῶς πρὸς τὸ δημοσίευμα τοῦτο σημειωθέντα ὑπὸ P[aul] M[aa]s ἐν *Byzantinische Zeitschrift*, τόμ. XX (1911) σ. 312—313.

A. Π.-Κεραμέως, Διορθωτέα εἰς τὸ ἄρθρον ὁ «Μέγας κανὼν» Ἀνδρέου Κρήτης. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 160 — Ἀναφέρονται εἰς τὸ ἀμέσως προμνημονευθὲν ἄρθρον.

Νίκου Ἀ. Βέη, *Nouveaux fragments d'Hippolyte*. «*Revue d'Orient Chrétien*» τόμ. Ις' (1911) σ. 433 — Σημείωμα περὶ τῶν νέων ἀποσπασμάτων τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Ἰππολύτου [Ρώμης] εἰς τὰς προφητείας τοῦ Δανιήλ, ἅτινα ἀποσπάσματα ἠτύχησα νάνακαλύψω ἐν τῷ περιφήμῳ κώδικι 573 (τοῦ I' αἰῶνος) τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων, τῆς κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου καλουμένης.

Φαίδωνος Ι. Κουκουλέ, Παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς Παπύρους. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Π. Α. Πετράκου 1911, σελ. ἡριθμημέναι 27, εἰς 8ον. — Ὁ Φ. Ι. Κ. ἀφορμώμενος ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ καθόλου νεοελληνικοῦ βίου καὶ πολλαχοῦ συμβουλευόμενος τὸ λεξικὸν τοῦ Ἑσυχίου, ὅπερ ἀληθῶς εἶναι πολύτιμον διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν παπυρολογικῶν κειμένων βοήθημα, ἐρμηνεύει χωρία καὶ συμπληροῖ χάσματα παπύρων κακῶς πρότερον ἐρμηνευθέντα εἴτε ἀσυμπλήρωτα καταλειφθέντα ὑπὸ τῶν Ἑσπερίων φιλολόγων (μάλιστα ἐν B G U., P. Fay, P. Fior, Wessely ἐν *Neue Zauberpap.*, P. Giss, P. Loudon, P. Oxy., P. Tebt., P. Hamb., P. Auh, Grenf. Greek Pap. κλ. κλ.). Πλεῖστοι τῶν παπύρων, οἵτινες λαμβάνονται ὡς ἀντικείμενον τῆς παρούσης μελέτης, εἶναι τῶν μετὰ Χριστὸν αἰώνων καὶ βυζαντινοὶ ἔτι. Καὶ ἄλλα τινὰ ἀναγινώσκονται ἐν τῇ διατριβῇ σχετικὰ πρὸς τὰς ἡμετέρας σπουδὰς.

Ἀθαν. Ι. Σπυριδάκι, Βυζαντικὸν ἀλφαβητάριον ἐν Ἡπείρῳ. Μηνιαῖον παράρτημα τῆς ἐφημερίδος «Ἀθῆνα» τόμ. Δ' (1911), ἀριθ. 3, σελ. 3118—3119. — Ἐκ τῆς ζώσης φωνῆς ἐκδίδει ἀλφαβητάριον, ὅπερ εἶναι λίαν σχετικὸν πρὸς τοὺς βυζαντινοὺς σχολικοὺς στίχους, περὶ ὧν πραγματεύεται ὁ Krumbacher ἐν *Gesch. d. byz. Lit.* Ἐν Μονάχῳ 1897, σελ. 815.

Τρυφ. Ε. Εὐαγγελίδου, Ἡ μυθιστοριογραφία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν ἐπεκτεινομένη καὶ μέχρις ἡμῶν. Ἐν Ἑρμουπόλει 1910, σελ. 31, εἰς 8ον — Βραχεῖα ἐπισκόπησις τοῦ θέματος. Δι' ὀλίγων πραγματεύεται ὁ Τρ. Ε. Εὐαγγελ. τὰ κατὰ τὴν βυζαντινὴν μυθιστοριογραφίαν παρέχων καὶ τινὰς σχετικὰς βιβλιογραφικὰς εἰδήσεις. Τὸ ὅλον δημοσίευμα ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς πολλούς.

Νίκου Α. Βέη, Τὰ ἀναστενάρια κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 48—50. — Πρόκειται περὶ τῶν περιέργων ἐκείνων λειψάνων τῆς ἀρχαίας λατρείας τοῦ Διονύσου, ἅτινα κοινῶς μὲν καλοῦνται ἀναστενάρια, κατ' ἐξοχὴν δὲ διετηρήθησαν μέχρι σήμερον ἐν Βιζύῃ τῆς Θράκης καὶ τῇ περιοικίδι καὶ ἐν τισι χωρίοις τῆς ἐπαρχίας Σωζαγαθουπόλεως. Περὶ τῶν ἀναστεναρίων τούτων παρέχω δύο μνείας ἐκ βυζαντινῶν κειμένων. Ἡ μὲν κεῖται ἐν τῇ καλουμένῃ Συνόψει Χρονικῇ (ἐκδοσις Κ.Σάδα, Μεσαιω-

νική Βιβλιοθήκη, τόμ. Ζ', σ. 371—2, 29—27), ἡ δ' ἑτέρα παρὰ Νικήτα Χωνιάτη (σέλ. 485 κ. ἐ. ἐκδ. Βόννης) καὶ δὴ ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς στάσεως τῶν Μουσῶν (= Βλάχων καὶ Βουλγάρων) κατὰ Ἰσακίου Β'. — Πρβλ. ὅσα περὶ τοῦ ἄρθρου τούτου διέλαβεν ὁ καθηγ. Ν. Γ. Πολίτης ἐν «Λογογραφία» τόμ. Α' (1909) σ. 343—345 πρὸς ἃ πάλιν πρβλ. τὰ τοῦ Νίκου Α. Βέη ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σελ. 646.

Στεφάνου Α. Ξανθουδίδου, Διορθώσεις εἰς τὰ ποιήματα Στεφάνου Σαχλίκη. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 351—371. — Ὁ συγγραφεὺς ἐρεϊδόμενος ἐπὶ τελείας γνώσεως τοῦ κρητικοῦ ιδιώματος (τοῦ καὶ μητρικοῦ αὐτοῦ) προτείνει διαφόρους διορθώσεις εἰς τὰ ποιήματα τοῦ γνωστοῦ Κρητὸς στιχοπλόκου Στεφάνου Σαχλίκη (ιδὲ περὶ αὐτοῦ προχείρως Krumbacher, *Gesch. d. byz. Lit.* 1897, σελ. 815—6) καὶ δὴ εἰς τὰς ἐκδόσεις τοῦ E. Legrand (*Collection de monum. vol. XV, Paris 1871 καὶ Annuaire de l'Association pour l'encour. des Ét. Grecques, vol. V, 1871, σελ. 201—242*), τοῦ Wagner (*Carmina Graeca medii aevi, Lipsiae 1874, σελ. 62—105*) καὶ δὴ τοῦ Συνόδη Παπαδημητρίου (Στέφανος Σαχλίκης καὶ τὸ ποίημα αὐτοῦ: Ἀφήγησις παράξενος. Ἐν Ὀδησσῷ 1896, ῥωσιστί). Πρὸς τὸ δημοσίευμα τοῦτο σχετικὰ καὶ οὕτως εἰπεῖν πρόδρομοι εἶναι τὰ ἀμέσως κατωτέρω ἀναγραφόμενα δύο ἑτερα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως δημοσιεύματα.

Στεφ. Α. Ξανθουδίδου, Ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἑνετοκρατίας. Ὁ ποιητῆς Σαχλίκης καὶ οἱ δικηγόροι Κρήτης πρὸ πέντε αἰώνων. «Παναθήναια» τόμ. ΙΗ' (1909) σ. 170—180. — Δημοσιεύει καὶ ἱκανὰ ἀποσπάσματα ἐκ τῶν στίχων τοῦ Σαχλίκη κριτικῶς ἀποκατεστημένων.

Στεφ. Α. Ξανθουδίδου, Ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἑνετοκρατίας. Τὰ Ζάρια. «Κρητικὸς Λαὸς», ἔτος Α' (1909) σ. 7—11. — Ἐκ τῶν στίχων μάλιστα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη παρέχει ὁ Στ. Ξανθ. περιέργους καὶ ἐνδιαφερούσας εἰδήσεις περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ κυβείας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν κατοχῆς τῆς νήσου.

Χρ. Γ. Γουγούση, Αἱ περὶ τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τῶν Τούρκων παραδόσεις. «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον» ἔτος Β' (1909) σ. 103—7. — Πρόκειται περὶ τῆς ἀλώσεως τοῦ 1430.

Charles Diehl, Διγενὴς Ἀκρίτας. «Παναθήναια» τόμ. ΙΖ' (1908—9) σ. 97—106. — Κατὰ μετάφρασιν Γεωργίου Στρατήγη ἐκ τῶν *Figures byzantines*. Ἐκ τῶν «Παναθηναίων» ἀνεδημοσιεύθη ἡ μετάφρασις ἐν τῇ κυπριακῇ ἐφημερίδι «Ἀληθεία».

Γεωργ. Σωτηριάδου, Ὁ Ἑρωτόκριτος. «Παναθήναια» τόμ. ΙΖ' (1908—1909) σ. 209—217, ὅθεν καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος. — Διεσκευασμένον τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀνεγνώσθη ἐν συλλόγῳ διοργανωθέντι ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ποτὲ ἐκδιδομένης γαλλοφώνου ἐφημερίδος «*Le Monde Hellénique*» τῇ 5 Ἰανουαρίου 1909 (π.). Ὁ Γ. Σ. δὲν παρεισάγει ἴδια συμπεράσματα περὶ τοῦ ὠραίου Κρητικοῦ ἔπους. Τὸ ἄρθρον του ἐρεῖδεται κυρίως ἐπὶ τῆς ἐργασίας τοῦ Α. Γιάνναρη (Περὶ τοῦ Ἑρωτοκρίτου καὶ τοῦ ποιητοῦ αὐτοῦ. Ἐν Ἀθήναις 1889). Ἐν τέλει παρέχονται βιβλιογραφικαί τινες εἰδήσεις περὶ τοῦ Ἑρωτοκρίτου. Ἰδὲ ὅσα προσθετέα εἰς ταύτην ἐσημείωσα ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σ. 164.

Νικ. Γ. Πολίτου, Δημόδη βιβλία. Ὁ Ἐρωτόκριτος. «Λαογραφία» τόμ. Α' (1909) σελ. 19—70. — Κυρίως τὸ ἄρθρον τοῦτο σκοπεύει τὴν ἀναίρεσιν σημείων τινῶν τοῦ ἀμέσως προμνημονευθέντος ἄρθρου τοῦ Γ. Σωτηριάδου, ὅστις διΐσχυρίσθη ὅτι ὁ Ἐρωτόκριτος «μᾶς εἰσάγει τελείως εἰς φραγκικὴν ἀτμόσφαιραν». Πλὴν δ' ὅμως ὁ Ν. Γ. Π. ἐξετάθη καὶ εἰς γενικώτερα περὶ τοῦ Ἐρωτοκρίτου ζητήματα παρασχὼν οὕτω σπουδαιοτάτην εἰς τοῦτο συμβολήν, ἥτις καίπερ στηριζομένη ἐν πολλοῖς εἰς ἐπιχειρήματα ex silentiis εἶναι ὅπωςδῆποτε πειστικὸν δαίγμα τῆς περὶ τὴν Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν ἐπιστημονοσύνης τοῦ συγγραφέως. Ὁ Ν. Γ. Π. νομίζει ὅτι τὸ ἀρχέτυπον ἔπος τοῦ Ἐρωτοκρίτου ἐποιήθη πιθανῶς κατὰ τὴν ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα, καθ' οὓς χρόνους ἤκμαζε τὸ κράτος τῶν Καραμανιτῶν Τούρκων, καὶ δὴ ἐκτὸς τῆς Κρήτης ἐν ἑλληνικῇ χώρᾳ μὴ φραγκοκρατούμενῃ. Περὶ τοῦ Βικεντίου Κορνάρου, τοῦ κοινῶς θεωρουμένου ποιητοῦ τοῦ Ἐρωτοκρίτου, φρονεῖ ὁ Ν. Γ. Π. ὅτι μόνον ὀλίγας τινὰς μεταβολὰς ἐπήνεγκεν εἰς τὸ ἀρχέτυπον ποίημα, ἴσως δὲ καὶ μετέβαλεν αὐτὸ εἰς τὴν κρητικὴν διάλεκτον, ἃν κατὰ τοὺς προειρημένους διΐσχυρισμούς τοῦ Ν. Γ. Π. ἀρχῇθεν τοῦτο πρᾶγματι δὲν εἶχεν ἐν ταύτῃ γραφῇ. — Παρατηρήσεις μου τινὰς εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἰδὲ ἐν «Βυζαντιδῷ» τόμ. Α' (1909) σ. 645—6. — Ἐπίσης πρβλ. «Λαογραφία» τόμ. Α' (1909) σελ. 409—11.

Γεωργ. Ν. Χατζηδάκι, Περὶ τοῦ Ἐρωτοκρίτου. «Κριτικὸς Λαός» τόμ. Α' (1909) σ. 3—6. — Ἐντονος πολεμικὴ τοῦ ἀμέσως προμνημονευθέντος ἄρθρου τοῦ Ν. Γ. Πολίτου ἐν σχέσει πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον, ἐνθα ἐποιήθη ὁ «Ἐρωτόκριτος». Ὁ Γ. Ν. Χ. θεωρεῖ ἀναπόδεκτον ἀντιρρήσεων, ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐρωτοκρίτου» ἦτο Κρῆς. Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Γ. Ν. Χ. εὐρίσκω καθ' ὅλου πειστικά.

Sven Oftedal, Ἡ Ἀρετοῦσα. Ψυχολογικὴ σκιαγραφία ἀπὸ τὸν Ἐρωτόκριτον. «Πιναχοθήκη» (περιοδικὸν Ἀθηνῶν ἐκδιδόμενον ὑπὸ Δ. Ι. Καλογεροπούλου), τεῦχος 99 (1909).

Sven Oftedal, Ὁ Ἐρωτόκριτος καὶ οἱ κριταὶ του. «Μηνιαῖον Παράρτημα» ἡμερηίδος «Ἀθῆναι». Ἔτος Β' (1909) σελ. 1938—1947. — Ὁ συγγραφεὺς, ἐνθουσιώδης θαυμαστὴς τοῦ Ἐρωτοκρίτου, ἐκτίθησι τὰς περὶ τοῦ ἔπους τούτου γνώμας καὶ ἐρεῦνας τῶν φιλόλογων. Ὁ S. O. φαίνεται ἐγκρατέστατος τοῦ θέματος.

Νικ. Γ. Πολίτου, Λαογραφία. «Λαογραφία» τόμ. Α' (1999) σελ. 1—18. — Ἐν πρώτοις ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τῆς λέξεως λαογραφία, ἣν ὁ Ν. Γ. Π. καθιέρωσεν ἀντὶ τοῦ παρὰ τοῖς ξένοις: Folklore. Ἐπειτα ὁ σκοπός, ὃν ἐπιδιώκει καὶ ἡ μέθοδος, ἣν μετέρχεται ἡ λαογραφικὴ ἐπιστήμη. Ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου σχετικὰ βιβλιογραφικὰ σημειώματα. Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν λέξιν λαογραφία ὁ Ν. Γ. Π. ἀγνοεῖ, ὡς μὴ ὄφειλε, τὰ ὑπὸ U. Wilcken: Griechische Ostraka. Τόμ. Α' (1899) σ. 230 κ. ἐ., 441, 448, 617. Ἄν ταῦτα ἐγνώριζε τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν λέξιν λαογραφία τμήμα τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ θὰ ἦτο κατὰ πολὺ ἐντελέστερον καὶ σοβαρώτερον.

Σπ. Ἐμ. Στάθης, Τὸ παραμῦθον τοῦ Ἀπολλωνίου. «Λαογραφία» τόμ. Α' (1909) σ. 71—77. — Ἐκδίδεται ἐνδιαφέρον δημῶδες παραμῦθον ἐκ Κυθήρων, ὃπερ προῆλθεν ἐκ τοῦ περιφήμου κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας μυθιστορήμα-

τος Ἀπολλωνίου τοῦ ἐκ Τύρου. Ἐπισυνάπτονται παρκτηρήσεις τοῦ Σπ. Εὐμ. Στάθου καὶ Ν. Γ. Πολίτου (σελ. 77—81).

Ν. Γ. Πολίτου, Λαογραφικὴ ἐπιθεώρησις τῶν περιοδικῶν δημοσιευμάτων. «Λαογραφία», τόμ. Α' (1909) σ. 121—155, 340—409.

Ν. Γ. Πολίτου, Ἀκριτικά ἄσματα. Ὁ θάνατος τοῦ Διγενῆ. «Λαογραφία» τόμ. Α' (1909) σ. 169—275. — Ἐκδίδονται 72 τὸ ὅλον δημῶδη ἄσματα ἐκ διαφόρων χωρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀναφερόμενα εἰς τὸν θάνατον τοῦ ἔθνικοῦ μεσαιωνικοῦ ἥρωος τῶν Ἑλλήνων, τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα. Ἐκ τῶν ἄσμάτων αὐτῶν πλεῖστα ἦσαν προεκκεδομένα. Ὁ ἐκδότης προτάσσει διεξοδικὰ προλεγόμενα εἰς τὴν συναγωγὴν ταύτην τῶν ἄσμάτων. — Πρβλ. παρατήρησιν τινα εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 9, 14, 19 ἄσματα τῆς συλλογῆς ὑπὸ Μ[ιχαήλ] Γ[ούδα], «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 647.

Κ. Δ. Χαβιαρᾶ, Ῥοδιακὰ μνημεῖα τοῦ ἀκριτικοῦ κύκλου. «Λαογραφία» τόμ. Α' (1909) σ. 275—283. — Εἶναι τὰ μνημεῖα ταῦτα τοῦτο μὲν ἄσματα, τοῦτο δὲ παραδόσεις.

Παύλου Γνευτοῦ, Δημοτικὸν τῆς Ῥόδου. «Παναθήναια» τόμ. ΙΖ' (1908—1909) σ. 205—6 — Δημῶδες ἄσμα ἀρχαιοπρεπὲς πολλὰ τὰ γλωσσικῶς καὶ λογοτεχνικῶς τὰ σχετικὰ ἔχον πρὸς τὰ κατάλοιπα τῆς δημῶδους βυζαντιτικῆς φιλολογίας.

Ἄγιδος Θέρου [=Σπ. Θεοδωροπούλου], Δημοτικὰ τραγούδια. Ἀθῆναι, Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος» [1909], σελ. 126, εἰς 8-ον. — Ἦτο αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκδόσεως ἐνὸς ἀπανθίσματος τῶν ἀρίστων προϊόντων τοῦ Δημῶδους Νεοελληνικοῦ Παρνασσοῦ. Ἡ ἐκδοσις τοῦ ἐνταῦθα ἀγγελλομένου βιβλίου δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐπλήρωσε κατὰ πάντα τὴν ἀνάγκην ταύτην. Διότι ὁ Ἅγις Θέρος καὶ ἐξ ὀλίγων προεκκεδομένων συλλογῶν ἠρύσθη τὸ ὑλικὸν καὶ ἡ ἐκλογή δὲν ὑπῆρξε πάντοτε ὡς θὰ προσεδόκα τις. Ἐν ἀρχῇ καίται πρόλογος, ἐνθα ὁ ἐκδότης δίδει χαρακτηρισμὸν τῆς δημῶδους νεοελληνικῆς ποιήσεως, καθ' ἃ οὗτος ἀντιλαμβάνεται ταύτην. Ἐν τέλει, σελ. 119—120, σύντομον γλωσσάριον δυστυχῶς οὐχὶ ἀπηλλαγμένον σφαλμάτων. Ὀλίγα τινὰ εἶναι τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ ἄσματα βυζαντιτικῆς ἀπορροίας. — Πρβλ. καὶ Ν. Α. Β[έην], «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 643.

Νικ. Γ. Πολίτου, Διατὶ ἡ Τρίτη θεωρεῖται ἀποφράς ἡμέρα. «Μηνιαῖον Παράρτημα» ἐφημερίδος «Ἀθῆναι» ἔτος Β' (1909), ἀριθ. 122, σελ. 2230—33. — Τὸ ἄρθρον ἐπανεκδίδεται ἐκ τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου» τοῦ Κ. Σκόκου, τοῦ ἔτους 1897, σελ. 342 κ. ἐ. — Κοινῶς πιστεύεται, ὅτι οἱ Ἕλληνες θεωροῦμεν τὴν τρίτην ὡς ἀποφράδα ἡμέραν, καθ' ὅσον ἡ 29 Μαΐου 1453, καθ' ἣν ἐάλω ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Τούρκων, συμπίπτει πρὸς τρίτην τῆς ἐβδομάδος. Ἀλλ' ὁ Ν. Γ. Π. ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ δεισιδαιμονία αὕτη εἶναι κατὰ πολὺ παλαιότερα τῆς Ἀλώσεως καὶ δὴ ἀπόρροια τῆς ἀστρολογικῆς καλουμένης ψευδ-επιστήμης.

Γ. Ι. Χατζηδάκι, Κρητικὴ μουσικὴ καὶ ὄρχησις. «Κρητικὴ Στοά» τόμ. Β' (1909) σελ. 273—310. — Περιγραφή τῶν συγχρόνων καὶ παλαιότερων ἐν Κρήτῃ ἐπιχωρίων μουσικῶν τρόπων καὶ χωρῶν. Συνοδεύεται ὑπὸ πολλῶν σχημάτων καὶ εἰκόνων. Ἐπίσης καὶ ὑπὸ τῆς παρὰσημαντικῆς δημοτικῶν τινῶν ἄσμάτων.

Ἰωάν. Γ. Χατζηγιωάννου, Ὁ Γάμος ἐν Κύπρῳ. «Κρητικὴ Στοά» τόμ. Β' (1909) σελ. 118—124. — Περιγραφή τῶν συγχρόνων γαμηλίων ἐθίμων ἐν Κύπρῳ μετὰ τινος ἀναδρομῆς εἰς τὰ παλαιότερα.

Δ. Χ. Ψιμοπούλου, Λαϊκαὶ ἐθιμοτυπία. Ἐν Καρδίτῃ, τυπογραφ. «Θεσσαλώτιδος» 1909, σελ. 62, εἰς 8-ον, ὄρ. 1. — Ἐν αὐτῷ ἐνδιαφέρεισαι εἰδήσεις περὶ τῆς Θεσσαλικῆς λαογραφίας καὶ δὴ τῶν πεδινῶν Θεσσαλῶν, τῶν καλουμένων Καραγκούνηδων.

Διονυσίου Μαρκοπούλου, Ἡ Ἑλληνικὴ ὀνοματολογία ἦτοι τὰ ὀνόματα τὰ ἐπίθετα ἡμῶν ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων μέχρι ἀρχομένου τοῦ εἰκοστοῦ μ. Χ. αἰῶνος. Ἐν Σμύρνῃ 1909, σελ. 182, εἰς 8-ον. — Μέγα μέρος τοῦ βιβλίου, τὸ καὶ σπουδαιότερον, ἀναφέρεται εἰς τὰ βυζαντινὰ καὶ νεοελληνικὰ πράγματα.

Ἀναστ. Γ. Ἀνασταστάδου, Ἡθῆ καὶ ἔθιμα ἐν Ῥόδῳ. «Ξενοφάνης» τόμ. Ζ', σελ. 48—51.

Β. Βασιλειάδου, Κυδωνία. Ἡθῆ καὶ ἔθιμα. «Ξενοφάνης» τόμ. Σ' σελ. 435—438, 458—464.

Παρασ. Ἐλευθερίου. Πραγματεία περὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῆς κωμοπόλεως Λιβισίου κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους. «Ξενοφάνης» τόμ. Δ' σελ. 177—180. — Πρόκειται περὶ τῆς γνωστῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κωμοπόλεως.

Ν. Ι. Λάσκαρη, Ἡ Λάστα καὶ τὰ μνημεῖα τῆς. Εἰς ἑξ μέρη, μετὰ συμπληρώματος. Ἐν Πύργῳ (Ἡλείας) 1900—1910, τιμὴ τοῦ ὅλου ἔργου δραχ. 6. — Ἡ πραγματεία ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ δὴ τὴν λαογραφίαν τῆς ἐν Γορτυνίᾳ κώμης Λάστης. Ὁ Ν. Ι. Λ., γνωστὸς ἤδη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν συλλέκτης λαογραφικῆς ὕλης, διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πραγματείας αὐτοῦ παρέσχεν αὐτόχρημα σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν μέχρι τοῦδε ἥκιστα ἐξηρευνημένην λαογραφίαν τῆς Πελοποννήσου.

Π. Γνευτοῦ, Τὸ Ναυάγιο. «Παναθήναια» τόμ. ΙΘ' (1909—1910) σ. 10. — Δημοτικὸν ἄσμα ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς τοῦ Π. Γ. (ιατροῦ ἐν Αἰγύπτῳ) δημοτικῶν κειμένων Ῥόδου (Ἀρχ.: Τρεῖς καλογέροι κρητικοὶ καὶ τρεῖς πού τ' Ἅγιον ὄρος...).

Π. Γνευτοῦ, Τὰ ἐκατόλογα. «Παναθήναια» τόμ. ΙΘ' (1909—1910) σ. 144—147. — Πολύτιμον δημῶδες ἄσμα τῆς Ῥόδου μεγάλως συμβάλλον εἰς τὴν μελέτην τοῦ σχεδὸν πανελληνίου δημοτικοῦ ἄσματος: Τὰ ἐκατόλογα τῆς ἀγάπης. Ἡ Ῥοδιακὴ αὕτη παραλλαγή ἄρχεται: Πού 'ς κι ἂν ἐστάθ' ἡ κιβωτὸς κ' ἐθεμελιώθῃ ὁ κόσμος.

Θ. Κληρονόμου, Παραπουλητά (αἰνίγματα). «Παναθήναια» τόμ. ΙΘ' (1909—1910) σ. 308—312. — Ἐκδίδει 43 τὸ ὅλον δημῶδη αἰνίγματα (ἐξ αὐτῶν τὰ 20 Ἀρκαδικά, τὰ λοιπὰ Κρητικά) μετὰ εἰσαγωγῆς περὶ τοῦ εἶδους τούτου τῆς δημῶδους φιλολογίας.

Π. Γνευτοῦ, Τὸ Χατζηγιαννάκι. «Παναθήναια» τόμ. Κ' (1910) σ. 105—106. — Παραλλαγή δημῶδης ἐκ Ῥόδου τοῦ ἄσματος τῆς Λιογέννητης. (Ἀρχ.: Τὸ Χατζηγιαννάκι τὸ μικρὸ Χατζηγιαννάκ...).

Ἀθανασίου Χ. Μπούτουρα, Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν ἐν τῇ Νεοελ-

ληνικῇ. (Ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ προχείρου Νεοελληνικοῦ Λεξικοῦ). Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σάκελλαρίου 1910, σελ. ἡριθμημέναι 54, εἰς 8-ον, δραχ. 2.—Ἡ ὅλη πραγματεία διαιρεῖται εἰς ὀκτὼ κεφάλαια. Ἐν τῷ Α' κεφαλαίῳ (σ. 9—13) δίκην προλόγου ἐκτίθεται «Τίς ἡ θέσις τῆς Νεοελληνικῆς ἐν τῇ φιλολογίᾳ». Ἐν τῷ Β' (σ. 14—16) ἡ «Ἱστορικὴ παράδοσις τῶν ὀνομάτων τῶν μηνῶν». Ἐν τῷ Γ' (σ. 14—21) ἡ «Ἐξέλιξις τῶν παραδεδομένων Λατινικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ Νεοελληνικῇ». Ἐν τῷ Δ' (σ. 21—26): «Νέα ὀνόματα μηνῶν ἐκ γεωργικῶν καὶ φυσικῶν λόγων». Ἐν τῷ Ε' (σ. 27—29): «Νέα ὀνόματα μηνῶν ἐξ ἐορτῶν». Ἐν τῷ Σ' (σ. 30—32): «Νέα ὀνόματα ἐπώνυμα ἰδιοτήτων τῶν μηνῶν καὶ ἐπίθετα αὐτῶν». Ἐν τῷ Ζ' (σ. 32—34): «Παραλλαγὰὶ ὀνομάτων τινῶν κατὰ τόπους». Ἐν τῷ Η' (σ. 34—38): «Ἐπισκόπησις τῶν εἰρημένων καὶ συμπεράσματα». Ἀκολουθεῖ (σ. 39—43): «Παράρτημα πρῶτον» ἔνθα κεῖται: «Ἀλφαβητικὴ παράθεσις τῶν νέων ὀνομάτων καὶ ἐπιθέτων μετὰ τῶν παραλλαγῶν καὶ τῆς τοπικῆς ἐκτάσεως ἐκάστου». Μεθ' ὃ (σ. 44—45) «Παράρτημα δεύτερον» ἔνθα βλέπεις: «Τὰ ἐκάστῳ τῶν δώδεκα κοινῶν ὀνομάτων τῶν μηνῶν ἀντιστοιχοῦντα νέα ὀνόματα καὶ ἐπίθετα μετὰ ἀριθμητικῆς δηλώσεως τῶν τόπων, ἐν οἷς ἀπαντῶνται τὰ αὐτά». Ἐν τέλει ἀκολουθεῖ (σ. 46): «Πίναξ τῶν ὀνομάτων τῶν μηνῶν τῆς ἀρχαίας καὶ μεταγενεστέρης περιόδου» καὶ σ. 47—49: «Πίναξ ὀνομάτων καὶ πραγμάτων» καὶ ὡς κατακλεῖς (σ. 50—54): «Παρέκβασις περὶ τοῦ Νεοελληνικοῦ Λεξικοῦ». Ὁ Α. Χ. Μπ. ἐσταχυολόγησε τὸ ὕλικόν αὐτοῦ ἐξ ἐκδεδομένων γλωσσικῶν συλλογῶν καὶ προσέτι ἐκ τῶν ἀνεκδότων τοιούτων, ὅσαι ἀποτελοῦσι τὸ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰσηγήσει τοῦ καθηγητοῦ Γ. Χατζιδάκι προκηρυχθὲν καὶ παρασκευαζόμενον μέγα Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς, οὗτινος ἀπαρχὴ εἶναι τὸ μετ' οὐ πολὺ συντετελεσμένον «Πρόχειρον Νεοελληνικὸν Λεξικόν». Ἐννοεῖται, ὅτι πλεῖστα ὀνόματα μηνῶν, εἴτε αὐθυπόστατα εἴτε παρηλλαγμένα κατὰ τόπους, ἐλλείπουσιν ἐκ τῆς προκειμένης πραγματείας. Αὐτὸς οὗτος ὁ συγγραφεὺς μετὰ ταῦτα ἐδημοσίευσεν ἱκανὰς προσθήκας εἰς τὴν πραγματείαν τοῦ ταύτην (Ἰδὲ κατωτέρω). Ἐπίσης ἱκανὰς συμβολὰς σχετικῶς πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίου παρέσχεν ὁ Ν. Γ. Πολίτης ἐν «Λαογραφίᾳ» τόμ. Β' (1910) σ. 506—9. Τὰ Βυζαντινὰ κείμενα, ἰδίως τὰς ἐπιγραφάς, παρέλιπεν, ὡς ἐλέγχεται, νὰ χρησιμοποιήσῃ καταλλήλως ὁ συγγραφεὺς. Ἐπίσης λίαν ἀτελής εἶναι ὁ ἐν σελ. 46: «Πίναξ τῶν ὀνομάτων τῶν μηνῶν τῆς ἀρχαίας καὶ μεταγενεστέρης περιόδου». Διὰ τὴν ἀναγραφὴν ταύτην δὲν ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ συγγραφεὺς νεώτερα σχετικὰ συγγράμματα, ἐπιγραφικὰ μνημεῖα, παπυρολογικὰ κείμενα κλ. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς πραγματείας ἰδὲ καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ Phaëdon Kukules [=Κουκουλέ] ἐν τοῖς «Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen» Jahrgang XIV (1912), Abteilung II.—Ἐπίσης ἰδὲ τὴν κριτικὴν Μ. Triantaphyllides ἐν Β. Ζ. τόμ. XX (1911) σ. 253—7 (ἔνθα πολλὰ καὶ στοχαστικὰ λέγονται ἰδίᾳ περὶ τῆς τυχόν πρακτικῆς χρησιμότητος τῆς προκειμένης ἐργασίας τοῦ Α. Χ. Μπ. ἐν τῇ Νεοελληνικῇ Λογοτεχνίᾳ).

Γλωσσάριον Ἑβραϊκοελληνικὸν ὑπὸ Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως. Ἐν Πετροπόλει 1909, σχῆμα 8-ον, σελ. 25 μετὰ δύο πανομοιότυπων πινάκων (Sonderabdruck aus «Festschrift zum 70 Geburtstag A. Harkavy's»). Κρι-

τική ἀξιολογωτάτη ὑπὸ Γ. Ν. Χατζηδάκι ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σελ. 147—148.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, Περὶ τῆς χρήσεως τῶν μέσων ῥημάτων ἐν τῇ Νέᾳ Ἑλληνικῇ. «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς» τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Δ' (1907—1908) σελ. 75—89.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, Μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα ῥήματα ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ. «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς» τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Δ' (1907—1908) σελ. 89—100.

Ἀχ. Διαμαντάρα, Παθολογία τῶν φθόγγων ἐν τῷ ἰδιώματι τῶν Καστελλοριζίων. «Ξενοφάνης». Τόμ. ζ' (1909) σελ. 134—137, 176—180, 268—274, 326—330, 431—434. — Φθογγολογικὰ Καστελλοριζίου (= Μεγίστης) Μικρᾶς Ἀσίας.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, Σκέψεις τινὲς περὶ τῆς συντάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ. «Παναθήναια». Ἔτος Θ' (1909), τεῦχος 205, σελ. 1—6.

Μ. Φιλήντα, Ἑτυμολογικά. «Παναθήναια». Ἔτος Ι' (1909), τεῦχος 219, σελ. 77—78. — Ἀναφέρονται τὰ ἐτυμολογικὰ ταῦτα εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας δημῶδεις λέξεις: Πριχοῦ, (ἐ)ξόν, ὄντας, τώρα, ἐδῶ, ἄλλοῦ, παντοῦ, πουθενά, πούπετα, νά, ναίσκε, ἐνωρίς, ἔτσι, μαζί.

Θ. Χελδράιχ, Τὰ δημῶδη ὀνόματα τῶν φυτῶν προσδιοριζόμενα ἐπιστημονικῶς, ἐκδιδόμενα ὑπὸ Σπ. Μηλιαράκι. «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς» τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Δ' (1907—1908) σελ. 238—486. — Ἐν τέλει (σελ. 467—486) ἐπισυνάπτονται: «Ἡλία Τσιτσέλη, Συλλογὴ ὀνομάτων φυτῶν ἐν Κεφαλληνίᾳ».

Π. Ἀραβαντινοῦ, Ἡπειρωτικὸν γλωσσάριον. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Πετράκου, 1909, σελ. ζ' + 102, εἰς 8-ον. — Εἶναι τοῦτο τμήμα συγγράμματος τιτλοφορουμένου: «Περιγραφή τῆς Ἡπείρου» ἐκδεδομένον ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ συγγραφέως.

Κωνστ. Νικολαΐδου, Ἑτυμολογικὸν Λεξικὸν τῆς Κουτσοβλαχικῆς Γλώσσης. Ἐν Ἀθήναις 1909, σελ. μζ' + 598, εἰς 8-ον.

Νίκου Α. Βέη, Über die Konstruktion von διαφέρειν («gehören») mit dem Genetiv. «Glotta». Τόμ. Β' (1909) σελ. 118—124. — Ἡ τοιαύτη σύνταξις τοῦ διαφέρειν ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀνήκειν δὲν σημειοῦται ἐν ταῖς ἑλληνικοῖς λεξικοῖς. Ταύτης προσάγω πολλὰ παραδείγματα, μάλιστα ἐκ χριστιανικῶν ἐπιγραφῶν τῶν πρώτων αἰώνων, καὶ ἐν τέλει ἐπιχειρῶ νὰ ἐρμηνεύσω αὐτὴν ἀποδίδων τὸ φαινόμενον εἰς τὸν λεγόμενον συμφυρμόν.

Κωνστ. Ἀράντου, Τοπωνυμικὰ σύμμικτα. «Ἀθηνᾶ» τόμ. KB' (1910) σελ. 187—204. — Ἀναγράφω τὰ κεφάλαια τῶν συμμίκτων τούτων: 1) Ἀγυιά-Ἀγιά. 2) Τοπωνυμίαι εἰς — ἄδες, ἄδα, ἄδος. 3) Κοκοροβηλέα. 4) Ἀνάβησσος. 5) Κεραμαριά. 6) Θυμαινά. 7) Παρπαριά. 8) Χαβάρωνας. 9) Ψίνα. 10) Βόλος. 11) Τοπωνυμίαι εἰς — ωτός — ωτή — ωτό. 12) Τοπωνυμίαι εἰς — ἄτα — ἔζα.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, Νεοελληνικά. «Ἀθηνᾶ» τόμ. KB' (1910) σελ. 205—262. — Ἀναγράφω καὶ τούτων τὰ κεφάλαια, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐτυμολογίας εἴτε ἱστορίας τῶν ἐξῆς λέξεων καὶ τύπων: 1) Κονιορτός-κορνιαχ-

τός. — 2) Ἀππόχτι, ἀδερφοχτός. — 3) Ἀνιανοῦς. — 4) Τὰ Πιλᾶτα (= οἱ Ἑβραῖοι). — 5) Χλωμός. — 6) Τώρα. — 7) σαβούρρα — σάβορρος. — 8) ἀκουρμάζω — ομαι, ἀκουρμαίνω — ομαι. — 9) τὰ γέρα καὶ τὰ γερατεία. — 10) Τὰ νιότα — τὰ νεᾶτα. — 11) βάλλω, βαίνω καὶ βιβάζω. — 12) Περὶ τῶν λέξεων «ζωντανός» καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῆς. — 13) Ἄρτα. (Πρόκειται περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ ὀνόματος τῆς γνωστῆς ἐν Ἠπείρῳ πόλεως). — 14) Κορίαννον — κολιανδρον — κόλιανδρον. — 15) Ἐγγραυλις — γαῦρος. — 16) Διοσκύαμος — δισκύαμος καὶ βίσκυαμος. — 17) Θρασίμι, θράσο, θράσιος. — 18) Ἀνωμαλία τις περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρθρου. — 19) κεντεῖ, κέντημα, κεντιά.

Ν. Λιβαδᾶ, Παρατηρήσεις εἰς τὴν Νέαν Ἑλλην. Γλῶσσαν. «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΒ' (1910) σ. 268—272. — Πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς λέξεως κράχτης περὶ ἀνθρώπων, ζώων καὶ ἀψύχων λεγομένης.

Ἐλευθ. Τ. Κούζη, Πρόλογος ἀνεκδότου συγγραφῆς. «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΓ' (1911) σελ. 44—50. — Ἡ συγγραφὴ αὕτη φέρει τὸν τίτλον: «Ἐρευνα τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς Τραπεζουντίας διαλέκτου, πολλῶν κατὰ τόπους ιδιωμάτων καὶ τῆς τοῦ μέσου αἰῶνος γλώσσης» καὶ προμηνύεται ἐνδιαφέρουσα. Ἀκολουθεῖ τῷ προλόγῳ καὶ ἀπόσπασμα ἐκ ταύτης (σελ. 51—53), ἐνθα γίνεται λόγος περὶ τῶν ἐν Τραπεζοῦντι εἰς—ια ὀνομάτων.

Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Δύο δημῶδεις Μακεδονικαὶ λέξεις. «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΓ' (1911) σελ. 92—95. — Πρόκειται περὶ τῶν λέξεων κυνόστομο ἢ δίμοιρο καὶ ἀνήγατο ἢ ἀνοίγατο.

Μ. Triantaphyllidis, Die Lehnwörter der mittelgriechischen Vulgärlitteratur. Strassburg, Trübner, 1909, σελ. XXXII + 192, εἰς 8-ον. — Διεξοδική κριτικὴ ὑπὸ Γ. Ν. Χατζηδάκι, ἐν «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΓ' (1911) σελ. 152—160.

Νίκου Α. Βέη, Νεοελληνικὰ δημῶδη ᾄσματα ἐκ χειρογράφων κωδίκων. Ἀθῆναι, ἔκδοσις «Παναθηναίων», 1911, σελ. 12, εἰς 8-ον — Τὸ περιεχόμενον τοῦ τεύχους τούτου προεξεδόθη διὰ τοῦ Ἀθηναίου λογοτεχνικοῦ περιοδικοῦ «Παναθήναια». Λυποῦμαι ὅτι κατὰ λάθος ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἐτυπώθη ὡς ἔτος ἐκδόσεως τὸ 1911, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τὸ 1910. Τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ τεύχει τούτῳ ἔχει ὡς ἑξῆς: 1) «[Ἡ Κακὴ μάννα]», ᾄσμα ἐκγραφέν ἐκ τοῦ κώδικος Β. 356 τοῦ Μετεώρου, ἐν ᾧ κώδικι τοῦτο κατεχωρήθη κατὰ τὸν Ις'—ΙΖ' αἰῶνα. — 2) «[Τὰ ἐκατόλογα τῆς ἀγάπης]» λίαν ἐνδιαφέρουσα παραλλαγή ἐκ τοῦ κώδικος Β. 19 τοῦ Μετεώρου, τοῦ Ις'—ΙΖ' αἰῶνος. — 3) «[Δίστιχα τῆς ἀγάπης]» κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τοῖς κώδ. Β. [3] 29 καὶ Β. 19 τοῦ Μετεώρου κατὰ τὸν ΙΖ'—ΙΗ' καὶ Ις'—ΙΖ' αἰῶνα. — 4) Ἀρχὴ ᾄσματος ἐκ τῶν καλουμένων ἀλφαβήτων κατὰ τὸν κώδ. 183 τῆς μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων τοῦ ΙΖ' πιθανώτατα αἰῶνος. — 5) Στίχος μοναδικὸς ἀντιγραφεὶς ἐκ τοῦ κώδ. 39 τῆς μονῆς Βαρλαάμ τοῦ Μετεώρου. — 6) «[Δίστιχα Ζακύνθινά]» ἐκ τοῦ κώδ. 17[79] τῆς Φωσκολιανῆς βιβλιοθήκης Ζακύνθου. — 7) Ἀκέφαλος παραλλαγή, ἀνήκουσα εἰς οἰκογένειαν τοῦ λίαν γνωστοῦ νεοελληνικοῦ ᾄσματος «τὸ στοιχειὸ τοῦ γεφυριοῦ», ἐκγραφέν ἐκ παραφύλλου τοῦ κώδ. 405 τοῦ Μετεώρου. — 8) Λείψανον ᾄσματος, οὗ ἡ ἀρχὴ «Ἀ γέρανε μὲ τῇ φωνῇ, παγώνι μὲ τὸ κάλλος»,

κατὰ τὸν κώδικα 24 (B 123) τοῦ Μετεώρου.—9) «[Τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ]» κατὰ τὸν κώδ. 168 τοῦ Μετεώρου ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς παραλλαγὴν τοῦ κώδ. 63 [B. 284] ἐπίσης τοῦ Μετεώρου. — Εἰς τὰ κεῖμενα ταῦτα ἐπισυνάπτω τὰ ἀναγκάσια ὑπομνήματα.—Πρβλ τὴν σχετικὴν κριτικὴν τοῦ J. Dräseke ἐν *Wochenschrift für Klassische Philologie*, τόμ. ΚΘ' (1912) σελ. 1905 κ. ἐ.

Ε. Α. Πεζοπούλου, Ἀθησαύριστοι λέξεις. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 127—136. — Ὁ συγγραφεὺς παρασκευάζει νέαν συναγωγὴν ἀθησαυρίστων λέξεων, περιλαμβάνουσιν περὶ τὰς 10000 λέξεις, ἐκ συγγραφέων Ἑλλήνων (παλαιῶν καὶ μεταγενεστέρων μέχρι τῶν ἐσχάτων βυζαντιακῶν χρόνων), ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ παπύρων. Ἐνταῦθα καταχωρίζονται, δείγματος χάριν, ἐκ τοῦ τοιούτου λεξικοῦ αἱ λέξεις, ὧν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι θεός, θεῖος. Ἡ ἑρμηνεία τῶν λέξεων γίνεται λατινιστί.

Ἀχιλλ. Τζαρτζάνου, Περὶ τῆς συγχρόνου Θεσσαλικῆς διαλέκτου. Πραγματεία βραβευθεῖσα ἐν τῷ Δ' διαγωνισμῷ τῆς ἐν Ἀθήναις «Γλωσσικῆς Ἑταιρείας». Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογρ. Π. Α. Πετράκου, 1909, σελ. ἡριθμ. 98, εἰς 8-ον, τιμὴ δραχ. 160. — Ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ ἐξετάζεται κυρίως τὸ γλωσσικὸν ἰδιῶμα Τυρνάβου, ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμπίπτει πρὸς τὸ κοινὸν Θεσσαλικόν. — Κριτικὴ ὑπὸ Ἀθ. Μπούτουρα, ἐν τῇ «Βυζαντίδι» τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 246—247 (ἡ κριτικὴ αὕτη καταλήγει: «Ἐν τῷ συνόλῳ ἡ ἐργασία συνιστᾶται ὡς πρότυπον πᾶσι τοῖς μέλλουσι νὰ ἐξετάσωσι περιγραφικῶς τὰ ἐκσταχοῦ τοπικὰ ἰδιώματα τῆς Νεοελληνικῆς»).

St. Novaković, Cegar'—C'ngar'—τζαγκάρης; τζάγγα—mestwe. Ἐν τῷ *Archiv für slavische Philologie*, τόμ. AB' (1911) σελ. 383—387 (γαλλιστί). — Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐνδιαφερούσας τινὰς παρατηρήσεις ἐπήνεγκεν ὁ Ἰωάν. Καλιτσινάκις ἐν ἰδίᾳ κριτικῇ περὶ τούτου δημοσιευθεῖσῃ ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 255—256.

Νίκου Α. Βέη, Οἰκητήριον und verwandte Wörter auf christlichen Grabinschriften. «Glotta» τόμ. Γ' (1811) σελ. 204—208. — Ἐκ χριστιανικῶν ἐπιγραφῶν προσάγω πλεῖστα παραδείγματα τῆς χρήσεως τῶν λέξεων οἰκητήριον, κατοικητήριον, κατοίκησις, κατοικία, οἶκος αἰώνιος ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ τάφου.

Ἀθανασίου Μπούτουρα, Φωνητικὰ καὶ ὀρθογραφικὰ τῆς Νεοελληνικῆς. Ὁ ὑπολανθάνων νόμος τῆς ἐξασθενώσεως τοῦ ου εἰς ι πρὸ τῆς ἀποσιωπῆσεως καὶ ἐκβολῆς αὐτοῦ ἐν τοῖς βορείοις ἰδιώμασι. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Π. Δ. Σακελλαρίου, 1911, σελ. 66. — Οἱ δι᾽ ὀχλίστους τοῦ Α. Μ. ἐν τῇ προκειμένῃ ἐργασίᾳ φαίνονται ὡμολογημένως τελείως ἐσφαλμένοι. Ἰδίως ὁ καθηγητὴς Γ. Ν. Χατζηδάκις ἐν μακραῖς κριτικαῖς περὶ αὐτῆς (ιδεὶ Ἀθηνᾶν, 1911, 1912) μετ' ἀγανακτήσεως, δὸς εἰπεῖν, καταπολεμεῖ τὰ ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος διατριβῇ ἐκτεθειμένα πορίσματα τοῦ Ἀθ. Μπ. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι βέβαιον, ὅτι ἂν ἡ ἐργασία αὕτη δὲν καταλήγει εἰς πορίσματα ὀρθά, παραμένει ὅπως δῆποτε ἀξιόλογος συναγωγὴ ὕλικου εἰλημμένου πρὸ παντός ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ.

Ἀθανασίου Χ. Μπούτουρα, Δ. Φ., Α' Διασαφήσεις εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Χατζηδάκι κρίσιν περὶ τοῦ νόμου τῆς ἐξασθενώ-

σεως. — Β' Προοίμιον τριακονταετούς ιστορίας κατὰ Θουκυδίδην. Ἐν Ἀθήναις, τυπογρ. Α. Ραφτάνη, 1911, σελ. ἡριθμ. 14, λεπτά 30. — Ἐν τῷ Α' μέρει τῆς πραγματείας ταύτης ὁ Α. Χ. Μπ. πειρᾶται νάποδείξῃ ὡς ἀδικόν πως τὴν ἐν «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΓ' δημοσιευθεῖσαν κρίσιν τοῦ καθηγητοῦ Γ. Χατζηδάκι προκειμένου περὶ τοῦ νόμου τῆς ἐξασθενώσεως — ζητεῖ δὲ δικαίως νά χωρισθῇ τὸ ζήτημα τῆς ὀρθότητος ἢ μὴ τῆς θεωρίας τῆς ἐξασθενώσεως ἀπὸ τοῦ ζητήματος τῆς μεθόδου καὶ τοῦ συστήματος τοῦ καταρτισμοῦ αὐτῆς ὑπὸ τούτου. Ὀλίγον ἐπιμένει εἰς τὰ καθ' ἑκάστον τοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἐκφράζεται γενικώτατα. — Ἐν τῷ Β' μέρει τῆς πραγματείας, ἀσχέτῳ πως πρὸς τὸ Α', παρωδοῦνται οὐχὶ πάντοτε εὐφυῶς οἱ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους γλωσσικοὶ ἀγῶνες καὶ τὰ φιλολογικὰ παρασκήνια ἐν Ἑλλάδι.

Ἰωάννου Μ. Λουλάκι, Ὁ κ. Α. Μπούτουρας καὶ λέξεις «Τσάκωνες». Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφ. «Ἐστίας» 1912, σ. 4, εἰς 8-ον. — Ἐν τῷ περιοδικῷ, «Χαραυγῇ» καὶ ἐν ἰδίῳ ἔπειτα τεύχει ἔγραψεν ὁ περὶ τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν ἀσχολούμενος κ. Ἀθαν. Μπούτουρας μικρὰν διατριβὴν «περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ ὀνόματος Τσάκωνες». Ὁ Ι. Μ. Λουλ. ἐπιχειρεῖ νάποδείξῃ, ὅτι τὰ ὑπὸ Α. Μπούτουρα λεγόμενα περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς λέξεως «Τσάκωνες» εἶχον προῤῥηθῇ ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Deffner ἐν τοῖς Monatsberichte der Berl. Akad. τοῦ 1875, σ. 18. Ἐπίσης παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Ἀθ. Μπ. ἀγνοεῖ τὴν διατριβὴν τοῦ Alb. Thumb, «Die ethnographische Stellung der Zakonen» ἐν τοῖς Indogermanischen Forschungen τόμ. IV (1894) σ. 195 (ἥτις καὶ ἐλληνιστὶ μετεφράσθη ἐν τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Νεολόγου Κωνσταντινουπόλεως, ὅπερ δὲν σημειοῖ ὁ Ι. Μ. Λουλ.). Τὴν πολεμικὴν ταύτην γράφει ὁ Ι. Μ. Λ. ὑπὲρ τὸ δέον ἴσως πικρῶς καὶ ὀρμητικῶς.

* Κριτικῆς Χρονογραφίας ἐπιτομῆς Δεκάλογος τῶν μετὰ Θεοφάνην. Α'. Ἐν Ἀθήναις 1911, σελ. ἡριθμημένοι 9, τιμὴ λεπτά 50. — Παρωδία τῶν ἐν Ἑλλάδι φιλολογικῶν καὶ γλωσσικῶν ἀγῶνων. Οὐχὶ πάντοτε εὐφυῆς καὶ τὰ πλεῖστα ἀκατανόητος καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μεμνημένους.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, Διάλεξις περὶ τοῦ Κρητικοῦ πολέμου (1645—1669). Ἐν Ἀθήναις 1910, σελ. 40. — Ἡ διάλεξις αὕτη ἐγένετο ἐνώπιον τῶν ἐταίρων τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν κατὰ τὸ θέρος, ἀρχόμενον, τοῦ 1910. Ἐπὶ τῇ βάσει μάλιστα τῶν γνωστῶν δημῶδων στιχουργημάτων τοῦ Διακρούση καὶ τοῦ Τζάνε Μπουνιαλῇ παρέχει ὁ καθηγητὴς Γ. Ν. Χ. μίαν ἐκφραστικὴν ἔκθεσιν τοῦ μεταξὺ τῶν Βενετῶν καὶ Τούρκων πολέμου τῶν ἐτῶν 1645—1669 καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων αὐτοῦ διὰ τὴν Κρήτην. Πολλαχοῦ παρέχονται εὐπρόδεκτοι συμβολαὶ διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν δύο προειρημένων κρητικῶν στιχουργημάτων.

Σ. Χουρμουζίου, Περὶ τῆς ἀσυμφωνίας τῶν λογικῶν στίξεων τῶν τροπαρίων πρὸς τὰς καταλήψεις τοῦ μέλους. «Φόρμιγξ» (μουσικὴ ἔφημερίς Ἀθηνῶν), ἔτος Ε' (Ζ') ἀριθ. 11—12, σελ. 2—3.

Νίκου Α. Βέη, Ἡ φήμη τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 210 κώδικα τῆς μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων. «Παναθήναια». Ἔτος Θ' (1909), τεύχος 149, σελ. 185—9. — Ὁ κώδιξ οὗτος τῆς μονῆς Βαρλαάμ εἶναι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, περιέχει, δὲ τὴν φήμην τοῦ

προτελευταίου αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου μετὰ μουσικῶν φωνῶν. Δημοσιεύω ἐνταῦθα ταύτην ἐν πανομοιότητι καὶ συγκρίνω ἅμα αὐτὴν πρὸς τὴν φήμην τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου τὴν κειμένην ἐν τῷ κώδ. 2267 τῇν Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν.

Σπ. Δε-Βιάζης, Κρητικὴ ψαλμωδία ἐν Ἑπτανήσῳ. «Πινακοθήκη» (περιοδ. Ἀθηνῶν), τεύχη 98, 99, 100, 101, 102.—Ὁ λόγος ἐνταῦθα περὶ τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ καὶ μάλιστα ἐν Ζακύνθῳ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τῆς λεγομένης Κρητικῆς, διότι αὕτη εἰσῆχθη εἰς τὰς νήσους ταύτας ὑπὸ ἱεροψαλτῶν Κρητῶν, φυγάδων μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατάληψιν τῆς πατρίδος αὐτῶν ἐν ἔτει 1669. Κατόπιν συγκρίσεων τινῶν καταλήγει ὁ Σ. Δ.-Β. εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Κρητικὴ ψαλμωδία προέρχεται ἐκ τῆς Βυζαντιακῆς ὑποστᾶσα τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἰταλικῆς μουσικῆς καὶ δὴ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ Ἑνετοκρατίας.

Ἰωάννου Θ. Σακελλαρίδου, «Ὅσα εἰς μουσικὴν. Ἀἱ Ἑθνικὴ Μοῦσα» (περιοδικὸν μουσικὸν Ἀθηνῶν). Τόμ. Α' (1909) σελ. 59—62. — Πλεῖστα ἐνταῦθα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν βυζαντινὴν μουσικὴν.

Μ. Φιλήντα, Γραμματικὴ τῆς ῥωμαϊκῆς γλώσσας. Τόμος Β'. Ἀθήνα 1910, σελ. δ' + 269—563.—Προτάσσεται καὶ τοῦ τόμου τούτου πρόλογος τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Ψυχάρη, ὅστις δὲ εἰπεῖν εἶναι ἅμα καὶ κριτικὴ τοῦ βιβλίου.

Κωνσταντίνου Α. Ψάχου, Δημῶδη ἄσματα Σκύρου, τρία Θεσσαλικά, ἐν τῆς Σαλαμῖνος καὶ ἐν τῶν Ψαρῶν, εἰς βυζαντινὴν καὶ εὐρωπαϊκὴν παρασημαντικὴν. Ἐν Ἀθήναις 1910, σελ. ις' + 56, εἰς 8-ον. — Λίαν ἐνδιαφέροντα τὰ κείμενα, ἰδίως ἐκείνα τῆς Σκύρου. Πλὴν αἱ γλωσσικαὶ καὶ ἐτυμολογικαὶ παρατηρήσεις τοῦ Κ. Α. Ψ. οὐχὶ πάντοτε ἐπιτυχεῖς. Συμβουλευόμεν αὐτὸν νὰ ποφεύγῃ ταύτας περιοριζόμενος εἰς τὴν καθαρῶς μουσικὴν ἀποδησαύρισιν τῶν προϊόντων τῆς Δημῶδους Μούσης καὶ καταλείπων τὰ φιλολογικὰ εἰς τοὺς ἐπαίοντας.

Manolis Triandaphyllidis, *Die Sprachfrage in Griechenland*. «Süddeutsche Monatshefte», τεύχος Ἰανουαρίου 1912, σελ. 522—537.—Ὁ συγγραφεὺς διὰ τῆς παρούσης ἐκθέσεως ἐπιθυμεῖ νὰ παράσχῃ σκιαγραφίαν τοῦ ἐν Ἑλλάδι γλωσσικοῦ ζητήματος καὶ δὴ τῆς τελευταίας αὐτοῦ φάσεως. Ἀπευδύνεται κυρίως τὸ δημοσίευμα πρὸς τοὺς Γερμανοὺς καὶ ὡς τοιοῦτον δέον νὰ κριθῇ. Ἐν πρώτοις, σελ. 522—525, παρέχεται δι' ὀλίγων ἡ ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐμφανίσεως μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Εἶτα ἐν σελ. 526—533 ἐκτίθεται ἐπὶ τῇ βάσει μάλιστα τῶν ἀνακοινώσεων τῶν Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν φάσιν τοῦ ζητήματος μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς οὕτω ὀνομασθείσης ἐπιτροπῆς πρὸς ἔννομον ἄμυναν τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, ἥτις ἐζήτει, ἵνα ἐν τῷ ἀναθεωρουμένῳ συντάγματι τῆς Ἑλλάδος περιληφθῇ ἴδιον ἄρθρον προβλέπον πᾶσαν κατὰ τῆς καθαιρεούσης γλώσσης τάσιν. Ἐν τέλει, σελ. 534—537, γίνεται γενικὴ τις περὶ τοῦ ζητήματος ἀνασκόπησις, ἐν ᾗ ἐκφράζει καὶ πολλὰς ἀτομικὰς κρίσεις ὁ συγγραφεὺς, διάπυρος τοῦ δημῶδους λόγου προασπιστής.

Μανόλη Τριανταφυλλίδου, 1. Ἐπιστήμη καὶ Ζωή. 1. Ἐνα βιβλίον γιὰ τὴν γλῶσσά μας. Ἀθήνα 1912, σελ. 27, εἰς 8ον. — Τὸ μελέτημα τοῦτο

ἐγγράφη κατὰ τι σημεῖωμα ἀναγινωσκόμενον ἐν τῇ 3 σελ. κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1910. Ἐξετυπώθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ Δελτίῳ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου Ἀθηνῶν. Πρόκειται περὶ τοῦ τοῦ Albert Thumb, Handbuch der neugriechischen Volksprache. Grammatik, Texte, Glossar. β' ἐκδοσις. Ἐν Στρασβούργῳ 1910. Ὁ Τριανταφ. δικαίως ἐξαίρει, διεξοδικῶς περιγράφων τὸ βιβλίον, τὴν μέθοδον καὶ τὴν ἐπιστημονικότητα τοῦ διακεκριμένου συγγραφέως. Ἐν ἀρχῇ παρέχει κεφαλαιώδη βιβλιογραφίαν τῶν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 15' αἰῶνος ἐκδοθεισῶν γραμματικῶν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης. Ἐπειτα ὁμιλεῖ περὶ γενικῶν ζητημάτων ἀναγκομένων εἰς τὰς νεοελληνικὰς σπουδὰς καὶ περὶ τοῦ γλωσσικοῦ λεγομένου ἐν Ἑλλάδι ζητήματος. Ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐν τέλει τοῦ μελετήματος σημειώσεις τοῦ συγγραφέως ἐπιτραπήτω νὰ παρατηρήσω, ὅτι τὸ λίαν γνωστὸν ἐν Ἑλλάδι ᾄσμα «Ὁ ἀποχαιρετισμὸς τοῦ κλέφτη», τὸ ἀρχόμενον διὰ τοῦ στίχου: Μάννα, σοῦ λέω δὲν ἤμπορῶ τοὺς Τούρκους νὰ δουλεύω, δὲν εἶναι ποίημα τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη, καθ' ὃ ἐκ παραδρομῆς ἀναγράφει ὁ Τριαντ., ἀλλὰ τοῦ Παύλου Λάμπρου.

Ἐπιτροπὴ τοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Ἀνακοίνωσις πρώτη. Ἐπιμελεία Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου. Ἐν Ἀθήναις, τυπογρ. «Ἐστίας», 1912, σελ. ἡριθμημέναι 31, εἰς 8ον.—Ἡ ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ Μεγάλου Ἑθναυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν, ἵνα κατὰ περιόδους ἐκδίδῃ δημοσιεύματα σχετικὰ πρὸς τὸ Πρόχειρον Λεξικὸν τῆς δημώδους ἡμῶν γλώσσης, ὅπερ πρὸς τὸ παρὸν ἐκ τοῦ ὅλου Ἑθναυροῦ συντάσσεται. Οἱ λόγοι, ἐξ ὧν ὠρμήθη πρὸς τὰ τοιαῦτα δημοσιεύματα ἡ προειρημένη ἐπιτροπὴ, ἐρμηνεύονται ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς παρούσης πρώτης ἀνακοινώσεως. Μετὰ τὸ προοίμιον ἀκολουθεῖ «Παράκλησις πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ λογίους», δι' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἑθναυροῦ ἐπικαλεῖται τὴν ἐπικουρίαν «τῶν ἀπανταχοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ φιλοτίμων λογίων, οὐ μόνον φιλολόγων καὶ διδασκάλων, ἀλλὰ καὶ θεολόγων, ἱερέων, μοναχῶν, φυσιοδιφῶν, ἰατρῶν, νομικῶν, ἐμπόρων καὶ ἄλλων ἐπαγγελματικῶν», ὅπως συμβάλωσιν εἰς τὴν ἀποθησαύρισιν τῆς λαλουμένης γλώσσης. Ἐν σελ. 12—30 ἀκολουθοῦσι τὰ συντακτικὰ δοκίμια ἐννέα λέξεων (ἥτοι αἶμα, βαρθαλαμίδι, βαρθαλαμίδια, γλύω, δάσκαλος, δάσκαλους, ζῳδιον, ἡλεόπορος, ἡλιόπυριν, θαρρετός-η-ό, λαβώνω) καὶ καλοῦνται οἱ δυνάμενοι νὰ ἐπιφέρωσι προσθήκας καὶ διορθώσεις εἰς ταῦτα. Ὑπὸ σημείωσιν, ὅτι τὰ φύλλα, ἐν οἷς τὰ δοκίμια τῶν ἐννέα τούτων λέξεων, εἶναι ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν ὄψεων παντελῶς ἄγραφα, ἵνα ἐπ' αὐτῶν γραφῶσι τὰ τυχὸν συμπληρωτέα καὶ διορθωτέα.

Νίκου Ἀ. Βένη, Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν. Μέρος Α'. Κώδικες 1—80. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Σπ. Κουσουλίνου, 1906, εἰς 8ον. [Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ 5' Δελτίου τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν].—Κριτικὴ ὑπὸ V. Gardthausen ἐν Berliner Philologische Wochenschrift, τόμ. 14 (1908) σελ. 1379—1380. O. T[afra]li ἐν Revue des Études Grecques, τόμ. KB' (1909) σελ. 364. W. M. B[ishop] ἐν «The Library Journal» τόμ. ΛΓ' (1908) σελ. 468.

Γ. Π. Βεγλερῆ, Τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον καὶ ὁ ἀνακαλυφθεὶς ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Βιβλιοθήκῃ

τοῦ Σεραγίου βασιλικὸς κώδιξ τοῦ Ὀκτατεύχου. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», τόμ. ΚΗ' (1908) σελ. 315—7, 328—30, 478—80, 502—4, 550—552. Ἔτος Λ' (1909) σελ. 30—31.—Λεπτομερὴς περιγραφή τοῦ περιφήμου κώδικος τῆς ὀκτατεύχου τοῦ Σεραίου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γραφέντων ὑπὸ τοῦ Θ. Οὐσπένσκη ἐν τῷ Δελτίῳ τοῦ Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου Κ/πόλεως, τόμ. ΙΒ'.

Νικήτα Χαβιαρᾶ καὶ Βασ. Μελιδώνη, Κατάλογος μουσικῶν χειρογράφων εὐρισκομένων ἐν Σύμῃ. «Φόρμιγξ» (Ἀθηνῶν). Ἔτος Ε' (Ζ') ἀριθ. 11—12, 13—14 (ἔχει προαναγγελθῇ καὶ συνέχεια τοῦ ἄρθρου).—Διεξοδικὴ περιγραφή καὶ διάλυσίς μουσικῶν τινῶν κωδίκων τῶν τελευταίων μάλιστα αἰώνων.

Θ. Νουλέλλη, Περιγραφή χειρογράφων. «Ξενοφάνης» τόμ. Σ' (1909) σελ. 280—284.—Ἀνευρέθησαν ταῦτα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου Ἀγιάσου τῆς Λέσβου.

Θ. Νουλέλλη, Περιγραφή χειρογράφων. «Ξενοφάνης» τόμ. Σ' (1909) σελ. 533—538.—Πρόκειται ἐπίσης περὶ χειρογράφων Ἀγιάσου Λέσβου.

Ἀθαν. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Δύο κατάλογοι Ἑλληνικῶν κωδίκων τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ τοῦ Ζωγραφείου. Извѣстія Русскаго Археологическаго Института въ Константинополѣ, τόμ. ΙΔ' (1909) σελ. 101—153.—Τὰ ἐνταῦθα περιγραφόμενα χειρόγραφα εἶναι 61 τῆς βιβλιοθήκης τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ 46 τοῦ Ζωγραφείου Γυμνασίου. Τὰ πλεῖστα τῶν χειρογράφων τούτων εἶναι μεταγενεστέρων χρόνων, ὀλίγα εἶναι τὰρχαιότερα τοῦ 15' αἰῶνος. Ἐν τούτῳ καθ' ὅλου τὰ χειρόγραφα ταῦτα διὰ τὴν σπουδὴν τῶν πραγμάτων τῆς Τουρκοκρατίας καὶ δὴ τῶν ἀναγομένων εἰς τὰ σχολικὰ ζητήματα τῆς περιόδου ταύτης εἶναι πολὺ ἐνδιαφέροντα. Μνημονευτέοι ἐνταῦθα ὀνομαστὶ οἱ ὑπ' ἀριθ. 32 καὶ 40 κώδικες τοῦ Ζωγραφείου αὐτόγραφοι τοῦ περιφήμου Σκοπελίτου πολυγράφου Κωνσταντίνου, καὶ ἐν μοναχοῖς Καισαρίου, τοῦ Δαπόντε. Ἀμφότεροι οἱ κατάλογοι εἶναι συντεταγμένοι μετὰ τῆς ἐγνωσμένης τοῦ Α. Η.-Κ. ἐπιμελείας καὶ περιγραφικότητος.

Νίκου Α. Βέη, Ἐκθεσίς παλαιογραφικῶν καὶ τεχνικῶν ἐρευνῶν ἐν ταῖς μοναῖς τῶν Μετεώρων κατὰ τὰ ἔτη 1908 καὶ 1909. [Ἀνεγνώσθη ἐν συνεδρίᾳ τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας τῇ 1 Φεβρουαρίου 1910]. Ἀθήνησι, παρὰ τῇ Βυζαντιολογικῇ Ἑταιρείᾳ 1910, σελ. ἡριθμημέναι 68, τιμὴ δρ. 2 (διὰ τοὺς ἐταίρους τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, δρ. 1).—Εὐελπιστῶ, ὅτι τῆς ἀνακωνώσεώς μου ταύτης τὰ «Βυζαντινὰ Χρονικά» θέλουσιν ἐν προσεχεῖ τεύχει δώσει διεξοδικὴν ἀνάλυσιν.

Ch. Diehl, Τὸ σκευοφυλάκιον καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Πάτμου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος. Κατὰ μετάφρασιν Σταύρου Α. Τηλιακοῦ. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Δηληγιάννη 1910.—Εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Ἀθηνῶν «Ξενοφάνους». Τὸ ἄρθρον τοῦ Diehl ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ Byzant. Zeitschrift τόμ. Α' (1892) καὶ ἐν ταῖς Études Byzantines (Paris 1905) τοῦ αὐτοῦ.

Σωφρονίου Λεοντοπόλεως, Εὐαγγέλιον Μαρίας τῆς Παλαιολογίνης. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 273—304, 353—405.—Πρόκειται περὶ ἰδιοκτήτου εὐαγγελίου τοῦ ἐκδότου, ὅπερ ποτὲ ἦτο κτῆ-

μα τῆς δεσποίνης Ῥωμαίων Μαρίας, τῆς ἐπονομασθείσης Μακαρίας κατὰ τι σημεῖωμα τοῦ κώδικος προερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1392. Ὁ ἐκδότης δίδει λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ κώδικος καὶ παρέχει τὰς τυχόν διαφορὰς γραφὰς τούτου καὶ πληρὲς τὸ κείμενον καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μηνολόγιον τὸ ἐπακολουθοῦν τῷ κειμένῳ τοῦ εὐαγγελίου. Ἐν σελ. 276 δίδεται ἀπείκασμα μιᾶς σελίδος τοῦ κώδικος, ἐξ οὗ ἀπεικάσματος ἐγὼ ἀνάγω τὴν γραφὴν τούτου περὶ τὸν ΙΓ' τελευτῶντα—ἴσως—αἰῶνα, εἰ μὴ τὸν ΙΔ' ἀρχόμενον. Ὁ αἰδέσιμ. Σωφ. Λεοντοπόλεως ἀνάγει τὴν γραφὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος κώδικος εἰς τὸν ΙΒ' αἰῶνα.

Νίκ. Α. Βέη, Ἀντιβολὴ τοῦ περὶ Ποιητικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους πρὸς κώδικα τοῦ Μετεώρου. «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΓ' (1911) σ. 34—43, ὅθεν καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος.—Τοὺς περὶ τὰ Βυζαντιὰκὰ πράγματα ἐνδιατρίβοντας ἐνδιαφέρει, ὅτι ὁ κῶδιξ 91 [B. 102] τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (παρέχω τοῦ κώδικος τούτου ἐν σ. 34—35 βραχεῖαν περιγραφὴν) περιέχει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀδήλου (πιθανώτατα βυζαντινοῦ τινος) πραγματεῖαν περὶ μετρικῆς, «Ὀνειροκρίσεις Νικηφόρου δεσπότης [Κωνσταντινουπόλεως Β']», Ἐγχειρίδιον Ἡφαιστίωνος, Ὀππianoῦ Κυνηγητικά.

Νίκου Α. Βέη, *Was ist die sogenannte ὀξύρυγχος-Schrift.* «Rheinisches Museum» N. F. τόμ. LXVI, σελ. 136—9, ὅθεν καὶ εἰς ἴδιον τευχίδιον.—Ἐν βυζαντιναῖς κειμένοις ἀπαντᾷ ἡ φράσις ὀξύρυγχος χαρακτῆρ ἢ ὀξύρυγχος τύπος κλ. Περὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ὅρου τούτου ἡσχολήθησαν μάλιστα ὁ U. Wilcken (ἐν Hermes, 1901, σελ. 315—317.—Πρβλ. καὶ Archiv für Papyrusforschung, τοῦ 1901, σελ. 431) καὶ ὁ V. Gardthausen (ἐν Byzant. Zeitschrift, τόμ. ΙΑ', σελ. 112—117). Προσάγω εἰς τὰ ἤδη προσεσημειωμένα σχετικῶς πρὸς τὸν ὅρον χωρία δύο νέα, τὸ μὲν μεταγενέστερον ἐκ τοῦ κῶδ. 16 [130] τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, τὸ δέ, ἀρχαιότερον καὶ πολὺ σημαντικόν διὰ τὴν λύσιν τοῦ προκειμένου παλαιογραφικοῦ ζητήματος, ἐκ τοῦ Μιχαήλ Ψελλοῦ (Σάδα, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. Ε', σελ. 198—99) καὶ ἐπὶ τῇ βράσει τοῦ τελευταίου δεικνύω, ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ καθηγητοῦ Wilcken στοχάζεται τοῦ ἀληθοῦς, ὅστις Wilcken παραδέχεται τὸν ὅρον ὡς δηλοῦντα τὴν spitz zulaufende Majuskelschrift. Καὶ πράγματι τὸ χωρίον τοῦ Μιχαήλ Ψελλοῦ εἶναι εὐλαλότατον διὰ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀποδεικνύω ὡς τελείως ἀβασίμους τοὺς δι' ἰσχυρισμοὺς τοῦ Σπ. Π. Λάμπρου ἐπιχειρήσαντος νὰ ἐρμηνεύσῃ καὶ αὐτὸς τὸν ὅρον συμφώνως πρὸς τὴν προεκπεφρασμένην γνώμην τοῦ Gardthausen, καθ' ὃν ὀξύρυγχος γραφὴ = ἐπισεσυρμένη.

Νικ. Γ. Πολίτου, Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία. Κατάλογος τῶν ἐν Ἑλλάδι ἢ ὑπὸ Ἑλλήνων ἀλλαχοῦ ἐκδοθέντων βιβλίων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1907. Β'.—Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ 5' τόμου τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, σελ. 141—612. Ἐν Ἀθήναις 1911, ἐκ τοῦ τυπογρ. Π. Δ. Σακελλαρίου, εἰς 8ον.

Γεωργίου Δέρβου, Χριστιανικὴ Γραμματολογία. Τόμ. Γ'. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Π. Λεώνη, 1910, σελ. 569, εἰς 8ον, δραχ. 15.—Ὁ συγγραφεὺς σκοπεύει ἅπασαν τὴν ὕλην τῆς χριστιανικῆς γραμματείας νὰ περιλάβῃ εἰς ἔργον δέκα περίπου τόμων. Οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδεδομένοι τρεῖς τόμοι ἐξικνουῦνται

μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Γ' αἰῶνος. Ὁ Γ. Δ. φιλοτίμως ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ παρ-
 ἄσχη κατάλληλον βοήθημα εἰς τοὺς Ἑλληνας σπουδαστὰς τῆς θεολογίας. Κατὰ
 τοῦτο τὸ ἔργον εἶναι εὐγνωμόνως δεκτόν. Ἀλλὰ νέας ἐπόψεις καὶ ἐρεῦνας τῶν
 καθ' ἑκάστον ζητημάτων δὲν φαίνεται ἡμῖν παρέχον τὸ μέχρι τοῦδε ἐκδεδο-
 μένον τμήμα τῆς συγγραφῆς. Ἡ βιβλιογραφία κατὰ τὰ κύρια αὐτῆς σημεῖα
 παρέχεται πλουσία. Πλὴν εἶναι προφανές, ὅτι μέρος αὐτῆς εἶναι εἰλημμένον ἐκ
 τρίτης χειρός. Παραδόξως δ' ὅμως ἐν τῇ παραθέσει τῆς βιβλιογραφίας ἐλλείπουσιν
 Ἑλληνικά τινα δημοσιεύματα.

Ἰωάν. Ε. Μεσολωρᾶ, Πρακτικὴ Θεολογία. Ἐν Ἀθήναις 1911, τυπο-
 γραφεῖον «Νομικῆς», εἰς 8ον, σελ. ἡριθμημέναι 160.—«Α'. Θεωρητικὴ Θεολογία»
 σελ. 19—37 (Ἑρμηνευτικὴ ἢ ἐξηγητικὴ Θεολογία.—Ἱστορικὴ Θεολογία.—
 Συστηματικὴ Θεολογία). «Β'. Πρακτικὴ Θεολογία». «α'. Μέρος Γενικόν» σελ. 38—70
 (Ἐκκλησία—Λατρεία—Ἱεραρχία). «β'. Μέρος εἰδικόν» σελ. 71—160 (Λειτουργ-
 γικὴ—Ἐκκλησιαστικὴ ῥητορικὴ—Κατηχητικὴ—Ποιμαντικὴ).

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Περί τῶν πηγῶν τῆς ἀρχικῆς ἱστο-
 ρίας τοῦ Αἰγυπτιακοῦ μοναχισμοῦ. Ἑκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξαν-
 δρείας, τόμ. Ε' (1910) σελ. 248—265.—Εἶναι ἱκανὸς καὶ μόνος ὁ τίτλος νὰ
 δηλώσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς διατριβῆς.

Kirsopp Lake, *The early days on monasticism of Mount Athos*. Oxford.
 At the Clarendon press 1909. Εἰς 8ον. Σελ. ἡριθμημέναι 117 μετὰ πινάκων
 τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τοῦ Ἀθῶ. — Κρίσις διεξοδικὴ μετὰ παρατηρήσεων φιλολο-
 γικῶν εἰς τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ δημοσιευόμενα κείμενα κατεχωρήθη ὑπὸ Μι-
 χαήλ Γούδα ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σελ. 630—632.

Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου νεομάρτυρος Νικήτα τοῦ Νισυρίου
 μετὰ βιογραφικοῦ αὐτοῦ ὑπομνήματος. Ἐκδίδεται ὑπὸ Ἑμμανουήλ
 Ἰ. Καρπαθίου. Ἐν Σάμῳ, τυπογρ. Ἰ. Δ. Βαχιρτζῆ, 1910, σελ. 24.

Joh. Aufhauser, *Eine apokalyptische Vision des hl. Georg*. «Βυζαντίς»
 τόμ. Β' (1910—1911) σ. 137—142.—Ἐκδίδεται κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. 1116
 ἑλληνικὸν κώδικα τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων, γεγραμμένον κατὰ
 τὸν ΙΕ'—Σ' αἰῶνα. Ἀρχ. τὸ κείμενον: Ἀρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας
 ἡμῶν. . .

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Ἱερᾶς ἡσυχίας ἐπίτομος ἱστορία καὶ
 θεωρία καὶ αἱ περὶ ταύτην ἔριδες μέχρι τοῦ 1341. «Ἐκκλησιαστικὸς
 Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σελ. 39—51, 135—159.—Περιεκτικὴ ἐπὶ τῇ
 βάσει τῶν πηγῶν καὶ ἐν γνώσει τῆς σχετικῆς νεωτέρας φιλολογίας πραγματεία
 περὶ τῶν ἡσυχαστῶν ἐν Βυζαντίῳ μέχρι τοῦ 1341. Ἰδιαίτερος ἐνδιατρίβει ὁ Π.
 περὶ τοῦ Γρηγορίου Σινχίτου καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Αἱ ἡσυχαστικαὶ ἔριδες τοῦ ΙΔ' αἰῶνος
 καὶ ὁ θρίαμβος Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξαν-
 δρείας, τόμ. Ε' (1910) σ. 289—360, 385—425.—Ἡ διατριβὴ ἀποτελεῖ
 οὕτως εἰπεῖν συνέχειαν τῆς ἀμέσως προμνημονευθείσης. Ἀρχεται ἡ διατριβὴ διὰ
 τῆς μεταξὺ τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ καὶ Βαρλαάμ τοῦ Καλαβροῦ ἔριδος ἐν
 σχέσει πρὸς τὸ ἡσυχαστικὸν λεγόμενον ζήτημα, καὶ τελευτᾷ κυρίως διὰ τῆς
 ἐξιστορήσεως τῶν περὶ τὸ ἔτος 1356 ἀτελεσφόρων συζητήσεων τοῦ Γρηγορίου Πα-

λαμᾶ πρὸς τὸν Νικηφόρον Γρηγορᾶν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος. Ἰδιαιτέρως ἐνδιατρίβει ὁ Γρ. Παπαμιχαήλ περὶ τὸν Γρηγόριον τὸν ἐπονομαζόμενον Ἀκίνδυνον. Ἐν σελ. 419 ἀναφέρεται, ὅτι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ἀπέθανε τῷ 1360. Πλὴν ἐκ σημειωμάτων τινῶν, ἅτινα ἐγὼ ἤδη πρὸ ἐτῶν ἐξέδωκα, ὁ ἱεράρχης οὗτος ἀπέθανε τῷ 1357 (= 1357/1358). (Ἰδὲ Νίκου Α. Βέη, «Τὸ ἔτος τῆς τελευτῆς τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ» ἐν «Ἀθηνᾶ» τόμ. Ις', 1904, σελ. 638 καὶ «Νέαι μαρτυρίαι περὶ τοῦ ἔτους τῆς τελευτῆς Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ», αὐτόθι τόμ. ΙΗ', 1906, σελ. 39—40). Τὴν αὐτὴν χρονολογίαν πιστοῖ καὶ σημείωμα κώδικός τινος τῶν Μετεώρων, ὅπερ προσεχῶς θέλω ἐκδόσει μετ' ἄλλων σημειωμάτων.

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Ἡ συγγραφικὴ δρᾶσις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. ζ' (1910) σελ. 112—134, 177—199, 259—302.—Λίαν ἐνδιαφέρον ἄρθρον. Ὁ Γρ. Παπ. καταλέγει τὰ εἰς αὐτὸν γνωστὰ συγγράμματα τοῦ ἁγ. ἱεράρχου Θεσσαλονίκης: α') εἰς Δογματικά, β') εἰς Ἀντιρρητικά, γ') εἰς Ἠθικά, δ') εἰς Ἐπιστολάς. Ἐν σελ. 297 κ. ἐ. παρατίθεται σημείωσις τοῦ κ. Ἀθ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως περὶ τῶν ἀνεκδότων ἔργων τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ. Ἐν καιρῷ θέλομέν τινας συμπληρώσεις ἐπιφέρει εἰς τὸ δημοσίευμα τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑφ' ἡμῶν συνταχθέντων καταλόγων τῶν χειρογράφων Μετεώρων, Μεγάλου Σπηλαίου καὶ ἄλλων μονῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ὡς ἡσυχαστὴς καὶ μυστικὸς. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. ζ' (1910) σελ. 339—354.—Ὁ τίτλος τῆς διατριβῆς δεικνύει τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

Μάρκου Δασκαλάκη, Μάρκελλος ὁ Ἀγκύρας καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σ. 426—443, 530—541. Τόμ. ζ' (1911) σ. 214—223, 302—338, 371—396.—Μετά τινα προεισαγωγικά καὶ εἰσαγωγικά ἔπεται τὸ Α' μέρος τῆς διατριβῆς πραγματευόμενον τάδε: Α' κεφάλ.: Τὰ μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ Μαρκέλλου συμβάντα. Β' κεφάλ.: Καταφυγὴ τοῦ Μαρκέλλου εἰς Ῥώμην καὶ αἱ ἀλλεπάλληλοι καταδίκαι αὐτοῦ καὶ ἀθωώσεις αὐτοῦ ἐν τοπικαῖς συνόδοις. Γ' κεφάλ.: Κρίσεις τῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας περὶ Μαρκέλλου καὶ αἱ τούτου καὶ αἱ τῶν Μαρκελλιανῶν ὁμολογίαι τῆς Πίστεως. Καὶ ταῦτα μὲν τὸ Α' μέρος τῆς διατριβῆς, τὸ δὲ Β' περιέχει τὰ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Μαρκέλλου διηρημένον εἰς τρία κεφάλαια, ἐξ ὧν τὸ α': «Ἡ κατὰ Μάρκελλον σημασία τῶν ὀνομάτων τῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων Γραφῶν τῷ Λόγῳ ἀποδιδομένων», τὸ β' «Ἡ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως, τοῦ ἔργου καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λόγου διδασκαλία τοῦ Μαρκέλλου». Τέλος ἡ πραγματεία κλείεται διὰ τοῦ Γ' μέρους, διηρημένου εἰς κεφάλαια δύο. Ἐξ αὐτῶν τὸ α' ἐπιγράφεται: «Σχέσις τῆς διδασκαλίας τοῦ Μαρκέλλου πρὸς τὴν τοῦ Σαβελλίου» καὶ τὸ β': «Σχέσις τῆς τοῦ Μαρκέλλου διδασκαλίας πρὸς τὴν τοῦ Φωτεινοῦ». Ταύταις ἐπακολουθεῖ ἐπίλογος.

Μπ. Τουράιεφ, Ἡ Αἰθιοπικὴ «Ἀναφορά» ἡ ἀποδιδομένη Ἀθανασίῳ τῷ Μεγάλῳ. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σελ. 321—338.—Ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Μμ. Τουρ. εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ, ἐν ᾧ ἐδημοσιεύθη, κ. Γρηγόριον Παπαμιχαήλ, ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ αἰθιο-

πικου εἰς τὴν ῥωσικὴν, ἐξ ἧς οὗτος μετέφρασεν αὐτὴν ἐλληνιστί. Ἡ ἔκδοσις γίνεται κατὰ τρία, ῥητῶς μνημονευόμενα χειρόγραφα τῶν ἐν Πετροπόλει βιβλιοθηκῶν. Ἐν τῷ μικρῷ ἄλλως προλόγῳ αὐτοῦ ὁ Μπ. Τουράιεφ σημειοῖ, ὅτι ἡ ἀναφορὰ δὲν ἀνήκει εἰς Ἀθανάσιον τὸν Μέγαν, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι οὐδεμίαν ἔχομέν ποθεν εἶδῃσιν περὶ λειτουργικῆς δράσεως τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ χαρακτήρ τῆς Ἀναφορᾶς οὐδαμῶς προσήκει πρὸς τὸν «πατέρα τῆς Ὁρθοδοξίας». Ἐπισυνάπτει τῷ κειμένῳ ὁ ἐκδότης παρατηρήσεις τινὰς ἐνδιαφερούσας τὴν συγκριτικὴν μελέτην τῶν ἀναφορῶν καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῶν.

Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Ἀβυσσινία καὶ Ὁρθοδοξία. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» τόμ. Ε' (1910) σελ. 97—112. — Παρατηρήσεις καὶ σκέψεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατυπωθεῖσων ὑπὸ τοῦ περιφήμου ἄββυσινολόγου Βασιλείου Bolotov (ἀπὸ ἐτῶν ἤδη μακαρίτου) περὶ τῶν ἐνεργειῶν τῶν διαφόρων ἐν Ἀβυσσινίᾳ προπαγανδικῶν ἀποστολῶν καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἤθελε καταστῆ ποτε κατορθωτὴ ἡ πρόσδοσις τῶν Ἀβυσσινίων εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Παλλαχοῦ θίγονται δογματικὰ τινὰ ζητημάτια καὶ σχετικῶς πρὸς ταῦτα εἰς ἀρχαιοτέρους χρόνους γίνονται ἀναδρομαί.

Γεωργ. Ν. Ματσάκι, Φίλων ὁ Ἰουδαῖος ἀπαθῶς θεωρούμενος. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 469—477. — Γενικοὶ χαρακτηρισμοὶ τοῦ Ἰουδαίου φιλοσόφου καὶ τῆς Λογολογίας αὐτοῦ, ἐξ ὧν «καταδεικνύεται σαφῶς κατὰ πόσον ὁ Ἰουδαῖος οὗτος τῆς Ἀλεξανδρείας φιλόσοφος ἐγένετο κῆρυξ Χριστιανικῶν διδασκάλων».

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Τὸ πολύκροτον ἄρθρον τοῦ Πρίγκιπος τῆς Σαξωνίας Μαξιμιλιανοῦ καὶ σκέψεις ἐπὶ τῶν περὶ Ἑνώσεως σκέψεων. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σ. 60—96. — Πολλαχοῦ ἀνατρέχει ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐνδιαφέροντος ἁρθρου τούτου καὶ εἰς ἀρχαιότερα τῶν χρόνων ἡμῶν γεγονότα. Παλλαχοῦ ἀντιρρητικὰ καὶ δογματικὰ ζητήματα.

Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Πηγαι καὶ δάνεια τοῦ ποιήσαντος τὸν Ἀκάθιστον Ὕμνον. «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 517—40. — Ὁ συγγραφεὺς κατὰ πρῶτον λέγει γενικὰ τινὰ περὶ τοῦ ὕμνου καὶ τῆς σχετικῆς πρὸς αὐτὸν βιβλιογραφίας. Εἶτα ἐκθέτει τὰ πορίσματα τῶν μέχρι τοῦδε ἐρευνῶν τοῦ περὶ τοῦ Ἀκαθίστου, ἅτινα ἐν κεφαλαίῳ εἶναι: Α') Ὅτι ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος εἶναι τοῦ 860 ἔτους τῶν Ῥώσ ἐτι πολιορκούντων τὴν Βασιλεύουσαν. Β') Ὅτι ποιητὴς τοῦ ὕμνου πιθανώτατα εἶναι Γεώργιος ὁ Σικελιώτης, μητροπολίτης Νικομηδείας, μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ τότε πατριαρχούντος Φωτίου, μεθ' οὗ καὶ συνειργάσθη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὕμνου. Γ') Ὅτι ἐκτὸς τοῦ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρισμένου ἐπισήμου διηγήματος περὶ τῶν αἰτίων τῆς συστάσεως τῆς Ἀκαθίστου ἑορτῆς καὶ τῆς πρὸς ταύτην σχετικῆς τοῦ συναξαρίου τῆς Ἐκκλησίας διατάξεως, πάντα τὰλλα ἐλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ διηγήματα περὶ Ἀκαθίστου εἶναι ἀνάξια πίστεως μυθεύματα. Δ') Ὅτι ὁ συντάκτης τοῦ ὕμνου ἦτο τέλειος κάτοχος τῶν Γραφῶν καὶ τῆς ἐλληνικῆς θεολογικῆς γραμματείας τῆς ἀναπτυχθείσης ἀπὸ τοῦ Α' μέχρι τοῦ Θ', μεσοῦντος, αἰῶνος καὶ ὅτι συντάττων τὸν ὕμνον ἐσταχυολόγησεν ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς θεολογίας καὶ τῆς ὑμνολογίας ἀρχαιοτέρων πηγῶν καὶ ἐκ πανηγυριστῶν ὁμοίως. Μετὰ ταῦτα ὁ Α. Π.-Κ. παραθέτει πηγὰς

καὶ δάνεια διαφόρων στίχων τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου ἐκ κειμένων πρὸ τοῦ ἔτους 810 γεγραμμένων, οἷον τοῦ Βασιλείου Σελευκείας, Ἐπιφάνιου Κύπρου, Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἀνδρέου Κρήτης, Κλήμεντος Στουδίτου, Ῥωμανοῦ, Θεοστηρίκου Στουδίτου, Θεοφάνους Γραπτοῦ, Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, Ἰωσήφ ὕμνογράφου, Μητροφάνους Σμύρνης, Ἰγνατίου διακόνου τοῦ ὕμνογράφου, Ταρασίου Κωνσταντινουπόλεως, κλ. κλ.—Ἡ ἐνταῦθα ἐκδιδομένη ἐργασία ἀποτελεῖ τμήμα μεγάλης περὶ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου μελέτης τοῦ Α. Π.-Κ., ἧς ἐκτενὲς κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ τῶν πηγῶν καὶ δανείων τοῦ ὕμνου. Ἐξεδόθη δὲ τὸ τμήμα τοῦτο προδρομικῶς οἶονεῖ ἀπάντησις εἰς τὰ διαληφθέντα ὑπὸ P. Krypiakiewicz ἐν Byz. Zeitschrift τόμ. ΙΗ' (1909) σ. 357—82, ἐπιχειρήσαντος νᾶποδείξῃ τὰ ὑπὸ τοῦ Α. Π.-Κ. θεωρούμενα δάνεια τοῦ Ἀκαθίστου ὡς ἀντιδάνεια τοῖς εἰρημένοις ὕμνοδοις καὶ πανηγυρισταῖς.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. (Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς «Νέας Σιών»). Ἐν Ἱεροσολύμοις, πατριάρχ. τυπογραφεῖον, 1909, εἰς 8ον, σελ. 32.—Ἡ εἰσαγωγή αὕτη πρὸς τοῖς ἄλλοις περιέχει καὶ τινὰς νύξεις ὡς πρὸς τὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μανουὴλ Μαλαξοῦ «Πατριαρχικὴν Κωνσταντινουπόλεως ἱστορίαν» καὶ τὴν ἐπ' ὀνόματι Θεοδοσίου Ζυγομαλᾶ «Πολιτικὴν Κωνσταντινουπόλεως ἱστορίαν».

Μ. Ι. Γ[εδεών], Ἀποσημειώματα Γερασίμου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τόμ. Α' (1909) ἀριθ. 50, σ. 395.—Ἐξήχθησαν ταῦτα ἐκ κώδικος τῆς ἐπισκοπῆς Μετρῶν, ἧς ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Γεράσιμος ὑπῆρξεν ἐπίσκοπος πρὶν ἢ ἐκλεγῇ Ἀλεξανδρείας.

Χ. Μαραθεύτη, Βυζαντιακὴ καὶ νέα ἱστορία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν σπουδαιότερων γεγονότων ἐκ τῆς Κυπριακῆς καὶ Ἀγγλικῆς ἱστορίας καὶ τῶν σπουδαιότερων ἐφευρέσεων. Ἐν Λευκοσίᾳ 1909.—Τὸ βιβλίον εἶναι, τὸ λέγομενον, διδασκτικόν, ἥτοι πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐν Κύπρῳ.

Ἡλία Δ. Τσιτσέλη, Τὸ ἐπὶ Ἑνετῶν ἐπίσημον ἐορτολόγιον. «Μοῦσαι» (περιοδικὸν δημοσίευμα Ζακύνθου), ἔτος ΙΗ', φυλ. 408, σελ. 1—2.—Τὸ ἐορτολόγιον τοῦτο εἶχε καθιερωθῇ ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἐκ τοῦ Δημοσίου Ἀρχείου ἧς καὶ ἐκδίδεται.

Ἡλία Δ. Τσιτσέλη, Κατάλογος πρωτοπαπάδων Κερκύρας. «Μοῦσαι» (Ζακύνθου) ἔτος ΙΖ', φυλ. 398.—Εἰλημμένος ἐκ σπανίου τινὸς ἐντύπου ἰταλιστὶ γεγραμμένου. Ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ πρωτοπαπάδων εἶναι Μᾶρκος Βλεμονιάτης τῷ 1367 καὶ ὁ νεώτερος ὁ Γεώργιος Χαλκιοπούλος τῷ 1793.

Ἀριστοτέλους Γ. Νεοφύτου, Τὰ συντάγματα τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Πολιτικά. Διαλέξεις. Ἐκπαιδευτικά. Φιλολογικά. Ἡ Κερασσοῦς. Τόμ. Α' (σελ. 270) καὶ Β' (σελ. 122). Ἐν Τραπεζοῦντι 1909.—Ἐν τοῖς συμμίκτοις τούτοις, ἅτινα ἐξ ἑλληνικῶν καὶ γαλλικῶν περιοδικῶν συνελέγησαν καὶ ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν Κερασσοῦντι Ἑλληνικοῦ Συλλόγου οἱ «Ἀργοναῦται», κεῖνται καὶ τινὰ τὰ βυζαντινὰ πράγματα ἐνδιαφέροντα, ἰδίως ἐν τῷ β' τόμῳ, ὅστις περιέχει πατριδογραφικὸν δοκίμιον περὶ τῆς γενεθλίου τοῦ Ἀριστ. Γ. Νεοφύτου ἐπαρχίας

Κερασσοῦντος καὶ δὴ ὑπὸ τοπογραφικὴν, ἱστορικὴν, ἐπιγραφικὴν καὶ ἐθνογραφικὴν ἔποψιν.

Νίκου Α. Βέη, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 191—232 (ἐν τούτοις παρένθετοι σελίδες 236α — 236β. Πρβλ. σελ. 515). — Ἐν ἀρχῇ προτάσσω γενικὴν βιβλιογραφίαν σχετικῶς πρὸς τὰ Μετέωρα καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῶν. Μεθ' ὃ ἐκδίδω 27 τὸ ὅλον κείμενα, ἅτινα ἐξέγραψα ἐν ἔτει 1908 ἐκ τῶν κωδίκων τῶν Μετεώρων κατὰ τὴν ἐκεῖ ἀποστολὴν μου ὑπὸ τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν συντελούσης καὶ τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Μονάρχου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἐν εἰσαγωγῇ λέγονται τὰ δέοντα περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν 27 κειμένων τούτων, ἅτινα πάντα ἐναφέρονται εἰς τὴν διὰ τῶν αἰώνων ἱστορίαν τῶν περιφήμων Θεσσαλικῶν μονῶν καὶ τῶν μετοχιῶν καὶ ἐξαρτημάτων αὐτῶν. Εἶναι τὰ κείμενα ταῦτά κατὰ σειρὰν τὰ ἐξῆς: 1) «Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀσκήσαντος ἐν τοῖς Σταγοῖς, ἐν τῷ λίθῳ τῷ ὑπ' αὐτοῦ κληθέντι Μετεώρῳ». Τοῦ Βίου τούτου τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου († 1383) τὸ πρῶτον ἐκδίδεται — κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθ. 404 κώδικα τῆς μονῆς τοῦ κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου — τὸ πρωτότυπον κείμενον. Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ἐξετάζω ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὸ κείμενον, ὑποδεικνύων τὰς πηγὰς αὐτοῦ, τὴν ἀξιοπιστίαν, ἐρμηνεύων τὰς ἐν αὐτῷ ἱστορικὰς νύξεις καὶ ἐρευνῶν τὰ κατὰ τὰς τοπωνυμίας τὰς μνημονευομένας ἐν αὐτῷ. 2) «Ἀντιβολὴ τοῦ ἐντύπου κειμένου τοῦ ἐν τῇ νεοελληνικῇ Βίου τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Μετεώρῳ πρὸς τὸν αὐτόγραφον τοῦ μεταφραστοῦ κώδικα (Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου, ἀριθ. 354)». Γίνεται ἡ ἀντιβολὴ πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Σπ. Π. Λάμπρου ἐν «Νέῳ Ἑλληνομνημονίῳ» τόμ. Β, 1905, σελ. 61—87. Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ πραγματεύομαι διεξοδικῶς περὶ τῆς συγκροτήσεως καὶ παραδόσεως τῆς μεταφράσεως ταύτης καὶ τοῦ μεταφραστοῦ Νεοφύτου Χριστοπούλου. 3) «Συναξάριον [τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Μετεώρῳ]» λίαν βραχύ. 4) «[Ἔτερον συναξάριον τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου τοῦ ἐν Μετεώρῳ]» κατ' ἐπίτηρσιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 συναξαρίου, ἐπίτηρσιν γενομένην πιθανῶς ὑπὸ Ἰουστίνου τοῦ Δεκαδύο. 5) «[Γράμμα σχετικὸν πρὸς τὸν ἐν μοναχοῖς Ἰωάσαφ (κατὰ κόσμον βασιλέα Ἰωάννην τὸν Δούκαν), τὸν ἐκ τῶν κτιστῶν τοῦ Μετεώρου]» τοῦ ἔτους 1394, δι' οὗ γράμματος ὁ Ἰωάσαφ οὗτος (ὁ μετὰ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου κτίτωρ τοῦ Μετεώρου θεωρούμενος) καθίσταται ἐν τῇ Ἀγιορειτικῇ μονῇ τοῦ Βατοπεδίου συν-ἀριθμὸς τῶν ἐκεῖ ἀσκουμένων (ἐπίσης καὶ οἱ συμπαρακολουθοῦντες ἱερομόναχος Σεραπίων καὶ οἱ μοναχοὶ Φιλόθεος καὶ Γεράσιμος). Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ διὰ μακροῦ πραγματεύομαι περὶ τοῦ Ἰωάσαφ τούτου τοῦ υἱοῦ τοῦ Συμεὼν Οὖρеси, καὶ διαλύω, ὡς ὑποθέτω, πλάνας τινὰς περὶ αὐτοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἐπικρατησάσας. 6) «Πάτρια» τῆς μονῆς Ὑψηλοτέρας τῶν Μετεώρων, τανῦν μεταβεβλημένης εἰς ἄμορφα ἐρεῖπια. Λίαν ἐνδιαφέρον κείμενον, οὗτινος τὴν σημασίαν, καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Μετεώρων καὶ ἄλλως, ὑποδεικνύω ἐν τῇ εἰσαγωγῇ. 7) «[Γράμμα ἀτελὲς σχετικὸν πρὸς τὴν μονὴν Ὑψηλοτέρας]», τοῦ ΙΔ' τελευτῶντος ἢ τοῦ ΙΕ' ἀρχομένου αἰῶνος. 8) «Κατάστικον διὰ τὴν ἀποκοπὴν τῶν κελλιωτῶν», ἀναγραφὴ μονῶν καὶ κελλίων ὑπαγομένων εἰς τὴν σκῆτιν τῶν

Μετεώρων. Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ διεξοδικὴ ἔρευνα περὶ τούτων. 9) «[Ἀναφορὰ μονῶν τῶν Μετεώρων καὶ ἄλλων τινῶν παρὰ τὰ Τρίκκαλα μονῶν πρὸς τὸν ἡγεμόνα πάσης Μολδοβλαχίας Ἰωάννην Βασίλειον βοεβόδαν]» ἀχρόνιστος, πάντως γραφεῖσα μεταξὺ τοῦ Ἀπριλίου 1634 καὶ τῆς 13 Ἀπριλίου 1653 ἢ μεταξὺ τῆς 8 Μαΐου καὶ 16 Ἰουλίου 1653 (ν). 10) «Ἡ διαθήκη τοῦ εὐλαβεστάτου Δημητρίου ιερέως σακελλάριου Λαρίσσης [ὑπὲρ τῆς μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τοῦ Μετεώρου]», ἐκδιδόμενη κατὰ τέσσαρας κώδικας. 11) «[Πράξεις τῆς ἀγίας συνάξεως τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου]», τῶν ἐτῶν 1630, 1662, 1677. 12) «[Γράμμα τοῦ καθηγουμένου τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου Διονυσίου ιερομονάχου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀδελφῶν πρὸς τὸν ἡγεμόνα πάσης Οὐγγροβλαχίας Ἰωάννην Μίχνα Βοεβόδαν]» ἀχρόνιστος, γραφέν πάντως μεταξὺ 25 Ἰουλίου 1577 καὶ Ἰουλίου 1583 ἢ μεταξὺ Ἀπριλίου 1585 καὶ Φεβρουαρίου 1591 (κατὰ τὸ ν.). 13) «[Πανδεκτικὴ Χριστοδούλου καθηγουμένου μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀδελφότητος]», ἥτις δέον νάναχθῇ περὶ τὸ ἔτος 1677. 14) «[Πανδεκτικὴ Δαμασκηνοῦ καθηγουμένου τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀδελφότητος]», τοῦ ἔτους 1776. 15) «[Πανδεκτικὴ Παρθενίου καθηγουμένου τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἀδελφότητος]», ἀχρόνιστος, ἀπελύθη πάντως μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1784 καὶ 1816. 16) «[Σημειώματα ἀφορῶντα εἰς τοὺς αὐταδέλφους Νεκτάριον καὶ Θεοφάνην, τοὺς κατὰ κόσμον Ἀψαρᾶδες, τοὺς ἀνακαινιστὰς τῆς μονῆς Βαρλαάμ Μετεώρων, τὰ κτίσματα καὶ τοὺς συμμοναστὰς αὐτῶν κλ.]», τῶν ἐτῶν ζιε'—ζνβ' (ἐκ τοῦ κώδ. ὑπ' ἀριθ. 127 τῆς μονῆς Βαρλαάμ). 17) «Κατάλογος τῶν ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς ιεροσεβασμίας μονῆς Βαρλαάμ χρηματισάντων ἡγουμένων ἀπὸ τῆς κτίσεως αὐτῆς μέχρι τῆς σήμερον· ἀντιγράφονται ὧδε ἕκ τινος πεπαλαιωμένου φυλλαδίου» ἐκ τοῦ κώδ. 87 τῆς μονῆς Βαρλαάμ. Ὁ κατάλογος ἀναγράφει ἡγουμένους ἀπὸ τοῦ 1513—1803, ἀλλὰ, καθ' ἃ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ὑποδεικνύω, εἰναιούτος ἀνάξιος πίστεως. 18) «[Πανδεκτικὴ ἀδήλου ἡγουμένου τῆς μονῆς Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων]», τοῦ ἔτους 1788. 19) «[Γράμμα σχετικὸν πρὸς διαφορὰς τῶν μονῶν Μεταμορφώσεως καὶ Ἁγίου Νικολάου τῶν Μετεώρων]», τοῦ ἔτους 1742, φέρον πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Σταγῶν καὶ Δουπιανῆς Θεοφάνους. 20) «[Γράμμα σχετικὸν πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῶν Μετεώρων]». 21) «[Ἀρσενίου ιερομονάχου ὑπόμνημα περὶ τοῦ μοναστηρίου Μπουτόϊ, μετοχίου τῆς μονῆς Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων, ἐν Βλαχίᾳ]» ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 70 κώδ. τῆς μονῆς Ἁγ. Στεφάνου. 22) Μετάφρασις χρυσοβούλλου (ἐκ τῆς βλαχικῆς εἰς τὸ ἀπλο-ελληνικόν) τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Εὐθυμίου, τοῦ ἔτους 1713 [=1413]. 23) «[Γράμμα βεβαιωτικὸν Εὐθυμίου Οὐγγροβλαχίας περὶ τινῶν ἀφιερωμάτων τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῶν Μετεώρων]», τοῦ ἔτους 1413. 24) «[Γράμμα Παϊσίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων περὶ ἀφιερώσεως τοῦ μοναστηρίου Μπουτόϊ τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Στε-

φάνου τῶν Μετεώρων]». 25) «[Σιγίλλιον τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Τιμοθέου περὶ τοῦ ἐν Μετεώροις μονυδρίου τοῦ καλουμένου ἰδίως Ἀγία Μονὴ ἢ Νέα Μονή]», τοῦ ἔτους 1614. 26) «[Γράμμα σχετικὸν πρὸς τὴν ἀγιογράφησιν τοῦ νάρθηκος τῆς μονῆς Ὑπαπαντῆς τῶν Μετεώρων]», τοῦ ἔτους 1784, συμφωνητικὸν μετὰ τοῦ ἱερομονάχου Συμεών, ἡγουμένου τῆς προειρημένης μονῆς, καὶ τοῦ Δημητρίου Ζούκη Καλαρίτου, ἱστοριογράφου. 27) «[Γράμμα δι' οὗ παραχωρεῖται τὸ ἐρημωθὲν μονύδριον τοῦ Ἀγ. Δημητρίου τῶν Μετεώρων εἰς τὴν μονὴν Ὑπαπαντῆς τῶν Μετεώρων πρὸς οἰκήσιν τῶν αὐξηθέντων πατέρων αὐτῆς]». — Κριτικὴ ὑπὸ C. Jireček ἐν τῷ Archiv für slavische Philologie, τόμ. ΛΓ' (1911) σελ. 587 κ. ἐ. Ἑτέρα κριτικὴ ὑπὸ Ph. Meyer ἐν Theologische Literaturzeitung, ἔτος AZ', ἀριθ. 21 (τῇ 12 ὁκτωβρίου 1912) σελ. 641 κ. ἐ. Τρίτη διεξοδικὴ κριτικὴ (περὶ ἧς ἄλλοτε διεξοδικῶς θὰ ἔχωμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαλάβωμεν) ὑπὸ Ἰωάννου Βογιατζίδου ἐν «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΔ', (1912) σελ. 345—362. — Μετάφρασις ρουμανιστὶ κειμένων τινῶν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συμβολῆς μετὰ σημειωμάτων ἐπὶ τῇ βάσει μάλιστα τῆς ἡμετέρας ἐργασίας ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ N. Bănescu ἐν τῷ περιοδικῷ Neamul Românesc Literar, τόμ. Γ' (1911) ἀριθ. 23—4, 25—6, σελ. 360—366, 388—396 ὑπὸ τὸν τίτλον: «Acte grecești privitoare la țerile romine».

Νίκου Α. Βέη, Εἰς τὴν «Συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μονῶν τῶν Μετεώρων». «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σελ. 684, τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 261—262. — Προσθῆκαι καὶ τυχόν διορθώσεις εἰς τὸ ἀμέσως προμνημονευθὲν ἄρθρον, ἰδίως βιβλιογραφικαί.

Γ. Τσοκοπούλου, Οἱ θησαυροὶ τῶν Μετεώρων. «Ἀθῆναι» (ἐφημερίς) τῆς 3 Ἰανουαρίου 1910. — Ἐκθεσις πετῶντι καλὰ μὲν χάριν τῶν πολλῶν τῶν ἐν Μετεώροις παλαιογραφικῶν καὶ τεχνικῶν ἐρευνῶν τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας δι' ἐμοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 1908 καὶ 1909.

Σταγηνοῦ, Βυζαντιολογικὴ Ἑταιρεία. «Παναθήναια», τόμ. ΙΘ' (1909—1910) σ. 217. — Ἀνακοίνωσις περιληπτικὴ τῶν κατὰ τὴν πρώτην δημοσίαν συνεδρίαν τῆς Ἑταιρείας (τῇ 1 Φεβρουαρίου 1910), καὶ ἃ ἀνεκοίνωσα τὰ πορίσματα τῶν ἐν Μετεώροις ἐρευνῶν μου.

[Δημ. Βρατσάνου], Τὰ Μετέωρα. «Εἰκονογραφημένη» (περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις), τεύχος Μαρτίου 1910. — Ἐκλαϊκευτικὴ ἀνακοίνωσις περὶ τῶν Μετεώρων ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐκεῖ ἐργασιῶν ἡμῶν. — Τὸ ἄρθρον κοσμεῖται καὶ δι' εἰκόνων.

Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου, Ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τόμ. ΚΘ' (1909) τεύχη 30—49. — Σύντομος ἐξιστορησις τῶν κατὰ τὴν ἀδελφότητα ταύτην μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Β. Α. Μυστακίδου, Ἀνάμικτα σημειώματα. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», τόμ. ΚΘ' (1909) ἀριθ. 52, σελ. 414. — Πρόκειται περὶ βούλλας μολυβδίνης τοῦ πατριάρχου Κ/πόλεως Ἀθανασίου τοῦ Α' καὶ περὶ τινῶν ἐγγράφων ἀποδείξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἰωακείμ καὶ τοῦ ἡγουμένου Σινᾶ Σεργίου.

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Συναϊτικά. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σ. 113—134. — Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ Α. Παπαδοπού-

λου-Κεραμέως ἐκδοθεισῶν «Συμβολῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Ὁρους Σινᾶ».

Λεωνίδα Χ. Ζώη, Πατριαρχικά γράμματα. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε (1910) σ. 357—358. — Γράμμα τοῦ Ἱεροσολύμων Παρθενίου Γερένη, ἐκδοθὲν τῇ 20 Ὀκτωβρίου τοῦ 1745, ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ προεστῶτας Ζακύνθου καὶ πραγματευόμενον περὶ τινος κλοπῆς γενομένης ἐν τῷ μετοχίῳ τοῦ Π. Τάφου ἐν Χίῳ ὑπὸ Ζακυνθίας γυναικὸς τῇ συμπράξει καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ γαμβροῦ αὐτῆς. Τὸ πρωτότυπον τοῦ γράμματος ἐναπόκειται ἐν τῇ ἰδιοκτῆτι συλλογῇ ἐγγράφων τοῦ ἐκδότου.

Σωφρονίου Λεοντοπόλεως, Ἀνέκδοτα γράμματα Μελετίου τοῦ Πηγᾶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος», τόμ. Ε' (1910) σ. 359—361. — Ἐκδίδονται ἐκ τῆς πανδέκτης Νικολάου Καρατζᾶ. Α') Πρὸς τὸν ἱερέα Ἀρμάκην τοῦ ἔτους 1599. Δι' αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ἡ πρεσβυτέρα Πέτροῦ, ἐν ἀπαλῇ ἡλικίᾳ χηρεύουσα, νὰ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον. Β') Τῷ Ῥόδου Παϊσίῳ, τοῦ ἔτους 1600, περὶ γάμου τινὸς παρὰ νόμῳ συναφθέντος. Γ') Τῷ Λεοντοπόλεως Γεδεών, τοῦ ἔτους 1600, περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος Γουλδέβιτζι, ἥτις, ἐν ἀπαλῇ ἡλικίᾳ, ἄνευ γνώμης τῶν γονέων αὐτῆς, ἀποκαρεῖσα, πρὸ τοῦ νενομισμένου χρόνου τῆς δοκιμασίας καὶ διχα τῶν ἀπαιτουμένων παρατηρήσεων, πρὶν ἔτι περατωθῇ ἡ τελετὴ τῆς ἀποκάρσεως, ὑπὸ τῶν γονέων καὶ συγγενῶν αὐτῆς ἀποσπασθεῖσα προσηρμόσθη ἀνδρὶ εἰς γάμου κοινωνίαν.

Μαργαρίτου Κωνσταντινίδου, Ἐπιστολὴ τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προϊλάβου. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Σ' (1910) σ. 20—23. — Πρὸς τὸν διδάσκαλον τῆς χώρας Ῥεντίνης (τῶν Ἀγρᾶφων) παπᾶ κῦρ Δημήτριον περὶ τινος ἱερομονάχου Ἰθακησίου τὴν πατρίδα καὶ Δωροθέου τοῦνομα, περιεχομένου ἀνὰ τὰς γειτνιαζούσας ἐπισκοπὰς καὶ χώρας καὶ καινὰ τῷ κοινῷ διδάσκοντος, γράφει ἀπὸ Ζαγοράς τοῦ Πηλίου ὁ πρῶτος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1775. Ἐν τῷ γράμματι μνημονεύεται καὶ ἱεράρχης Θαυμακοῦ, πλὴν οὐχὶ κατ' ὄνομα. Ἐλήφθη τὸ γράμμα ἐκ τοῦ κώδικος 258 τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος Τεργέστης.

Σωφρονίου Λεοντοπόλεως, Πατριαρχικά γράμματα. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Σ' (1910) σελ. 33—37. — Ἐκδίδονται ἐκ τοῦ ἰδιοκτήτου παρὰ τῷ ἐκδότῃ ἐναποκειμένου κώδικος τοῦ Νικολάου Καρατζᾶ τρία γράμματα. Α') Ἱερεμίου Κ/πόλεως ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Βερρόϊας Ἰωακείμ «περὶ κληρονομίας χηρεύοντος παιδὸς ἄπαιδος καταλειφθέντος, καὶ πενθεροῦ ἀπὸ φωνῆς τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου καὶ διδασκάλου Κριτίου» τοῦ 1733. Β') Κυρίλλου Κ/πόλεως «συνοδικὸν περὶ κληρονομίας χηρευούσης γυναικὸς καὶ εἰς δεύτερον γάμον ἐλθούσης, καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς». Γ') «Σχέδιον πατριαρχικοῦ γράμματος περὶ κληρονομίας χηρεύοντος ἀνδρὸς ἄπαιδος καταλειφθέντος συντεθὲν παρὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου τοῦ Καρυοφύλλου... πρὸς τὸν Χριστιανουπόλεως» τοῦ ἔτους 1683.

Δημητρ. Σίμου Μπαλάνου, Ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν. «Ἐστία» (ἐφημερίς Ἀθηνῶν) τῆς 11 Δεκεμβρίου 1910. — Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ περιφήμου κατα-

στάντος ἄρθρου τοῦ πρίγκιπος Μαξιμιλιανοῦ τῆς Σαξωνίας. Ὁ Δ. Σ. Μπαλ. κα-
ταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον ἡ ἔνωσις εἶναι
ἀδύνατος.

Γ. Π. Ε. Γιαννοπούλου, Ἡ ἐν Λονδίνῳ Ἐκκλησία. «Ἀθῆναι» (ἐφημερίς)
τῆς 5 Σεπτεμβρίου 1910.—Εἰδήσεις περὶ τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἰδρυθείσης
τῷ 1677.

Δημοσθ. Χαβιαρᾶ, Ἡ ἐν Τήλῳ ἱερὰ μονὴ τοῦ Ἀγ. Παντελεή-
μονος. (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Μικρασιατικοῦ Ἡμερολογίου» τοῦ 1911). Ἐν
Σάμῳ 1910.

Γεωργίου Σ. Φραγκοῦδη, Ἱστορία τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητή-
ματος Κύπρου (1900—1910). Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 1910, σελ. 528, εἰς 8ον.—
Ἐνιαχοῦ ἀνατρέχει καὶ εἰς παλαιότερα γεγονότα τῆς Κυπριακῆς ἐκκλησιαστικῆς
ἱστορίας.

Τιμοθέου Ἀναστασίου, Περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν, πρὸς
τὴν αὐτοῦ σεβασμιότητα τὸν ἱερέα πρίγκιπα τῆς Σαξωνίας Μάξ
ἐπιστολή. Ἐν Ἀθήναις 1910, σελ. 32.—Διατριβή, ἐν ἣ ἀναγράφονται εὐλό-
πτως αἱ μεταξὺ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας ὑφιστάμεναι διαφοραί,
 χάριν τῶν πολλῶν γραφεῖσα.

Γεωργίου Χονδρονίκη, Ἱστορία τῆς Περγᾶμου. Βιβλίον Α'. Ἐν Περ-
γᾶμῳ 1910, σ. 38, εἰς 8ον.—Ἀνεπίδεικτος συγγραφή περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ
μάλιστα διατρίβουσα. Ἐν τῷ πρώτῳ αὐτῆς κεφαλαίῳ ὁ Γ. Χονδ. πραγματεύ-
εται περὶ τῶν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας ἱεραρχῶν Περγᾶμου καὶ τοῦ ἀρχιε-
ρατικοῦ τίτλου «Περγᾶμου». Ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ ὁ λόγος εἶναι περὶ Ἀν-
τίπα, ἐπισκόπου Περγᾶμου, περὶ τῶν θερμῶν, ἐκκλησιῶν, παρεκκλησιῶν καὶ πα-
νηγύρεων αὐτῆς. Ἐν παραρτήματι περιγραφή μετὰ πανομοιότητων ἐντύπου
εὐαγγελίου (ἐκδόσεως Βενετίας τῷ 1604), ὅπερ φυλάσσεται ἐν τῷ νηῷ τῆς Ζωο-
δόχου Πηγῆς ἐν Περγᾶμῳ.

* * * Ὁ ἐν Νικαίᾳ ναὸς τῆς Κοιμήσεως. «Πινακοθήκη» τεύχος 118 (1910)
σ. 194—196.—Ἐκλαϊκευτικὸν ἐράνισμα μετ' ἀπεικονίσεων τινῶν τῶν ψηφι-
δωτῶν.

Μ. Ι. Γ[εδεών], Ἀρχεῖον τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.
«Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τόμ. ΛΑ', σελ. 344.—Ἀπόσπασμα ἐκ καθολικοῦ
αὐτοτελοῦς ἔργου, ὅπερ θέλει ἐκδίδοσθαι κατὰ φυλλάδια. Ἐνταῦθα ἐκδίδονται
γράμματά τινα λογίων τοῦ Ι' αἰῶνος, ἀνειλεγμένα ἐκ τοῦ Πατριακοῦ κώδικος
706. Ἐν τῷ ἀποσπάσματι τούτῳ παρελείφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐκδότου τὰ διασαφη-
τικὰ καὶ ποικίλα ἄλλα ὑπομνήματα, ἅτινα περιλαμβάνει ἡ αὐτοτελὴς ἐκδοσις
τοῦ Ἀρχείου.

Ἡλ. Ἀλεξανδρίδου, Τινὰ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως
τῆς Χίου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χριστιανικῶν χρόνων μέχρι τῆς 5' ἑκατον-
ταετηρίδος. «Χιακὰ Χρονικά» τόμ. Α' (1911) σ. 7—17.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Τὸ Χριστιανικὸν κήρυγμα ἐν Κύ-
πρῳ. «Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ» Κύπρου, τόμ. Α' τεύχος Β' (1911), σελ. 33—
37.—Ἐξέτασις τῶν περὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Βαρνάβα ἐν
Κύπρῳ παραδόσεων καὶ τῶν πρώτων ἐν Κύπρῳ ἐπισκόπων.

Παντελῆ Μ. Κοντογιάννη, Οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους. Θεόκλητος Φαρμακίδης. «Μελέτη». Περιοδικὸν Ἀθηνῶν, 1910, σ. 67—72.—Σύντομος βιογραφία τοῦ Θεοκλήτου Φαρμακίδου (1784—1860), ὅστις ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ καὶ γραμματείᾳ τῆς Ἑλλάδος διαδραματίζει ἐξοχὸν μέρος, καὶ κριτικὴ τοῦ καθ' ὅλου ἔργου αὐτοῦ.

Γεωργίου Μ. Κωνσταντινίδου, Ἱστορία τῆς Κύπρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς. Ἐν Λάρνακι (Κύπρου) 1910, εἰς 8ον, σελ. 108. Χάριν τῶν πολλῶν προφανῶς ἐγγράφῃ τὸ περιληπτικώτατον ἔργον τοῦτο.

Χριστοφόρου Κνήτου, Ἡ μητρόπολις Χριστιανουπόλεως. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τόμ. Α', 1910, σ. 67—72.—Συμπληρωματικὰ καὶ ἐπανορθωτικὰ εἰς τὰ σχετικῶς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν Χριστιανουπόλεως δημοσιευθέντα ὑπὸ Δ. Δουκάκη ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Δ' (1909), σελ. 366—373.

Μαργ. Κωνσταντινίδου, Εἰς Ἑλλήν μητροπολίτην ὡς Μεσσίας εἴκοσιν ἑκατομυρίων Ῥασκολνίκων. «Νέα Ἡμέρα» (ἐφημερίς Τεργέστης) ἀριθ. 1483 (2820) τῇ 27—9 Ἀπριλίου 1910.—Πρόκειται περὶ τοῦ μητροπολίτου Πόσνης Ἀμβροσίου Πόποβιτς († 30 Ὀκτωβρίου 1863), ὅστις ἐτάφη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ νεκροταφείῳ Τεργέστης.

Προδρόμου Γιαννάσογλου, Τινὰ περὶ Ἀγκύρας. «Ξενοφάνης» (Ἀθηνῶν) τόμ. Ζ' (1910) σ. 209—213.—Ἐν αὐτοῖς καὶ τινὰ σχετικὰ ὑπὸ ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν.

Χρήστου Ν. Μακρῆ, Ἡ διδασχὴ τῶν 12 Ἀποστόλων καὶ τὸ ἀρχαῖον ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα. Διατριβὴ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ. Ἐν Λαρίσῃ 1910, σελ. 111.—Πρβλ. τὴν κρίσιν περὶ τοῦ ἔργου ὑπὸ Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου ἐν «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Σ' (1910) σελ. 417—418.

Ἀθανασίου Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Ἐρευναι περὶ χρονίας καὶ πράξεων τῶν ἀπὸ Ἀλώσεως ἄχρι ἔτους 1639 οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν. «Νέα Ἡμέρα» ἀριθ. 1851, τοῦ 1910.—Ὁ συγγραφεὺς πλεῖστα τῶν μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένων τροποποιεῖ καὶ δὴ ἐν σχέσει πρὸς τὸν πρῶτον μετὰ τὴν Ἀλωσιν πατριάρχην Γεννάδιον.

Σπ. Κ. Παπαγεωργίου, Ὁ μητροπολίτης Κερκύρας Ἀρσένιος. «Ἱερὸς Σύνδεσμος». Ἔτος Ε' (1910) ἀριθ. 120 καὶ 121.—Βιογραφικὰ τοῦ ιεράρχου τούτου ἀκμάσαντος κατὰ τὸν Θ'—Ι' αἰῶνα.

Περικλέου Γ. Ζερλέντη, Σημείωμα περὶ τῆς κατὰ Λέκιεν ἐπισκοπῆς Πύλου. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» τόμ. Α' (1910) σελ. 141.—Ὁ Π. Γ. Ζ. διατυποῖ, ὅτι ἡ παρὰ Le Quien (Oriens Christianus) ἀναγραφόμενη ἐπισκοπὴ Πύλου πράγματι οὐδέποτε ὑπῆρξε, πλᾶσθεισα ὑπὸ τούτου ἐκ παρεμνηνείας τῶν πηγῶν.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἐκ τοῦ ἀπιστολικοῦ αἰῶνος. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σ. 3—38.—Ἀναγράφω ἀπλῶς τὰ διάφορα κεφάλαια τοῦ δημοσιεύματος τούτου, ὅπερ εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Ἱστορίας τῶν Ἱεροσολύμων τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως. 1) Ἀρχὴ τῆς Ἐκ-

κλησίας. 2) Διωγμός τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. 3) Ὁ Ἀρχιδιάκονος Στέφανος. 4) Ὁ ἀπόστολος Παῦλος. 5) Διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν. 6) Ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας. 7) Διωγμός τῶν Ἀποστόλων. 8) Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόςθεος.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σ. 193—212.—Καὶ τοῦτο ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Ἱεροσολύμων τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, πραγματευόμενον μετὰ διεξοδικότητος περὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς ἱστοριογραφίας. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σ. 464—485.—Ἔτερον ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ προλόγου τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων τοῦ αὐτοῦ ἀρχιμ. Χρυσοστ. Παπαδοπούλου.

Ἡλία Στεφάνου, Τίς ὁ Μαμουκᾶς; «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ε' (1910) σ. 453—463.—Ἐρευναι κατὰ τὰς πηγὰς περὶ τοῦ κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Ἀράβων σπουδαῖον διαδραματίσαντος μέρους Μαμουκᾶ. Ὁ συγγραφεὺς ἀφορμᾶται ἐκ τῶν γραφέντων ὑπὸ τοῦ Δ. Καλλιμάχου ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ, τόμ. Δ' (1909) σελ. 453. (Ἰδὲ καὶ ἀμέσως κατωτέρω).

Δημ. Καλλιμάχου, Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας ἐν Αἰγύπτῳ. Οἱ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες καὶ οἱ μονοφυσῖται Κόπται κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἀράβων. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. ς' (1910) σελ. 38—80, 135—162, 224—258, 397—408, 447—457. τόμ. Ζ' (1911) σ. 191—198.—Διατριβὴ μετὰ πολλῆς ἐρευνητικότητος καὶ μετὰ μεθόδου γεγραμμένη, σπουδαία συμβολὴ εἰς τὸ θέμα εἰς ὃ ἀναφέρεται, ἐνιαχοῦ τελείως ἐξαντλοῦσα αὐτό. Προτάσσεται εἰσαγωγή, ἐν ἣ μάλιστα τίθεται ἡ βάσις πολεμικῶς κατὰ τῶν γεγραμμένων ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κοινότητος τῶν Σύρων Ὀρθοδόξων κ. Ἡλία Στεφάνου (ἰδὲ ἀνωτέρω), ὅστις θέλει τὸν κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Ἀράβων δρῶντα Γεώργιον Μαμουκᾶν ἐν καὶ αὐτὸ πρόσωπον πρὸς τὸν πολυπαθῆ πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Κύρον. Πλὴν ἀντιθέτως πρὸς ταῦτα τονίζει ὁ Δημ. Καλλ. ὅτι δέον τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα, ὁ Ἕλλην πατριάρχης Κύρος καὶ ὁ Ἰακωβίτης (μονοφυσίτης) Γεώργιος Μαμουκᾶς, αὐστηρῶς νὰ διακριθῶσιν ἐνεκεν ἐσωτερικῶν λόγων. Μετὰ ταῦτα ἔπεται τὸ πρῶτον τῆς διατριβῆς μέρος, ἧς διακριτέα τὰκόλουθα δύο κεφάλαια: «Βάσανος τῶν πηγῶν περὶ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κύρου καὶ τοῦ Γεωργίου Μαμουκᾶ» (αἱ Αἰθιοπικαὶ πηγαί, αἱ Κοπτικαὶ πηγαί, αἱ Ἀραβικαὶ χριστιανικαὶ πηγαί, αἱ Ἀραβικαὶ μουσουλμανικαὶ πηγαί, αἱ Ἑλληνικαὶ πηγαί). «Τὸ ἐκ τῆς βασάνου τῶν πηγῶν γενικὸν συμπέρασμα». Μεθ' ὃ ἔπεται τὸ δεύτερον τῆς διατριβῆς μέρος πραγματευόμενον ὅποια τις εἶναι ἡ «Κριτικὴ τῆς νεωτέρας φιλολογίας περὶ τοῦ Γεωργίου Μαμουκᾶ», ἐν ᾧ καταλέγονται αἱ περὶ τοῦ προσώπου τούτου γινώμαι πεντήκοντα ὅλων ἱστορικῶν καὶ ἄλλων συγγραφέων. Ὁ Καλλ. διὰ τῆς διατριβῆς ταύτης ἐπισπᾷ δικαίως συγχαριτήρια καὶ ἐπαίνους.

Δημ. Καλλιμάχου, Τὸ Πάσχα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῷ 641. Ὁ στρα-

τάρχης Ἀμρου αἰχμάλωτος. «Ἐφημερίς» (Ἀλεξανδρείας) τῇ 6 Ἀπριλίου 1911.—Ἄρθρον χάριν τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐξηκριβωμένον, σχετικὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τῶν Ἀράβων.

Δημ. Καλλιμάχου, Τὸ Πάσχα ἐν Αἰγύπτῳ τῷ 641.—Ἡ σφαγὴ τῆς Ἑλληνικῆς φρουρᾶς ἐν Βάβυλῳ. «Ταχυδρόμος» (ἐφημερίς Ἀλεξανδρείας) τῇ 9 Ἀπριλίου 1911.—Ἐκλαϊκευτικὸν ἄρθρον, ἐν ᾧ ἐκτίθενται τὰ κατὰ τὴν ἐν ἔτει 641 ἐν Παλαιῷ Καίρῳ σφαγὴν τῆς Ἑλληνικῆς φρουρᾶς, προδοθείσης ὑπὸ τῶν Κόπτων.

Μαργ. Κωνσταντινίδου, Γράμματα ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος Τεργέστης. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. 5' (1910) σελ. 409—416, τόμ. 7' (1911) σ. 154—159, 226—238.—1) Κυρίλλου τοῦ Ε' Κωνσταντινουπόλεως σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1748, δι' οὗ τιμᾶται διὰ τοῦ ὀφικίου τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων ὁ Ἰωάννης (Λέσβιος ὁ καὶ Τζανῆς). 2) Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Προϊλάβου (συνυπογραφομένων καὶ τοῦ Ἡρακλείας Γερασίμου, Νικομηδείας Γαβριήλ, Νικαίας Ἱερεμίου, Δέρκων Σαμουήλ, Ἀδριανουπόλεως Διονυσίου) σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1757 πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Λητῆς καὶ Ἀγράφων Νεκτάριον διοριζόμενον νὰ δανείσῃ τῷ Κοινῷ γρόσια 500. 3) Ἀχρονολόγητον γράμμα τοῦ Λητῆς Νεκταρίου πρὸς τὸν ἀρχιδιάκονον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Παγκράτιον, ἐν αὐτῷ ἀναγινώσκομεν: «Ἀδελφέ, ἡ Ῥούμελη ἐχάλασεν, ἀδικίαι τῶν σατραπῶν μεγάλαι καὶ ἀδιάλειπτοι, σμῆνῃ Ἀλβανιτῶν καὶ κλεπτῶν λεηλατοῦσι τὰ τῇδε ἀφόβως ἐκασταχοῦ, διωγμός κατὰ τῶν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ σεμνουμένων, τῶν πώποτε μνημονευομένων οὐ δευτερός». Ἐπίσης ἐν τῷ αὐτῷ γράμματι μνημονεύονται ἱεράρχαι Φαναρίου, Λαρίσσης, Τρίκκης, Σταγῶν, Ζητουνίου, Θαυμακοῦ, Γαρδικίου. 4) Σαμουήλ Κωνσταντινουπόλεως συνοδικὸν σιγίλλιον τοῦ ἔτους 1763, δι' οὗ ἀπαλάσσονται τοῦ ἀφορισμοῦ οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Λητῆς καὶ Ἀγράφων, ἀφορισμοῦ, ὃν εἶχεν ἐπιβάλλει αὐτοῖς ἐπίσκοπός τις, μὴ μνημονευόμενος, τῆς ἐπαρχίας ταύτης δυσαρεστηθεὶς κατ' αὐτῶν καὶ παραιτηθεὶς τῆς εἰρημένης ἐπισκοπῆς. Συνυπογράφονται καὶ οἱ ἐξῆς: ὁ Ἀλεξανδρείας Ματθαῖος, ὁ Ἱεροσολύμων Παρθένιος, ὁ Κυζίκου Γεράσιμος, ὁ Νικαίας Ἱερεμίας, ὁ Δέρκων Διονύσιος, ὁ Βερροίας Δωρόθεος, ὁ Φιλιππουπόλεως Αὐξέντιος, ὁ Εὐρίππου Παΐσιος, ὁ Ἐρέσου Μελέτιος, ὁ Νικομηδείας Νικηφόρος, ὁ Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος, ὁ Ἀγχιάλου Διονύσιος, ὁ Ἀνανίας (;), ὁ Κρήτης Γεράσιμος, ὁ Νέων Πατρῶν Καλλίνικος, ὁ Σοφίας Ἱερεμίας. 5—6) Δύο ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα περὶ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ τῶν Δυτικῶν. Τούτων τὸ μὲν εἶναι συνοδικὸν «κατὰ τῶν ἀναβαπτιστῶν καὶ τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ αἰρετικοῦ Χριστοφόρου τοῦ Αἰτωλοῦ», ἐκδοθὲν τῷ 1755 καὶ φέρον τὰς ὑπογραφάς: ὁ Καισαρείας Παρθένιος, ὁ Κυζίκου Ἀνανίας, ὁ Δέρκων Σαμουήλ, ὁ Κρήτης Γεράσιμος, ὁ Σερρών Ἰωαννίκιος, ὁ Ναυπλίου Νεόφυτος, ὁ Ἐρέσου Ναθαναήλ, ὁ Νικομηδείας Γαβριήλ, ὁ Ἀδριανουπόλεως Διονύσιος, ὁ Φιλιππουπόλεως Σεραφεῖμ, ὁ Χριστιανουπόλεως Δανιήλ, ὁ Διδυμοτοίχου Αὐξέντιος, ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος, ὁ Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος, ὁ Προύσης Μελέτιος, ὁ Μιτυλήνης Ἀνθιμος, ὁ Δρύστρας Βαρθολομαῖος, ὁ Προικονήσου Νικηφόρος. Τὸ ἕτερον εἶναι ἀνυπόγραφον γράμμα τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου Ε' τοῦ ἔτους 1755.

Κωνσταντ. Παγώνη, Ἀνέκδοτα σημειώματα Θεοφίλου πατρι-

άρχου Ἀλεξανδρείας. «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 345—350. — Ἐκ τῶν ἐξωφύλλων τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ τοῦ Βαρίνου Φαβορίνου τοῦ ἐναποκειμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἀβερωφείου Γυμνασίου Ἀλεξανδρείας.

Ἰωάννου Ἀ. Παπαδοπούλου, Μαξίμου Μαργουνίου ἐπισκόπου Κυθήρων ἐπιτάφιοι λόγοι εἰς Μελέτιον Πηγᾶν πάπαν καὶ πατριάρχην Ἀλεξανδρείας. — «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 407—421. — Ἐκδίδονται ἐκ τοῦ κώδικος 449 τῆς Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν.

Α. Χ. Ζώνη, Κρήτες κληρικοὶ ἐν Ζακύνθῳ. «Κρητικὴ Στοά». Τόμ. Β'. (1909) σελ. 94—96. — Ἀνάλεκτα ἐξ ἀρχαικῶν ἐγγράφων Ζακύνθου περὶ κρητῶν κληρικῶν τοῦ ΙΖ' μάλιστα αἰῶνος.

Ἀθανασίου Χ. Μπούτουρα, Περί τῆς ἐπωνυμίας «Παναγιώτατος» τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Ἐν τῷ «Μακεδονικῷ Ἡμερολογίῳ» τοῦ ἔτους 1912, σελ. 149—53. — Ἐν ἀρχῇ ὁ Α. Χ. Μπ. ἐπαναλαμβάνει τὰ ἄλλως γνωστὰ περὶ τῆς διὰ τῶν αἰώνων διοργανώσεως τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων εἰς διοικητικὴν ἱεραρχίαν. Μετὰ ταῦτα ἐκφράζει τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι κατὰ τοὺς ζῶντοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἀντιπολιτεύσεις μεταξὺ τῶν παππῶν Ῥώμης καὶ τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ δὴ περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ἀπενεμήθη ποτὲ εἰς τὸν ἀρχιερέα Θεσσαλονίκης ὁ τίτλος τοῦ Πατριάρχου, συγχρόνως δέ, ἴσως καὶ αὐτοδικαίως, ἡ ἐπωνυμία Παναγιώτατος. Ἐν τέλει δίδεται δι' ὑποθέσεων καὶ συνδυασμῶν ἡ ἐξήγησις πῶς ἐν τόσῳ σπουδαίῳ γεγονόσι, οἷον ἡ ὀνομασία πατριάρχου τοῦ Θεσσαλονίκης, ἐλησμονήθη. Τὸ ὅλον ἄρθρον ἔχει τι τὸ προχειρότατον. Ὁ Α. Χ. Μπ. δι' αὐτοῦ φαίνεται μᾶλλον ποθῶν νύξεις νὰ δώσῃ πρὸς διεξοδικὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος φαίνεται τοῦτο καὶ ἐκ τῆς βιβλιογραφίας, ἣν ἀναφέρει. Οὐδόλως σχετικὰ μνημεῖα, οἷον ἐπιγραφαί, σφραγίδες, ἐγγράφα (καὶ δὴ τὰ ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἐν τοῖς παραρτήμασι τῶν «Βυζαντινῶν Χρονικῶν» δημοσιευθέντα) κλ. κλ. ἐλήφθησαν, ὥς ἐλέγχεται, ὑπ' ὅψιν. — Κατὰ περίεργον τρόπον διέλαθε τὸν Α. Χ. Μπ. σπουδαιότατον χωρίον σχετικὸν πρὸς τὸ ζήτημα, ὅπερ ἠθέλησε φιλοτίμως νὰ παραγματευθῇ. Δῆλον ὅτι ἐν ταῖς διαφόροις παραλλαγαῖς τοῦ Ψευδοδωροθέου Μονεμβασίας ἀναγινώσκομεν ὅτι ὁ Ἰωάννης Καντακουζηνὸς «ἐβεβαίωσε διὰ β. ὀρισμοῦ τὰ Ἱεροκύκλια τοῦ Μονεμβασίας, ὅπου ἔδωκεν ὁ Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος καὶ ἔδωκε καὶ προνόμιον εἰς τὸν Θεσσαλονίκης νὰ λέγηται Παναγιώτατος καθὼς καὶ εἰς τὸν Μονεμβασίας, διαλαμβάνων νὰ λέγηται (καὶ αὐτὸς) Παναγιώτατος, γράφων ἰνδικτιῶνα καὶ ὦν ἑξαρχος πάσης Πελοποννήσου καὶ ἐπέχων τὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων» (ιδὲ ἐκδ. 117, κεφ. ΙΘ). Τέλος καὶ τι ἄλλο διέλαθε τὸν φίλον κ. Μπ., ὅτι δηλαδὴ παναγιώτατος καλεῖται πολλάκις καὶ ἀπλοῦς ἐπίσκοπος. Οὕτω ἐν τῇ περιφήμῳ ἐπιγραφῇ τῆς Ὑπαπαντῆς τῶν Μετεώρων ἀναγινώσκομεν: «ἐπισκοπέβοντος δὲ τοῦ παναγιωτάτου δεσπότης ἡμῶν Βησσαρίου ἔτους ρωοε' [= 1366—1367]». Ἰδὲ Νῆκον Ἀ. Βέην ἐν «Βυζαντιδίῳ» τόμ. Α', 1909, σ. 569.

Σωφρονίου Λεοντοπόλεως, Ἀρχὴ καὶ σύστασις τῆς ἐν Λειψίᾳ

Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. ζ' (1910), σελ. 5—15. — Ἐνδιαφέρεισαι εἰδήσεις εἰς ἃς ἐν καιρῷ θέλω ἐπιφέρει προσθήκας τινὰς εἰλημμένας ἐκ τῶν χειρογράφων τῶν μονῶν Μετεώρων καὶ ἀλλαχόθεν.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀλεξανδρινὰ σημειώματα. «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. ζ' (1910) σ. 16—19, 207—213, 300—301. — Α'. Μητροπολίτου Λιβύης Σαμουήλ σημείωμα περὶ τοῦ πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ δὴ περὶ τῶν θρόνων τῶν ὑπαγομένων εἰς αὐτὸ (ἐκ τοῦ κώδικος 418 τοῦ ἐν Κ/πόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου).—Β'. Ὁ Ἀλεξανδρείας Κοσμάς Γ' (εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ πρὶν ἀνέλθῃ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον).—Γ'. Ὁ Μητροφάνης Κριτόπουλος ἐν Γενέβῃ.—Δ'. Ἐπιστολαὶ Μελετίου Πηγᾶ δύο ἐκ τοῦ κώδ. 542 τῆς Ἱεροσολυμιτικῆς βιβλιοθήκης, ὧν ἡ μία Κυπριανῷ Ἱεροδικόνῳ καὶ ἡ ἑτέρα Γαβριήλ Θεοδοροβίτζη, τοῦ ἔτους ἀμφοτέραι ΖΡΣ'. — Ε'. Δύο Πιέριοι πρεσβύτεροι Ἀλεξανδρείας, ὧν ὁ εἰς μάρτυς πιθανῶς κατὰ τὸ α' ἡμισυ τοῦ Γ' αἰῶνος, ὁ δ' ἕτερος ὁμολογητὴς κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος.

Δημ. Χρ. Δουκάκη, Ἐπισκοπὴ Μεθώνης. «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. ζ' (1910) σελ. 24—32. — Μετὰ τινὰ γενικὰ κατάλογος τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν Λατίνων ἐπισκόπων Μεθώνης. Τὸ ἄρθρον δύναται πολυπλαπλῶς νὰ συμπληρωθῇ.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀρσενίου Θηβαΐδος περὶ ἀποπείρας ἐνώσεως τῶν Ἀγγλων Ἀνωμότων μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων (1716—1725). «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 117—144, 199—225. — Ἐγγράφα διαλευκαινόμενα δι' ὑπομνημάτων, εἰσαγωγῶν κλ. κλ.

Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα. «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 177—190. — «Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀβυσσινία». — «Οἱ Λατῖνοι». — «Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας καὶ Ῥωσσία».

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Χρονολογία τῆς πατριαρχείας τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ματθαίου Ψάλτου. «Ἐκκλησιαστικός Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 406. — Ὅριστέα αὕτη ἀπὸ 3 Σεπτεμβρίου 1746 μέχρι 9 Ἰουλίου 1766.

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἐπιστολαὶ Σιλβέστρου Ἀντιοχείας τοῦ Κυπρίου πρὸς Χρῦσανθον Ἱεροσολύμων. «Ἐκκλησιαστικός Κῆρυξ» τόμ. Α' (1911) σελ. 135—137. — Ἀνακοινουῦται τὸ περιεχόμενον ὁκτῶ ἐπιστολῶν, ἃς ἀπευθύνει ὁ Ἀντιοχείας Σιλβέστρος (1724—1766) πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Χρῦσανθον (1707—1731) καὶ δὴ κατὰ τὰ ἔτη 1728—1730. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται κεῖνται ἐν κώδικι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Π. Τάφου.

Κ. Σγουροῦ, Τὰ χρυσοβούλλα τῆς Νέας Μονῆς. «Χιακὰ Χρονικά», τόμ. Α', 1911, σελ. 53—76. — Πολύτιμος διατριβὴ διαλευκαίνουσα μάλιστα τὰ κατὰ τὰς τοπωνυμίας, αἵτινες μνημονεύονται ἐν τοῖς χρυσοβούλλοις καὶ τοῖς ἄλλοις γράμμασι τῆς περιφήμου ἐν Χίῳ Νέας Μονῆς.

Κ. Ἀμάντου, Σημειώσεις ἐκ κωδίκων καὶ μοναστηρίων. «Χιακὰ Χρονικά», τόμ. Α' (1911) σελ. 125—131. — Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν χειρογρά-

φων κωδίκων, τῶν βρεβείων τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ῥαούση, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Συκούση καὶ τῆς Ἀδελφότητος τῶν Ἁγίων Γεωργίων παρὰ τὰ Θουμιάνα. Εἶναι τὰ ποσπάσματα ταῦτα ἐνδιαφέροντα γλωσσικῶς καὶ ἄλλως διὰ τὴν κοινωνικὴν ἱστορίαν τῆς Χίου κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας.

Κ. Σ. Σγουροῦ, Γνωστοὶ ἐπίσκοποι καὶ μητροπολίται τῆς Χίου. «Παγχιακὴ» (ἐφημερίς Χίου) ἀριθ. 187—194. — Ἀπόσπασμα ἐκ γενικῆς συγγραφῆς περὶ Χίου. Ἐν αὐτῷ παρελάνουσιν οἱ εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ ἄρθρου γνωστοὶ ἱεράρχαι Χίου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χριστιανικῶν χρόνων μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων καταλήψεως τῆς νήσου (1566). Εἰς τὸ ἄρθρον πολλὰ βεβαίως προσδῆκαι δύνανται νὰ ἐπενεχθῶσιν, ἴσως δὲ καὶ διορθώσεις περὶ τὰς χρονίας παρ' ὅλα δ' ὅμως ταῦτα θέλει παραμείναι τοῦτο ἀρίστη καὶ δὸς εἰπεῖν ἀκράδαντος βάσις διὰ τὸν κατάρτισμόν ἐνὸς τελείου ἱεραρχικοῦ καταλόγου τῆς Χίου.

Αἰμ. Γεωργίου Ζολώτα, Ἅγιος Ἰωάννης Ἀργέντης. «Χιακὰ Χρονικά», τόμ. Α' (1911) σελ. 116—123. — Πρόκειται περὶ ναΐσκου τινὸς παρὰ τὸ χωρίον Καταρράκτης τῆς Χίου. Τὸ τέμπλον αὐτοῦ ἀνάγεται ὑπὸ τῆς Αἰμ. Γ. Ζολ. εἰς τὸν ΙΕ' αἰῶνα καὶ εἶναι ῥυθμοῦ Ἀναγεννήσεως. Τούτου τοῦ τέμπλου ἐπισυνάπτεται καὶ εἰκὼν.

Σωφρονίου Λεοντοπόλεως [τοῦ Εὐστρατιάδου], Ὁ ἐν Βιέννῃ ναὸς τοῦ Ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σ. 5—20, 97—116. — Σπουδαία συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Διεσπαρμένου Ἑλληνισμοῦ.

Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου, Ἐγγράφα ἱερᾶς μονῆς Βελανιδιάς. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σελ. 145—147. — Τῶν ἐτῶν 1806, 1717.

Δημ. Χρ. Δουκάκη, Περὶ μονῶν Μεσσηνίας. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. Ζ' (1911) σ. 148—153. — Πρόκειται περὶ τῆς ἐν τῷ δήμῳ Ἰθώμης μονῆς τοῦ Βουλκάνου. Ὁ ἀναλεктоγράφος Δ. Χρ. Δ. φαίνεται δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλα τινὰ σχετικὰ καὶ τὰς ὑπ' ἐμοῦ δημοσιευθείσας ἐπιγραφὰς τῆς μονῆς ταύτης ἐν τῷ 5' τόμῳ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος (Μεσσηνίας Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ μετὰ σχετικῶν ἀρχαιολογημάτων).

Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Θεωνᾶς ὁ Α' καὶ ἔργον αὐτοῦ μαρτυρολογικόν. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἔτος ΛΑ' (1911) ἀριθ. 23, σελ. 180. — Προτείνει, ἵνα ἐν τῷ «Νέῳ Μαρτυρολόγιῳ» (ἐκδοσις Ἀθηνῶν 1856), ἐνθα ἀναφέρεται Θεοφάνης τις Θεσσαλονίκης ὡς ἀγιογράφος, ἀντικατασταθῇ—συμφώνως πρὸς τι χειρόγραφον—διὰ τοῦ Θεωνᾶς Θεσσαλονίκης. Εἰσαγωγικῶς ὁ Π. Ν. Π. πραγματεύεται περὶ τῆς σειρᾶς τῶν μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης περὶ τὰ μέσα τοῦ 5' αἰῶνος.

Γεωργίου Λαμπάκη, Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Δελτίον Θ'. Κατάλογος φωτογραφικῶν. Ἐν Ἀθήναις 1910. — Ἀναγραφὴ κατὰ τόπους καὶ πράγματα τῶν φωτογραφικῶν ἀπεικονίσεων, αἱ κέκτῃται ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος ἑταιρεία.

Μ. Η. Μαλανδράκη, Ἡ Πατριὰς Σχολή. Ἐν Ἀθήναις 1911, σελ. ιβ'—184. — Διεξοδικὴ ἀφήγησις τῶν κατὰ τὴν σχολὴν τῆς Πάτμου, ἣτις ἐξόχως

ἤκμασε κατὰ τὸν ΙΗ' μάλιστα αἰῶνα. Ὁ Μ. Η. Μ. ἀντλεῖ ἐξαιρέτως καὶ ἐξ ἀνεκδότων πηγῶν ἐναποκειμένων ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς βασιλικῆς μονῆς τῆς Πάτμου.

Νίκου Α. Βέη, Τὸ περὶ τῆς κτίσεως τῆς Μονεμβασίας χρονικόν, αἱ πηγαὶ καὶ ἡ ἱστορικὴ αὐτοῦ σημαντικότητα. «Βυζαντις» τόμ. Α' (1909) σ. 57—105 (ὄθεν καὶ εἰς ἴδιον τεύχος). — Πρόκειται περὶ τοῦ βραχέως ἐκείνου χρονικοῦ, ὅπερ πρῶτος ἐξέδωκεν ὁ Pasini ἐκ Ταυρινίου κώδικος (Codices manuscripti bibliothecae Regii Taurinensis Athenaei. Ἐν Ταυρίνῳ 1749, σ. 417 κ. ἐ.) καὶ οὐτινος χρονικοῦ δύο ἄλλας παραλλαγὰς ἐξέδωκεν ἐξ Ἀθωνικῶν κωδίκων ὁ Σπ. Π. Λάμπρος (Ἱστορικὰ μελετήματα. Ἐν Ἀθήναις, σ. 97 κ. ἐ.) ἀφιερῶσας καὶ ἰδικὴν μελέτην εἰς τὸ ζήτημα τῆς γενέσεως καὶ τῆς ἱστορικῆς σημασίας τοῦ χρονικοῦ τούτου. Μετὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν περὶ τὸ Χρονικόν τοῦτο ἀσχοληθέντων παρέχω νέαν ἔκδοσιν τῶν τριῶν παραλλαγῶν αὐτοῦ. Τὴν παραλλαγὴν τοῦ Ταυρινίου κώδικος παρέχω κατὰ νέον ἀπόγραφον, παρασκευασθὲν τῷ 1903, προτοῦ ὁ κωδὶξ οὗτος καταστῇ μετὰ τοσούτων ἄλλων πολυτίμων κωδίκων παρανάλωμα τοῦ πυρός (13/26 Ἰανουαρίου 1908). Ἐν τοῖς κειμένοις τῶν Ἀθωνικῶν παραλλαγῶν ἐνιαχοῦ παραδέχομαι διαφοροὺς ἀναγνώσεις τοῦ ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου παραδεδεγμένων. Μεθ' ὃ ἐξετάζω τὰ ζητήματα τῆς γενέσεως καὶ τῶν πηγῶν τοῦ χρονικοῦ. Ὡς πρὸς ταῦτα πολλαχοῦ διαφωνῶ πρὸς τὰ πορίσματα τοῦ Λάμπρου ἄρδην. Ἐν πρώτοις κατὰ τὰ κείμενα παρατηρῶ εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν ἀληθὲς τὸ ὑπ' αὐτοῦ διατυπωθέν, ὅτι «οὐδαμοῦ τῶν βυζαντινῶν συγγραφέων γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἐτύμου τῶν Τσακῶνων» (περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τῷ Χρονικῷ ἡμῶν) καὶ ὅτι «καὶ ἄλλα δὲ εἶναι νέα ἐκ τῶν ἐν τῷ Χρονικῷ, ἐν οἷς καὶ ἡ μνεία τοῦ στρατηγοῦ Σκληροῦ καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Ἀθανασίου». Ὡς πρὸς τὰς πηγὰς παραθέτω παράλληλα, δι' ὧν δείκνυται ὅτι ὁ συμπιλήσας τὸ Χρονικόν ἤντλησεν ἐκ τοῦ Εὐαγρίου, Θεοφάνους, τοῦ συνοδικοῦ γράμματος τοῦ πατριάρχου Νικολάου (ιδεὶ J. Leunclavii Amelburni, Juris Graeco-Romani σ. 279), ἐκ τῶν περιφρήμων ἐπιγραφῶν τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Μυστρᾶ, ἐξ ἀδήλου τυπικοῦ, κλ. κλ. Σὺν τῇ ἐρεύνῃ περὶ τῶν πηγῶν φιλοκρινῶ καὶ τὰ περὶ διαφορῶν προσώπων καὶ πραγμάτων μνημονευομένων ἐν τῷ Χρονικῷ. Ἐκ τῆς ἐρέυνης ταύτης ἀποδεικνύται, ὅτι τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Χρονικοῦ περιλαμβάνει γεγονότα χρονολογικῶς ἐξικνούμενα μέχρι σχεδὸν τῶν μέσων τοῦ ΙΔ' αἰῶνος (ὁ Λάμπρος παραδόξως, μὴ ὑπολογίσας χρονολογικῶς τὰ γεγονότα, ἀποδίδει τὴν σύνταξιν τοῦ μέρους τούτου τοῦ Χρονικοῦ εἰς τὸν ΙΓ' πιθανῶς τελευταῖον αἰῶνα). Μετὰ ταῦτα ἀποδεικνύω, ὅτι τὸ Χρονικόν, ὡς τοῦτο παρεδόθη ἡμῖν, συνεκροτήθη μεταξὺ τοῦ ἔτους 1340 καὶ τοῦ ΙΓ' τελευταῖοντος αἰῶνος. Ἀποδίδω δὲ τὴν σύνταξιν τοῦ Χρονικοῦ πιθανῶς εἰς φιλόστορα λευϊτικὸν οἶκον τῆς Μονεμβασίας, εἰς τοὺς Λικινίους. Πλὴν δ' ὅμως οὗτοι ἐν τῇ συγκροτήσει τοῦ περὶ Μονεμβασίας Χρονικοῦ ἐγκατέμιζαν χωρία ἱστορικῶν καὶ χρονογράφων, φήμας, μυθοπλαστίας κλ. Παρ' ὅλα δ' ὅμως ταῦτα τὸ χρονικόν τοῦτο εἶναι πολύτιμον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Πελοποννήσου τοῦ ΙΔ' αἰῶνος.

Θ. Καβαλλέρου Μαρκουίτζου, Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Νίκαιαν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1909, σελ. ἡμιδημέναι 200, εἰς 8ον. — Ἐν τῷ

βιβλίῳ τούτῳ, περιλαμβάνοντι ἐντυπώσεις ἐκ Βιθυνίας, καί νται πολλὰ τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὰ βυζαντινὰ πράγματα τῆς χώρας ταύτης. Κοσμεῖται τὸ βιβλίον διὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ δὴ βυζαντικῶν μνημείων.

Στεφ. Ξανθοῦδίδου, Οἱ Ἑβραῖοι ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἑνετοκρατίας. «Κρητικὴ Στοά». Τόμ. Β' (1909) σελ. 209—224, ὅθεν καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει.— Πρόχειρον σχεδίασμα.

Ἀ. Ν. Βερναδάκη, Ἡ Ἀλώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ΑἴΝΤ'. Ἐν Ἀθήναις 1909. Εἰς 8ον, σελ. 164.—Πλεῖστα μέρη τοῦ βιβλίου τούτου—ὅπερ δὲν παρέχει νέα πράγματα εἴτε νέας ἐπόψεις περὶ τῆς Ἀλώσεως—ἐξεδόθησαν ἤδη πρότερον ἐν Ἀθηναϊκαῖς ἐφημερίσι.

Μιχαὴλ Γ. Λαμπρινίδου, Τὸ Ναύπλιον ὑπὸ τὴν Φραγκικὴν κυριαρχίαν (1212—1389). (Απόσπασμα ἐκ τῆς μήπω δημοσιευθείσης β' ἐκδόσεως τῆς Ἱστορίας τοῦ Ναυπλίου). «Μηνιαῖον Παράρτημα» τῆς ἐφημερίδος «Ἀθῆναι». Ἔτος Α' (1909) σελ. 2103—2115.

Κλ. Ἰατρίδου, Ἡ πατρὶς ἡμῶν ἄλλοτε καὶ νῦν ἀνὰ τὴν Παμφυλίαν. «Ξενοφάνης». Τόμ. ζ' (1909) σελ. 169—175, 208—214, 262—267, 322—325, 424—430, 481—487, 531—544.—Πολλαχοῦ χρῆσιμα ἀνάλεκτα ἐνδιαφέροντα τὰς ἡμετέρας σπουδὰς, ὡς π. χ. περιγραφαὶ μνημείων, τοπογραφικὰ, λαογραφικὰ, κλ. κλ.

Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *Documente privitoare la Istoria Românilor*.—Κριτικὴ ὑπὸ Μιχαὴλ Γούδα ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σελ. 480—483.

Σπ. Π. Λάμπρου, Τρεῖς ἀνέκδοτοι μονωδαὶ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης. «Νέος Ἑλληνομνήμων», τόμ. Ε' (1908) σελ. 369—391.—Κριτικὴ ὑπὸ Νίκου Ἀ. Βέη ἐν «Βυζαντίδι», τόμ. Α' (1909) σελ. 489—490.

Σπ. Π. Λάμπρου, Τὸ πρωτότυπον τοῦ τυπικοῦ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος. «Νέος Ἑλληνομνήμων», τόμ. Ε' (1908) σελ. 392—399.—Κριτικὴ ὑπὸ Νίκου Ἀ. Βέη, ἐν «Βυζαντίδι», τόμ. Α' (1909) σελ. 490—492.

Οὐίλιαμ. Miller, Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι. Μετάφρασις ὑπὸ Σπ. Λάμπρου. Ἐν Ἀθήναις, Ἑλληνικὴ ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία, 1909—1910. Τόμ. Α'—Β'.—Θέλομεν διαλάβει ἐν προσεχεῖ τεύχει τοῦ παρόντος περιοδικοῦ διεξοδικῶς περὶ τῆς ἐργασίας ταύτης.

Ἰωάννου Β. Παπαδοπούλου, Θεόδωρος Β' ὁ Λάσκαρις αὐτοκράτωρ τῆς Νικαίας. Ἑλληνικὴ ἐκδοσις ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ὁ «Ἑλληνισμός». Ἐν Ἀθήναις 1909. Εἰς 8ον. Σελ. η'—112.—Ἡ μετάφρασις αὕτη τοῦ γαλλιστὶ τὸ πρῶτον δημοσιευθέντος ἔργου, γενομένη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως, ἐξεδόθη ἤδη πρότερον ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἑλληνισμῷ» τοῦ 1908 καὶ 1909.

Βασιλείου Ψιλᾶκη, Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῆς ἀποτάτης ἀρχαιότητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Εἰς τόμους τρεῖς. Τόμος Α' σελ. 756—1155 καὶ Β' σελ. 360—112. Ἐν Χανίοις 1909. Σχ. 8ον.—Αἱ σελ. 715—756 τοῦ Α' τόμου περιλαμβάνουσι τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μεγαλονήσου ὑπὸ

τοὺς Βυζαντινοὺς. Ὁ δὲ Β' τόμος περιλαμβάνει τὴν ἱστορίαν ταύτης ἐπὶ Ἑνετοκρατίας.

Δ. Παπαγεωργίου, Ἱστορία τῆς Σκύρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ἐν Πάτραις 1909, εἰς 8ον, σελ. 190, δρ. 4.—Ἰκανὸν τμήμα τοῦ βιβλίου ἀναφέρεται εἰς τὴν μετὰ Χριστὸν καὶ δὴ τὴν βυζαντιακὴν ἱστορίαν τῆς νήσου.

Γεωργίου Παπαδοπούλου (σχολάρχου), Γενικὴ γεωγραφικὴ καὶ ἱστορικὴ περιγραφὴ ἀρχαία καὶ νεωτέρα τῆς νήσου Νισύρου μετὰ τῶν πέριξ μικρῶν νήσων καὶ αἱ θερμοπηγαὶ αὐτῆς. Ἐν Νισύρῳ 1909. Εἰς 8ον. Σελ. 109.

Νίκου Ἀ. Βέη, Μνεῖται τοῦ Ἄστρους κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ τὰ παρ' αὐτὸ κάστρο. Τὸ τοπωνυμικὸν «Ἄρια». «Byzantinische Zeitschrift» τόμ. ΙΖ' (1908) σελ. 92—107.—Κριτικὴ ὑπὸ Ο. Τ[afra]li ἐν Revue des Études Grecques, τόμ. KB' (1909) σελ. 364—5.

Στεφ. Α. Ξανθοῦδίδου, Ἐπίτομος ἱστορία τῆς Κρήτης. Ἐν Ἀθήναις, Ἑλληνικὴ ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία, 1909, εἰς 8ον, σελ. Ζ'+173.—Τοῦ διὰ τοὺς πολλοὺς μὲν, πλὴν ἐπὶ βάσεων αὐστηρῶς ἐπιστημονικῶν συντεταγμένου βιβλίου τούτου, ἀναγραπτέον τὸ ἐν σελ. 65—75 κεφάλαιον, τὸ διαλαμβάνον τὰς κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας τύχας τῆς Κρήτης, τὸ ἐν σελ. 78—100 διαλαμβάνον τὰς ἐπὶ Ἑνετοκρατίας καὶ τὸ ἐν σελ. 105—164 ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

A. Vogt, *Basile 1-er de Byzance (867—886)*.—Κριτικὴ ὑπὸ Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 148—150.

J. Laurent, *Byzance et les Turcs Seldjoudides en Asie Mineure. Leurs traités antérieurs à Alexis Comnène*. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 101—126.—Λίαν ἐνδιαφέρουσα ἔρευνα ἐρειδομένη ἐπὶ ἐξονυχιστικῆς ἐξετάσεως τῶν πηγῶν περὶ τῶν πρώτων σχέσεων τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς Σελτζουκίδας Τούρκους.

J. B. Bury, *The ἀπληκτα of Asia Minor*. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1910—1911) σελ. 216—224.—Λίαν διασαφιστικὴ ἔρευνα τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ στρατιωτικῶν βυζαντιακῶν πραγμάτων καὶ συνάμα πολῦτιμοι συμβολαὶ εἰς τὴν τοπογραφικὴν μελέτην τῆς χώρας ταύτης κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας.

Ἀντωνίου Χ. Χατζῆ (Α. Δ. Φ., καθηγητοῦ). Οἱ Ῥαούλ, Ῥάλ, Ῥάλαι (1080—1800). Ἱστορικὴ μονογραφία. Kirchhain N.-L. Druck von Max Schmiersow 1909, σελ. ἡριθμημέναι 79, εἰς 8ον.—Καλὴ διατριβή, ἐν ᾗ ἐκτίθενται τὰ κατὰ τὸν οἶκον Ῥάλλη ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐμφανίσεως ἐν τῇ Ἀνατολῇ μέχρι τοῦ ΙΘ' αἰῶνος καὶ τι πλέον, καὶ δὴ ἐν Βυζαντίῳ, Ἀθήναις, Χίῳ, Κρήτῃ, Λέσβῳ, Κύθῳ, Θεσσαλονίκῃ, Πάτρῳ, Πελοποννήσῳ, Ἰταλίᾳ, Ὁδησσῷ, Ἀγγλίᾳ κλ. κλ. Προσθήκας τινὰς καὶ παρατηρήσεις εἰς τὴν διατριβὴν ταύτην τοῦ Α. Χ. Χ. ἰδὲ παρὰ Νίκῳ Ν. Βέη ἐν κριτικῇ περὶ ταύτης δημοσιευθεῖσῃ ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 250—255 (περὶ τινῶν ἄλλων Ῥάλληδων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐν προσεχεῖ τεύχεϊ τῆς «Βυζαντίδος»).

Μιχαήλ Γ. Λαμπρινίδου, Οἱ Μένδικοι ἐν Ἑλλάδι. Μεσαιωνικὴ μελέτη μετὰ πολλῶν προσθηκῶν καὶ συμπληρώσεων. «Μηνιαῖον παράρτημα ἐφημε-

ρίδος «Αθῆναι», ἔτος Δ' (1911) σελ. 3489—3506. — Ὁ συγγραφεὺς δὲν προσάγει νέας πηγάς, ἀλλὰ συνεκέντρωσε πάσας σχεδὸν τὰς μέχρι τοῦδε σχετικὰς πρὸς τὸ θέμα αὐτοῦ εἰδήσεις.

Νίκου Ἀ. Βέη, Σερβικὰ καὶ Βυζαντακὰ γράμματα Μετεώρου. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—1911) σ. 1—100.—Κατὰ τὰς ἐμὰς ἐρεῦνας ἐν ταῖς μοναῖς τῶν Μετεώρων ηὐτύχησα νάνεύρω σειρὰς ὅλας πολυτίμων ἐγγράφων λανθανόντων ἢ τελείως ἀγνώστων. Ὑπὸ σημείωσιν, ὅτι κοινῶς ἐπιστεύετο ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἐν Μετεώροις ἐγγράφα καὶ ὅτι τὰ ποτὲ ἐκεῖ ἐναποκείμενα μετνηέχθησαν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην Ἀθηνῶν (Πρβλ. [P. Marc], *Plan eines Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit*. Ἐν Μονάχῳ σ. 41). Ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἀνευρεθέντων ἐγγράφων τούτων ἐκδίδω ἐνταῦθα τὰκόλουθα, ἅπαντα ἐναποκείμενα ἐν τῇ μονῇ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ κατ' ἐξοχὴν Μετεώρου: 1) Πρόσταγμα τοῦ βασιλέως Συμεὼν Οὐρεση περὶ τοῦ σπηλαίου τοῦ ἐπονομαζομένου τοῦ Κυρίλλου, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Μύκωνης, ἄνευ ῥητῆς δηλώσεως τοῦ ἔτους· πάντως δ' ὁμῶς τοῦ 1358 (ἐν προσηρητημένῳ πίνακι παρέχω τὰ ἐν τέλει τοῦ γράμματος ὑπ' αὐτῆς τῆς βασιλικῆς χειρὸς γεγραμμένα διὰ κινναβάρεως γράμματα).—2) Εὐεργετικὸν πρόσταγμα Συμεὼν Οὐρεση περὶ τοῦ μονυδρίου τῆς Θεοτόκου τῆς Δουπιάνου, καὶ τοῦτο ἄνευ ῥητῆς δηλώσεως τοῦ ἔτους, πάντως δ' ὁμῶς ἀνακτέον τὸ γράμμα εἰς τὸ 1358 (ἐν προσηρητημένῳ πίνακι παρέχω τὰ ἐν τέλει διὰ κινναβάρεως κανικλώματα).—3) Σιγilliωδες γράμμα Νείλου, ἱερομονάχου καὶ πρώτου τῆς σκῆτεως Σταγῶν καὶ καθηγουμένου τῆς μονῆς Δουπιάνης, περὶ τῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Δημητρίου τῶν Μετεώρων. Ἄνευ ῥητῆς δηλώσεως τοῦ ἔτους τῆς ἀπολύσεως (ἐν προσηρητημένῳ πίνακι παρέχω τὸ γράμμα πανομοιούτως ὑπὸ σχετικὴν σμίκρυνσιν).—4) Σιγilliωδες γράμμα Ἀντωνίου μητροπολίτου Λαρίσσης σχετικὸν πρὸς τὴν μονὴν Μετεώρου κατ' αἴτησιν τοῦ κτίστου ταύτης Ἀθανασίου μοναχοῦ, τῶν μέσων τοῦ ΙΔ' αἰῶνος (τὴν ἐν τέλει τοῦ γράμματος μονοκονδυλιὰν τοῦ μητροπολίτου παρέχω ἐν προσηρητημένῳ πίνακι πανομοιούτως).—5) Ἐκδοτήριον καὶ ἐξισαστικὸν καὶ ἀποδεικτικὸν γράμμα Μαρίας Βασιλίσσης Ἀγγελίνας Κομνηνῆς Δουκαίνης Παλαιολογίνης πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἰωάννην (καὶ ἐν μοναχοῖς Ἰωάσαφ), καὶ τοὺς λοιποὺς πατέρας τοῦ Μετεώρου περὶ τινος παρακαταθήκης κλ. τοῦ ἔτους 1386 (ἐν προσηρητημένῳ πίνακι παρέχω πανομοιότυπον τοῦ ὅλου γράμματος καὶ ἰδιαιτέρως ἐν ἐτέρῳ πίνακι τὴν ἐν τέλει τοῦ γράμματος διὰ κινναβάρεως αὐτόγραφον τῆς βασιλίσσης ὑπογραφὴν).—6) Κριτικῶς καὶ δικαιωτικὸς ὁρισμὸς τοῦ Καίσαρος Ἀλεξίου Ἀγγέλου ἐν σχέσει πρὸς διένεξιν τῶν μοναχῶν Μετεώρου καὶ Στύλου περὶ τῆς κατοχῆς τοῦ κελλίου τῆς Θεοτόκου τοῦ «εἰς τὸ πηγάδιον», τοῦ ἔτους 1388 (ἐν προσηρητημένῳ πίνακι πανομοιότυπον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ καίσαρος).—7) Γράμμα ἀδήλου ἐπισκόπου Σταγῶν καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν περὶ τινος κελλίου τῆς σκῆτεως Σταγῶν, ἀδήλου ἔτους, πιθανώτατα τοῦ 1388 (ἐν προσηρητημένῳ πίνακι πανομοιότυπον τοῦ γράμματος ὑπὸ σχετικὴν μεγέθυνσιν).—8) Διαθήκη Νεοφύτου μοναχοῦ καὶ κτίστου τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος καὶ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου τῶν Μετεώρων. Γράμμα ἀδήλου ἔτους, καθ' ὅσον εἶναι τοῦτο κολοβόν.—9) Γράμμα τοῦ μητροπολίτου Λαρίσσης Ἰωάσαφ ἐπιβεβαιωτικὸν τῆς διαθήκης τοῦ ἱερομονάχου καὶ

πρώτου τῆς σκήτηως Σταγῶν Νείλου ἐν σχέσει πρὸς τὰ δίκαια τοῦ Μετεώρου ἐπὶ τοῦ μονυδρίου τοῦ Παντοκράτορος καὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῶν Μετεώρων. Τοῦ ἔτους ςΠα' [=1392/1393].—10) Γράμμα τοῦ μητροπολίτου Λαρίσσης Ἰωάσαφ περὶ τινος ἀμπελίου τῆς ἐν τῇ σκῇ Σταγῶν μονῆς τοῦ Θεοστηρίκτου, ἀπολυθὲν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, ἰνδικτιῶνος Γ', ἄνευ ῥητῆς δηλώσεως τοῦ ἔτους.—11) Παρχδοτικὸν γράμμα πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Ἀγ. Νικολάου τῶν Μετεώρων, τοῦ ἔτους ςΠα' [=1392/1393] (ἐν προσηρημένῳ πίνακι πανομοιότυπα τῶν ἐν τέλει καὶ ὀπισθεν τοῦ γράμματος ὑπογραφῶν).—12) Σιγilliωδες γράμμα τοῦ μητροπολίτου Λαρίσσης Ἰωάσαφ περὶ ὑποθέσεως τοῦ Μετεώρου, τοῦ ἔτους 1401.—13) Παρρησιαστικὸν γράμμα τοῦ μητροπολίτου Λαρίσσης Ἰωάσαφ περὶ ὑποθέσεως τῶν Μετεώρων, τοῦς ἔτους ςπι' [=1401/2].—14) Σιγνογραφικὸν «ἰσασθηκ(ὸν) γράμμ(α)» περὶ τινων διαφορῶν τοῦ Μετεώρου, τοῦ ἔτους 1422 (ἐν προσηρημένῳ πίνακι πανομοιότυπον τοῦ γράμματος).—15) Σιγνογραφικὸν γράμμα ἀλλαγῆς κτημάτων τοῦ Μετεώρου, τοῦ ἔτους ςπλα' [=1422/1423].—16) Χρυσόβουλλον Ἀνδρονίκου Β' Παλαιολόγου ὑπὲρ τῆς μονῆς τοῦ Ἀγ. Γεωργίου τῶν Ζαβλαντίων, τοῦ ἔτους 1336 (ἐν προσηρημένῳ πίνακι πανομοιότυπον τῶν ἐν τέλει κανικλωμάτων).—17) Χρυσόβουλλον Στεφάνου Δουσάν ὑπὲρ τῆς μονῆς Ἀγ. Γεωργίου τῶν Ζαβλαντίων, τοῦ ἔτους 1348 (ἐν προσηρημένῳ πίνακι πανομοιότυπον τῶν ἐν τέλει κανικλωμάτων).—18) Γράμμα τοῦ Λαρίσσης Ἀντωνίου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἐν σχέσει πρὸς τὰ δίκαια τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπικεκλημένης Καλογερικνῆς, μετοχίου τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ζαβλαντίων, ἀπολελυμένον πάντως μεσοῦντος τοῦ ΙΔ' αἰῶνος.—19) Χρυσόβουλλον Συμεὼν Οὐρεση Παλαιολόγου, βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων καὶ Σερβίας, ὑπὲρ τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ζαβλαντίων, τοῦ ἔτους 1359 (ἐν προσηρημένῳ πίνακι τὸ πανομοιότυπον τῆς ἐν τέλει τοῦ χρυσοβούλλου διὰ κινναβάρους αὐτογράφου βασιλικῆς ὑπογραφῆς).—20) Χρυσόβουλλον Συμεὼν Οὐρεση Παλαιολόγου, βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων καὶ Σερβῶν καὶ παντὸς Ἀλβάνου, ὑπὲρ τῆς μονῆς τοῦ Ἀγ. Νικολάου καὶ Ἀγ. Γεωργίου τῶν Ζαβλαντίων, τοῦ ἔτους 1366 (ἐν προσηρημένῳ πίνακι πανομοιότυπον τῶν κανικλωμάτων τοῦ χρυσοβούλλου).—21) Σιγνογραφικὸν γράμμα περὶ τινος γῆς τῶν Μετεώρων. Ἄνευ ῥητῆς δηλώσεως τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἐγράφη, πάντως τοῦ ΙΔ' αἰῶνος.—22) Πρόσταγμα τοῦ βασιλέως Συμεὼν Οὐρεση ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀσχομένους ἐν τοῖς σπηλαίοις τῆς σκήτηως Σταγῶν καὶ τὰ δίκαια αὐτῶν. Ἄνευ ἔτους· πάντως δ' ὁμῶς τοῦ 1362.—23) Γράμμα τοῦ ἐπισκόπου Σταγῶν Ξενοφῶντος περὶ κατοχῆς γῆς τινος παρὰ τῶν ἐνασχομένων ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου κατὰ τὸ βόρειον μέρος τοῦ Στύλου Σταγῶν. Ἄνευ ἔτους· πάντως τῶν μέσων τοῦ ΙΔ' αἰῶνος.—24) Ἀφιερωτήριον Θεοδούλης μοναχῆς τῆς κατὰ κόσμον Κωτουαντζενας πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Μετεώρου, τοῦ ἔτους 1388.—Τῶν γραμμάτων, ἅτινα ἀνωτέρω δηλοῦνται ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 5, 6, 8, 13, 16, 20, 21, 22, εἶχε παράσχει ἐκδόσεις πλὴν οὐχὶ πιστὰς καὶ οὐχὶ τελείας ὁ Πορφύριος Οὐσπένσκη ἐν τῷ γνωστῷ περὶ Μετεώρων ἔργῳ αὐτοῦ. Τὰς τυχόν διαφοροὺς ἀναγνώσεις τῶν γραμμάτων τούτων ὑπὸ τοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκη παρέχω ὑφ' ἑκάστον ἐξ αὐτῶν ἐν ἰδίῳ ὑπομνήματι. Ἐπὶ τοῦ παρόντος παρέχω μόνον τὰ κεῖμενα τῶν γραμμάτων καὶ

τὸν ἀναγκαῖον αὐτῶν ὑπομνηματισμόν. Ἡ λοιπὴ ἐρμηνεία τοῦ πολυτίμου τούτου ὕλικου θέλει περιληφθῇ ἐν ἰδίῳ ὑπομνήματι. — Πρβλ. καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ C. Jireček ἐν τῷ Archiv für slavische Philologie, τόμ. 1291, σ. 587 κ. ἐ.

Δημ. Καλλιμάχου, Δύο φερμάνια τοῦ 1797 κατὰ τῶν Ἑπτανησίων καὶ τῶν Σφακιανῶν. «Παναθηναϊα» τεύχος 268 (30 Νοεμβρίου 1911) σελ. 106—108. — Ἐκδίδονται κατὰ τὰ γράμματα τοῦ ἀρχείου τῆς βασιλικῆς μονῆς Πάτμου.

Ἀποστόλου Σ. Ἀρβανιτοπούλλου, Θεσσαλικά μνημεῖα. Ἀθανασάκειον Μουσεῖον ἐν Βόλῳ. Αἱ ζωγραφίαι τῶν Παγασῶν: Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γραφικῆς: Ἀνασκαφαὶ καὶ ἐρευναι ἐν Παγασαῖς. Ἐν Ἀθήναις 1909, τυπογρ. Ἑστίας, δρ. 2. — Μνημονευτέον ἐνταῦθα τὸ βιβλίον τοῦτο, διότι ἐν τῇ προτεταγμένῃ «Συντόμῳ ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς» αἱ σελ. 58—62 ἀφιεροῦνται εἰς τὸν κύκλον τῶν σπουδῶν ἡμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Βυζαντιακὴ Ἀγιογραφία. Νεοελληνικὴ Ἀναγέννησις» κοσμούμεναι καὶ δι' εἰκόνων ἐκλεκτῶν. Ὁ συγγραφεὺς πικρῶς καὶ ἀδίκως ἐκφράζεται περὶ τῆς βυζαντιακῆς γραφικῆς, χαρακτηρίζει αὐτὴν ἴσως ὅλως ἀναρμόστως πρὸς τὸ πραγματικὸν περιεχόμενον αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη κριτικὴ τοῦ Ἀποστ. Σ. Ἀρβανιτ. μόνον ὡς ἐκ τῆς ὑπερόχου αὐτοῦ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν τέχνην τῆς ἐκκρίτου ἀρχαιότητος δύναται νὰ δικαιολογηθῇ. (Πρβλ. καὶ τὰ γεγραμμένα μοι ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α', 1909, σελ. 180).

Σπ. Πηππαγεωργίου, Χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες τῆς Κερκύρας. «Μοῦσαι» (περιοδ. Ζακύνθου). Ἔτος ΙΖ' (1909), ἀριθ. 386, 388, 389. — Ἀνάλεκτα, σποράδην καὶ τινὰς νέας εἰδήσεις προσφέροντα.

Χαριλάου Γκιτάκου, Χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες τῆς κωμοπόλεως Κορωπίας. Ὁ ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἐν Ἀθήναις, τυπογρ. Μ. Νικολαΐδου, 1909. — Τὸ Κορωπὶ εἶναι χωρίον τῆς Ἀττικῆς ὑπαγόμενον εἰς τὸν δῆμον Κρωπίας. Ὁ δὲ ναὸς τῆς Κοιμήσεως, καθ' ἃ περιγράφεται διεξοδικῶν ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ Χ. Γκ., εἶναι ἄξιον προσοχῆς μνημεῖον τῶν χρόνων τῆς ἐς Ἑλλάδι Τουρκοκρατίας. Ἰδιαιτέρως σημειωτέον, ὅτι αἱ γραφαὶ τοῦ ναοῦ τούτου εἶναι ἐνδιαφέροντα ἔργα τέχνης τοῦ κατὰ τὸν ΙΖ' — ΙΗ' αἰῶνα ἀκμάσαντος ζωγράφου Γεωργίου Μάρκου τοῦ Ἀργείου.

Κωνστ. Μ. Κωνσταντοπούλου, Τὸ θύρωμα τοῦ ἐν Καλάμαις ναοῦ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 477—479. — Ὁ κατέχων ἐν Ἑλλάδι τὴν θέσιν τοῦ ἐφόρου τῶν χριστιανικῶν καὶ ἱστορικῶν μνημείων ἔγραψεν ἐν ταῖς «Ἀθήναις» τῆς 11 Δεκεμβρίου 1905, ὅτι ναὸς τις ἐν Καλαμάτῃ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου εἶναι «κτίσμα προχρονῶς καὶ οὗτος τοῦ Γουλιέλμου Βιλλαρδουίνου, τῶν μέσων τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος. Ἀψευδὲς μαρτύριον τῆς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ εἶναι ἡ θύρα τῆς ἐκ τῆς νοτίου πλευρᾶς εἰσόδου μετὰ τῶν ποικίλων αὐτῆς παραστάδων καὶ κοσμημάτων. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς θύρας δεικνύει χωρὶς οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ὅπως καὶ ἄλλων θυρῶν ἐκκλησιῶν τῆς Καλαμάτας». Καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἔφορος τῶν ἐν Ἑλλάδι χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων, ἐλέγχοντα παχυλὴν ἀμάθειαν πραγμάτων στοιχειωδεστάτων. Πλὴν ὁ Κ. Μ. Κωνστ. διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρου δεικνύει, ὅτι τὸ θύρωμα τοῦ ναοῦ τούτου εἶναι κατὰ τὸν λεγόμενον ρυθμὸν *Barocco*, τὸν ἀναφανέντα μετὰ τὸν ρυθμὸν

τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ δὴ κατὰ τὸν 15' ὑπερμεσοῦντα αἰῶνα. Προϊὼν ὁ Κ. Μ. Κ. παρατηρεῖ, ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου τῆς Καλαμάτας ιδρύθη πάντως μεταξὺ τοῦ 1578 καὶ 1626. Ἐν σελ. 478 παρέχεται κατὰ φωτογραφίαν εἰκὼν τοῦ θυρώματος, διακόσμου διὰ δικεφάλου ἀετοῦ, λεόντων, ρόδων, πάντως δ' ὁμῶς λιτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὰ θυρώματα ἄλλων ναῶν τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ ἐν Ἑλλάδι.

Cornelius Gurlitt, *Die Baukunst Konstantinopels*.

Τοῦ αὐτοῦ, *Antike Denksäulen in Konstantinopel*. — Ἀμφοτέρων τῶν δημοσιευμάτων τούτων κριτικὴ ὑπὸ Ernst Gerland ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σελ. 484—487.

Παντ. Κοντογιάννη, *Τὰ τεῖχῃ τῆς Θεσσαλονίκης*. «Παναθήναια» τόμ. Κ' (1910) σελ. 278—280. — Λογοτεχνικὸν ἄρθρον συνοδευόμενον καὶ διὰ τινῶν εἰκόνων διαφορῶν ἀπόψεων τῶν τειχῶν.

Κ. Γ. Ζησίου, *Ἐπιγραφαὶ χριστιανικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος*. Α'. Λακεδαιμόνος. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 114—145, 422—460, 541—556, τόμ. Β' (1910—11) σελ. 162—8. — Ὁ Κ. Γ. Ζ. προτίθεται διὰ τῆς «Βυζαντίδος», νὰ παράσχῃ ἅπαν τὸ ὑπ' αὐτοῦ διὰ πολλῶν ἐτῶν, ὑπερτριᾶκοντα ἔσως, συνειλεγμένον ἐπιγραφικὸν ὕλικὸν τὸ ἀναφερόμενον εἰς τοὺς βυζαντιακοὺς χρόνους καὶ τοὺς μετὰ τὴν Ἀλωσιν μέχρι τοῦ 1821 περίπου. Ἰδίως ἐφιστᾷ ὁ γηραιὸς καὶ πολυμαθὴς ἐρευνητὴς τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ χαράγματα, ὧν ὁμολογημένως ἀσύγκριτος πολλάκις ἐρμηνευτὴς ἀναδείκνυται. Ἀναδημοσιεύει ἐπιγραφικὰ μνημεῖα καὶ πρότερον ἐκδεδωμένα, ἐφ' ὅσον παρέχει νέας αὐτῶν ἀναγνώσεις. Αἱ ἐνταῦθα δημοσιευθεῖσαι ἐπιγραφαὶ προέρχονται καὶ ἐκ Μονεμβασίας, Γερακίου, Μυστρά, δὴλον ὅτι ἐπιφανῶν κέντρων κατὰ τοὺς Βυζαντιακοὺς χρόνους καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Ἰδίως ἐξαίρω τὰς τοῦ Γερακίου καὶ τῆς ἐν τῷ δήμῳ Φάριδος μονῆς Γόλας, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδεδωμένας. Τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Μυστρά—ὧν τὰς πλείστας εἶχεν ἐκδώσει τὸ πρῶτον αὐτὸς ὁ Κ. Γ. Ζ. («Ἀθηνᾶ» τόμ. Γ', 1891. Πρβλ. καὶ Κ. Γ. Ζησίου, Σύμμικτα. Ἐν Ἀθήναις, 1892) καὶ ὁ G. Millet (ἐν Bulletin de Correspondance Hellénique, τόμ. ΚΓ', 1899)—κατόπιν νέων φροντισμάτων παρέχονται ἐνταῦθα ὀρθώτεραι, προφανῶς, πολλάκις ἀναγνώσεις καὶ ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ περιφῆμα χρυσόβουλλα τῆς Παναγίας τοῦ Βροντοχίου. Πολλαὶ εἰκόνες καὶ πανομοιότυπα συνοδεύουσι τῇ μεταγραφῇ τῶν ἐπιγραφικῶν κειμένων.

Σίμου Μενάρδου, *Ἐπιτύμβιοι ἐπιγραφαὶ ἐκ Κύπρου*. «Ἀθηνᾶ» τόμ. ΚΒ' (1910) σελ. 113—146. — Ἐξ αὐτῶν αἱ πλεῖσται βραχεῖαι, ἀναγόμεναι εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς πρώτους πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν αἰῶνας. Σπουδαιότατα τὰ εἰσαγωγικὰ σημειώματα τοῦ Σ. Μ., ἐνθα οὗτος ἀναπτύσσει τὰ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἀπορρέοντα πορίσματα, ἀφορῶντα ἰδίως τὴν μεσαιωνικὴν καὶ νεωτέραν ἱστορίαν τῆς Κύπρου.

Ἀποστόλου Σ. Ἀρβανιτοπούλλου, *Ἀνασκαφαὶ καὶ ἐρευναὶ ἐν Θεσσαλίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1910*. Ἐν τοῖς «Πρακτικοῖς» τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, διὰ τὸ ἔτος 1910, σελ. 168—264, ὅθεν καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει φέροντι τὴν σελίδωσιν τοῦ ὅλου τόμου, ὅθεν τὸ ἀπόσπασμα. — Ὁ Α. Σ. Ἀρβ., ὁ γνωστὸς εὐτυχέστατος εὑρετὴς καὶ ἐρμηνευτὴς τῶν περιφῆμων Παγασαίων γραπτῶν στηλῶν,

μετ' ἰδιάζοντος πάντοτε ἐνδιαφέροντος προσέσχε καὶ εἰς τὰ χριστιανικά καὶ βυζαντιανὰ καὶ μεταγενέστερα μνημεῖα κατὰ τὰς περὶ τὴν κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν ἐρεῦνας αὐτοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδέσσει, πλὴν τοπογραφικῶν τινῶν καὶ τεχνικῶν εἰδήσεων ἀναφερομένων εἰς τὸν κύκλον τῶν ἡμετέρων σπουδῶν, παρέχει καὶ ἱκανὸν ἀριθμὸν ἐπιγραφῶν χριστιανικῶν, ἰδίως ἐκ Πηλίου. Τινὲς μὲν τῶν ἐπιγραφῶν τούτων, ὀλίγαι, ὑπῆρχον προεκδεδομένα, ἀλλὰ καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Α. Σ. Ἀρβ. περεχόμεναι ἀναγνώσεις εἶναι πολλαχοῦ ἄξιαι προσοχῆς. Ἐκ τῶν πρότερον ἀνεκδότων ἐπιγραφῶν ἀξιόλογοι εἶναι αἱ τῆς παρὰ τὴν Ἀλρισαν μονῆς τοῦ Οἰκονομείου (εἴτε κατὰ παρετυμολογίαν τοῦ Κομνηνείου, εἴτε τῶν Κομνηνῶν) τῶν ἐτῶν 1496/7, 1577/8, 1532/3 (;), 1493/4. Ἡ δὲ σημαντικωτάτη τῶν ὑπὸ τοῦ Α. Σ. Ἀρβ. ἐκδεδομένων ἐνταῦθα ἐπιγραφῶν εἶναι ἡ ἐκ τῆς μητροπόλεως τῆς κωμοπόλεως Μακρυνίτης (ἐπὶ τοῦ Πηλίου) ἑμμετρος καὶ ὠραία γεγλυμμένη (ιδεὶ καὶ τὸ παρεχόμενον ἐν σέλ. 207 πανομοιότυπον) ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή, ἀναφερομένη εἰς τὸν Νεῖλον Μαλιασσηνὸν Βρυέννιον (κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα). Μελετήσας καὶ γὰρ—ἤδη πρὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς—τὴν προκειμένην ἐπιγραφὴν, θέλω ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ διαλάβει περὶ τῆς μεταγραφῆς καὶ ἐρμηνείας αὐτῆς. Ἐν σελ. 227 ἀναγινώσκουμεν: «ἐνταῦθα [ἐπὶ τοῦ Πηλίου] εὕρομεν ἐρείπια ἐκκλησίας ὑπὲρ τὸν ὄρμον Φακίστρα· καλεῖται δ' ἡ ἐκκλησία Παναγία Μεγαλομμάτω (μὴ ἐκ τοῦ Μεγαλομάρτυς)». Πρὸς ταῦτα παρατηρῶ, ὅτι τὸ ἐπώνυμον Μεγαλομμάτω τῆς Παναγίας παράγεται ἐκ τοῦ μεγάλος † μάτι. Πρβλ. καὶ τᾶλλα παραπλήσια τῆς Παναγίας παρωνύμια: Καλομμάτα, Καλομμάτω, Γουρλομμάτα, Γουρλομμάτω κλ. Μεγαλομμάταν Παναγίαν ἔχομεν καὶ ἐν Λακεδαίμονι (ιδεὶ Π. Κομνηνοῦ, Ἀκωνικά, σελ. 272). Εἴθε καὶ οἱ λοιποὶ ἐν Ἑλλάδι ἑφοροὶ τῶν ἀρχαιοτήτων νὰ προσέξωσι, κατὰ τὰς περὶ τὴν κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν ἐρεῦνας τῶν, καὶ τὰς βυζαντιανὰς ἀρχαιοτήτας ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τὸν κ. Ἀπ. Σ. Ἀρβανιτοπούλλον.

Κ. Μ. Κωνσταντοπούλου, Διορθώσεις εἰς βυζαντιανὰς ἐπιγραφὰς Ἀθηνῶν. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 108—13.—Στοχαστικαὶ διορθώσεις εἰς τὰ βυζαντιανὰ χαράγματα τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Παρθενῶνος καδ' ὅ ταῦτα ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Παναρέτου Κωνσταντινίδου (ἐν «Παρνασσῷ» τόμ. Σ', 1882) καὶ τοῦ ῥώσσου ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίνου (Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ Ἀθηνῶν. Ἐν Περουπόλει, ῥωσιστί). Μόνον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7 χαράγματος τὴν ἀνάγνωσιν: Κ, = Κ[ουράτωρος] δὲν δέχομαι. Καθ' ὅ καὶ ἀλλαχοῦ, ἥτοι ἐν τῇ «Ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι» Ἀθηνῶν τοῦ 1911, σελ. 105—106, ἀριθ. 42, ἐσημείωσα ἡ βραχυγραφία Κ, ἀναγνωστέα: καὶ, ὡς δῆλον ὅτι ἤδη ὑπὸ τῶν παλαιότερων ἐκδοτῶν τῆς προκειμένης ἐπιγραφῆς εἶχεν ἀναγνωσθῇ.

Νίκου Α. Βέν, Ἡ ἐπιγραφή τῆς παρὰ τὴν Καρύταιναν γεφύρας τοῦ Ἀλφειοῦ. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 501—2.—Πρόκειται περὶ τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν μεθ' ὑπομνήματος ἐδημοσίευσα ἐν «Βυζαντινοῖς Χρονικοῖς» τόμ. ΙΑ' (1904) σ. 67 κ. ἐ. Ταύτην ὁ Α. Χ. Χατζῆς ἐπ' ἐσχάτων, ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ «Οἱ Ῥαοῦλ, Ῥάλ, Ῥάλοι (1080—1800). . .», ἐστιξέ πως καὶ ἐνιαχοῦ ἀνέγνω διαφόρως ἢ ἐγώ. Διὰ τοῦ ἀρθιδίου τούτου ὑποδεικνύω, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Α. Χ. Χ. προταθεῖσα στίξις εἶναι παρὰ τὸν λίθον καὶ συντακτικῶς ὅλως ἀνάρμοστος.

Ἐπίσης ὅτι ἡ ἐν τέλει τῆς ἐπιγραφῆς ἀνάγνωσις: Ν(εμέσεως) Γ', ἀντί: ἰν(δικτιῶνος) Γ' εἶναι ἀσφαλμένη.

Νίκου Α. Βέη, Ἡ ἐπιγραφή τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου ἐν Καλαμάτῃ. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 503—504.—Σημείωμα περὶ τῶν διαφόρων ἐκδόσεων τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης καὶ παραπομπὴ εἰς καίμενα παρέχοντα εἰδήσεις περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου τῆς Καλαμάτας.

Ἰ. Κ. Βογιατζίδου, Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ Ἀνδρου. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 333—5.—Τέσσαρες ἐπιγραφαὶ τῶν ἐτῶν 1575, 1613, 1701, 1771, ὧν ἡ πρώτη φραγκικὴ. Ἡ τετάρτη ἐξ αὐτῶν μνημονεύει: ρουφύτῳ τὸν ἀργαστυρέον. «Εἶναι δὲ πάντως—σημειοὶ ὁ ἐκδότης—τὸ ρουφύτῳ=σύλλογος ἢ σύνδεσμος». Πράγματι ἡ λέξις εἶναι διαλεκτικὸς, ὡς φαίνεται, τύπος τῆς κοινῆς ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι λέξεως: ρουφέτι = συντεχνία (τὸ ἄλλως λεγόμενον τουρκιστὶ συνάφι, ἐσνάφι). Περὶ τῆς παραγωγῆς δὲ τῆς λέξεως ρουφέτι ἰδὲ τὸ σημεῖωμα τοῦ Χ. Ν. Φιλαδελφέως ἐν «Παρνασσῶ»....

Νίκου Α. Βέη, Σύνταγμα ἐπιγραφικῶν μνημείων Μετεώρων καὶ τῆς πέριξ χώρας μετὰ σχετικῶν ἀρχαιολογημάτων. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 557—628.—Τοῦ ἐπιγραφικοῦ τούτου συντάγματος ἐκδίδεται τὸ πρῶτον μέρος περιλαμβάνον τὰς ἐπιγραφὰς τῶν μονῶν Ὑπαπαντῆς, Μεταμορφώσεως τοῦ Μετεώρου, Μεταμορφώσεως τοῦ Ῥουσάνου, Ἀγίου Νικολάου τοῦ Κοφινᾶ (ἢ Μπάτοβα). Τὸ προσεχὲς δημοσιευθησόμενον δεύτερον μέρος θὰ περιλάβῃ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν λοιπῶν μονῶν καὶ κελλίων τῶν Μετεώρων ὡς καὶ τὰς τυχόν παραλειφθεῖσας ἐν τῷ πρώτῳ μέρει. Εἶναι δὲ τὸ ὅλον αἱ ἐπιγραφαὶ τοῦ α' τούτου τμήματος 140 τὸν ἀριθμόν, εἴτε ἐπὶ λίθων ἐγκεκολλημέναι εἴτε ἐπὶ κόνιαμάτων κεχρωσμέναι εἴτε ἐπὶ εἰκόνων, ἀμφίων, σκευῶν ἀναγινωσκόμεναι. Τὸ ὕλικόν τοῦτο συντελεῖ οὐχὶ μόνον εἰς τὴν διαλεύκανσιν τῶν τοπικῶν πραγμάτων τῶν Μετεώρων, ἀλλὰ καὶ τοῦ καθ' ὅλου Ἑλληνικοῦ βίου μάλιστα ὡς πρὸς τὰ ζητήματα τῆς τέχνης καὶ δὴ κατὰ τὸν 13' αἰῶνα. Ἐξ αὐτῶν τὸ πλεῖστον τὸ πρῶτον ἐκδίδεται. Τῶν δὲ τυχόν προεκδομένων ἐπιγραφῶν παρέχονται νέα ἀναγνώσεις κατόπιν ἐμπεριστατωμένης μελέτης. Πλεῖστα δὲ πανομοιότυπα συνοδεύουσι τὰς μεταγραφὰς τῶν ἐπιγραφῶν, ἃς καὶ διὰ ποικίλων ὑπομνημάτων ἐρμηνεύω κατὰ τὰς συμπαρασταμένας ἀνάγκας. Τῶν ἐπιγραφῶν μνημονευτέα καὶ ἐνταῦθα διὰ τὸ ἔξοχον αὐτῆς ἐνδιαφέρον, ἢ ὑπ' ἀριθ. 16 τῆς μονῆς, Ὑπαπαντῆς, ἀναφέρουσα, ὅτι ἀνεγέρθη καὶ ἀνοστορήθη ὁ ναὸς τῆς Ἀναλήψεως «... διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρ Νεῖλου καὶ πρώτου τῆς σκήτεως Σταγῶν καὶ καθηγουμένου τῆς σεβασμίας μονῆς Δουπιάνου· βασιλεύοντος δὲ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως κυρ Συμεῶν τοῦ Παλαιολόγου καὶ αὐτοκράτορ Ῥωμαίων Σερβείας καὶ Ῥομανείας τοῦ Οὐρεση· ἐπισκοπεύοντος δὲ τοῦ παναγιωτάτου δεσπότη ἡμῶν Βησσαρίου ἔτους 1366 [—1366—7]...». Ἐπίσης μνημονευτέα ἢ ὑπ. ἀριθ. 17 ἐπιγραφή τῆς αὐτῆς μονῆς Ὑπαπαντῆς (τοῦ ἔτους 1366—7 ἐπίσης) καὶ ἢ ὑπ' ἀριθ. 19, αὐτόθι ἀναγινωσκόμενη κάτωθι παραστάσεως τῆς Θεοτόκου: «Δέσις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Νεῖλου ἱερομονάχου κτήτωρ καὶ πρῶτος τῆς σκήτεως», ὅστις Νεῖλος καὶ εἰκονίζεται γονυπετής, φέρων καμηλαύχιον, πρὸ τῆς Θεοτόκου. Τέλος μνημονευτέα ἢ ὑπ' ἀριθ. 44 ἐπιγραφή τοῦ Μετεώρου, τοῦ ἔτους 1387—8, ἀναφερο-

μένη εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἀρχαιότερου ναοῦ τούτου ὑπὸ τοῦ ἐν μοναχοῖς Ἰωάσαφ, ἤτοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου Οὐρεση Δούκα Παλαιολόγου. — Πρὸβλ. καὶ τὴν κριτικὴν τοῦ C. Jireček ἐν Archiv für slavische Philologie, τόμ. XXXIII (1912) σελ. 587 κ. ἑ.

Νίκου Α. Βέη, Εἰς τὸ «Σύνταγμα ἐπιγραφικῶν μνημείων Μετεώρων καὶ τῆς πέριξ χώρας μετὰ σχετικῶν ἀρχαιολογημάτων». Μέρος I. — «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—1911) σ. 264—5. — Ἐπανορθώσεις καὶ συμπληρώσεις εἰς τὸ προμνημονευθὲν ἄρθρον. Αὐτόθι καὶ σημεῖωμα τοῦ καθηγητοῦ Σπυρ. Βάση περὶ τῆς μεταγραφῆς καὶ τοῦ νοῦ ἐμμέτρου ἐπιγραφῆς τοῦ Μετεώρου («Βυζαντίς» τόμ. Α', 1909, σ. 593, ἀριθ. 58).

Μιχαὴλ Στεφανίδου, Ἐπιγραφὴ ἐκ Μυτιλήνης σχετικὴ πρὸς τοὺς Γατελουζίους. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—11) σελ. 266—7. — Λατινιστὶ γεγραμμένη ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς β. πυριτιδαποθήκης τοῦ φρουρίου Μυτιλήνης, ἐπὶ μαρμάρου φαιοῦ συνεκτισμένου μετ' ἄλλων λίθων εἰς παραστάτην μικρᾶς θύρας. Ἡ ἐπιγραφὴ ποιεῖται λόγον περὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας (1458—62) τοῦ Νικολάου Γαζελοῦζου τῷ 1460 κατασκευῆς ἐν Μυτιλήνῃ λογείων (Logia). Ἐν τῇ «Βυζαντίδι» ἐκδίδεται πανομοιότυπως τὸ μνημεῖον πρότερον ἤδη ἐδημοσίευσεν αὐτὸ ὁ Μ. Σ. ἐν τῇ ἐφημερίδι Σμύρνης «Ἀμαλθεία» ἀριθ. 9608 (τοῦ 1910), πλὴν ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ ἐκδόσει συνέβησαν λάθῃ τυπογραφικά.

Ι. Κ. Βογιατζίδου, Ἡ ἐξ Ἀνδρου φραγκικὴ ἐπιγραφὴ. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—11) σ. 267. — Νέαι ἀναγνώσεις εἰς τὴν ἐπιγραφὴν, ἣν ἐδημοσίευσεν ὁ Ι. Κ. Β. ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σ. 333, προτεταμέναι ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Σ. Βάση.

Ν[ίκου] Α. Β[έη], Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐξ Εὐρυτανίας. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—11) σ. 271. — Ἀνακοίνωσις περὶ τῆς προσεχῶς δημοσιευθσομένης συναγωγῆς χριστ. ἐπιγραφῶν Εὐρυτανίας συνειλεγμένων ὑπὸ Π. Πουλίσσα.

Νίκου Ἀ. Βέη, Ἀναγνώσεις χριστιανικῶν ἐπιγραφῶν Αἰγίνης, Θεσπιῶν, Μεγάρων, Κορίνθου καὶ Ἀργους καὶ παρεκβολαὶ εἰς ταύτας. «Извѣстія Русскаго Археологическаго Института въ Константинополѣ» τόμ. ΙΑ' (1909) σελ. 169—194, ὅθεν καὶ εἰς ἴδιον τεύχος μετ' ἰδίας σελιδώσεως. — Εἰς 22 ἐπιγραφικὰ μνημεῖα, τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, προσάγω νέας ἀναγνώσεις καὶ δὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ νέαν τῶν λίθων ἐξέτασιν καὶ μελέτην. Ἐκ τῶν μνημείων τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 εἶναι Αἰγίνης, τὸ ὑπ' ἀρ. 2 Θεσπιῶν, τὰ ὑπ' ἀριθ. 3—6 Μεγάρων, τὰ 7—21 Κορίνθου, τὸ 22 Ἀργους. Πολλάκις ποιούμεαι διεξοδικὰς παρεκβάσεις εἰς θέματα τῆς χριστιανικῆς ἐπιγραφικῆς σχετικὰ πρὸς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μνημεῖα.

Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου, Θεσσαλονίκης ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικά. «Νέα Ἀλήθεια» (Θεσσαλονίκης ἐφημερίς) ἀριθ. 210 καὶ 211 (τῆς 10 καὶ 11 Φεβρουαρίου τοῦ 1911) καὶ «Πολιτικὰ Νέα» (ἐπίσης ἐφημερίς Θεσσαλονίκης) ἀριθ. (1237) 12 (τῆς 11 Φεβρουαρίου 1911). — Ὁ συγγραφεὺς διὰ τῶν δημοσιευμάτων τούτων ὑποφλέγει καταλλήλως τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Θεσσαλονικέων ὁμογενῶν, ὅπως ιδρύσῃσι τοπικὸν Μοσεῖον καὶ δὴ χριστιανικὸν καὶ βυζαντιανόν.

Παρέχει πλὴν ἄλλων ἐνδιαφερουσῶν εἰδήσεων καὶ τὰ κείμενα χριστιανικῶν τινῶν ἐπιγραφῶν.

Petros N. Papageorgiu, *Drei unedierte Inschriften von Saloniki*. «Berliner Philologische Wochenschrift» τόμ. ΛΑ' (1911), ἀριθ. 19, στήλη 597 κ. ἐ.—Πρόχειρος ἄνευ ὑπομνημάτων ἀνακοίνωσις τριῶν ἐπιγραφῶν βυζαντιακῶν χρόνων, αἵτινες ἀνευρέθησαν κατὰ τὰς ἐπισκευὰς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Νικ. Α. Βέη, Πεντήκοντὰ χριστιανικῶν καὶ βυζαντιακῶν ἐπιγραφῶν νέαι ἀναγνώσεις. «Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς» τοῦ 1911, σελ. 97—107, ὅθεν καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος, οὐ ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἢ διεύθυνσις τῆς ἐφημερίδος ἐξετύπωσε τὸν τίτλον «Εἰς χριστιανικὰς καὶ βυζαντιακὰς ἐπιγραφάς». — Παρέχω νέας ἀναγνώσεις προσεκδομένων ἐπιγραφῶν. Ἐξ αὐτῶν μνημονευτέα ἡ ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ ἔτους 1196 ἀνακαλυφθεῖσα ἐν Ἐλεγμοῖς (τανῦν Λιγιουμοῦς οὐχὶ μακρὰν τῆς Προύσης ἐπὶ τῆς Ν. παραλίας τοῦ Κιανοῦ κόλπου), ἥς πρότερον δὲν εἶχε δοθῇ ἀνάγνωσις τις εἰ μὴ μόνον πανομοιότυπον. Μνημονεύεται δὲ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ «ἀρχιμανδρίτης ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου ὄρους», ὅπερ σχετίζω πρὸς παραπλήσια κείμενα παρὰ βυζαντιακοῖς συγγραφεῦσι. Ἐπίσης μνημονευτέα ἐπιγραφὴ τις τῶν μέσων αἰώνων, ἐναποκειμένη ἐν τῷ μουσεῖῳ Σπάρτης, ἐν ᾧ εἶχε παραναγνωσθῇ Κρανουπόλεος ἀντὶ τοῦ πράγματι κειμένου: Χριστιανουπόλεος. Ἐπίσης μνημονευτέα καὶ ἐνταῦθα ἐπιγραφὴ τις τοῦ ἔτους 1071 ἀνευρεθεῖσα κατὰ τὴν νότιον Ῥωσσίαν καὶ ὑπὸ Β. Latyschev μετὰ πανομοιότυπου ἐκδοθεῖσα ἐν Bull. de la Commission Impériale Archéologique τευχ. XIV (1905) σελ. 132 κ. ἐ., ἀριθ. 5 μετὰ τῆς ἀκολουθοῦ ἀναγνώσεως: «... Ἰωαννίκιος μοναχὸς ὁ καὶ οἰκοδόμος εἰς τὴν ἀγίαν μονὴν ταύτην...» ἀντὶ τοῦ ἀληθοῦς «... ὁ δ' = καὶ] ὑ[κο]δομ(ή)σ(ας) τιν ἀγ(ίαν) μον(ήν) ταύτ(ην)». Ἐν σελ. 104 πραγματεύομαι περὶ τῶν διαφορῶν ἐπιτιμήσεων τῆς λέξεως πρεσβύτερος.

Νίκου Α. Βέη, Ἀναγνώσεις καὶ κατατάξεις βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων. (Ἀνακοίνωσις πρώτη). «Journal International d'Archéologie Numismatique», τόμ. I' (1907) σελ. 335—336, ὅθεν καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος.—Πραγματεύομαι ἐνταῦθα περὶ 29 βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων ἥδη προσεκδομένων (μάλιστα ὑπὸ G. Schlumberger καὶ Κ. Μ. Κωνσταντοπούλου). Πλὴν κατατάσσω καὶ ἐρμηνεύω τὰ βυζαντιακὰ ταῦτα μνημεῖα διαφόρως τῶν προηγουμένων ἐκδοτῶν. Ἰδίως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν ἐπιχειρῶ νὰ ὀρίσω τὸ πρόσωπα, εἰς ᾧ τὰ μνημεῖα ἀνήκουσι. Τὰ μάλιστα ἐπεκούρησάν μοι πρὸς τοῦτο τὰ λεγόμενα κτητορικὰ τυπικὰ διαφορῶν μοναστηρίων καὶ τὰ διάφορα μεσαιωνικὰ ἔγγραφα. Ἐν παραγρ. X πραγματεύομαι περὶ τῶν διαφορῶν βυζαντιακῶν μονῶν τῶν ἐπιλεγομένων τοῦ Στύλου. Εἰς τὰς περὶ τούτων μνείας δράττομαι ἐνταῦθα τῆς εὐκαιρίας νὰ προσθέσω καὶ τὴν ἐξ ἐπιγραφῆς τῆς Ἀριτσοῦ, ἐπιγραφῆς ἣν ἀνεκοίνωσεν ὁ Ε. Α. Σιδερίδης τῇ 17 Ἀπριλίου 1909 ἐνώπιον τῶν ἐταίρων τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ τμήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπίσης πρόσθετες, ὅτ' ἔχομεν μονύδριον τῆς Θεοτόκου «εἰς τὸ Δηβροβούνι τὸ ἐπὶ κλην στύλου» (πιθανῶς τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ μνημονευόμενον ἐν τῷ χρυσοβούλλῳ τοῦ Συ-

μεῶν Οὔρεση). Ἰδὲ: Α. Μομφεράτου, *Ecloga Leonis et Constantini*. Ἀθήνησι 1889, σ. ζ'.

Κ. Μ. Κωνσταντοπούλου, Μανδατόρισσα. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 106—7. — Περιγραφή ἀργυροῦ ἐπιχρύσου δακτυλίου (ἀνήκοντος εἰς τὸν ἐν Λευκάδι κ. Σπ. Τσαρλαμπᾶν) φέροντος ἐπὶ τῆς σφενδόνης κεχαραγμένην ἀντιστρόφως τὴν πεντάστιχον ἐπιγραφὴν: «† Κ(ύρι)ε βοή/θη τῇ σῇ δο/ύλῃ Στασι/νῳ̄ μανδα/τορίσῃ», ἣν ὑπομνηματίζει ὁ Κ. Μ. Κ. Κατ' αὐτὸν τὸ μνημεῖον, οὐ παρέχονται καὶ δύο εἰκόνες, εἶναι τοῦ Ι'—ΙΑ' αἰῶνος.

Κωνσταν. Μ. Κωνσταντοπούλου, Ἡ σφραγὶς Ἀλεξίου Γ' Ἀγγέλου Κομνηνοῦ. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 461—7. — Πρόκειται περὶ τοῦ μολυβδοβούλλου, ὅπερ ἐδημοσίευσεν ὁ Schlumberger ἐν τῇ *Revue des Études Grecques* τόμ. VII σελ. 328. ὑπ' ἀριθ. 119 (καὶ ἔπειτα ἐν τοῖς *Mélanges I*, σελ. 263—264). Τοῦτο ὁ Schl. ἀποδίδει εἰς τὸν Ἀλέξιον Α' τὸν Κομνηνὸν καὶ εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ σεβαστὸν Κωνσταντῖνον. Πλὴν ὁ Κ. Α. Κωνστ. ἀποδεικνύει ἀναντιρρήτως, ὅτι ἡ σφραγὶς ἀνήκει εἰς Ἀλέξιον Γ' Ἀγγελοῦ Κομνηνὸν καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν ὀψων δέον νάναγνώσωμεν [Ο ΔΓ]ΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ[ΝΟΣ] καὶ οὐχὶ τάδε: [ΣΕΒΑΣ]ΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ[ΝΟΣ], ὡς ἀνεγίνωσκεν ὁ Schlumberger. Ἐχομεν δέ, καθ' ἃ παρατηρεῖ μετ' ὀξυδερκείας ὁ κ. Κ. Μ. Κ., ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὀψεως τοῦ μολυβδοβούλλου παράστασιν οὐχὶ τοῦ σεβαστοῦ Κωνσταντίνου, ὡς ἐνόμισεν ὁ Schl., ἀλλὰ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, φέροντος διάδημα μετ' ἐλλοβίων, αὐτοκρατορικὴν βυζαντιακὴν στολὴν καὶ στέφανον ἀγιότητος, καθ' ἃ καὶ ἐν τοῖς νομίσμασι τοῦ Ἀλεξίου Γ' Ἀγγέλου Κομνηνοῦ καὶ ἐν ποικίλοις ἄλλοις βυζαντιακοῖς μνημείοις, μικκυλογραφίαις, μικροτεχνήμασιν ἐξ ἐλεφαντοδόπου, μετάλλου κλ.

Κωνσταν. Μ. Κωνσταντοπούλου, Βυζαντιακὴ τύπωσις Ἰωάννου τοῦ Καβάλου. «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 472—3. — Εἶναι αὕτη ἐκ δίσκου χαλκοῦ, ἐφ' οὗ κεῖνται προσκεκολλημένα γράμματα, ἀποτελούμενα ἐξ ἐλασμάτων ὁμοίως χαλκῶν. Καὶ ἐν μὲν τῷ μέσῳ τῆς τυπώσεως εὗρηται μονογράμμα συγκείμενον ἐκ τριῶν γραμμάτων Ι, W, Δ = Ἰωά(νου), περίξ δὲ ἀναγινώσκονται τὰ γράμματα: ΤΟΥ ΚΑΒΑΛΟΥ = Καβάλου (ἀπίθανος θεωρητέος ὁ τονισμός: Καβαλοῦ). Εἶναι ταῦτα τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ κτήτορος τοῦ πλινθουργείου ἢ τοῦ κατασκευαστοῦ τῶν πλίνθων ἢ κεράμων. Ἡ τύπωσις αὕτη, ἥς δημοσιεύεται καὶ εἰκὼν παριστῶσα εἰς φυσικὸν μέγεθος τὴν ἐνεπίγραφον ταύτην ὄψιν, ἀνάγεται εἰς τὴν ζ' ἢ Ζ' ἑκατονταετηρίδα.

Νίκου Α. Βέη, Ὁ δακτύλιος τοῦ ἄρραβῶνος μιᾶς Κομνηνῆς. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 504—5. — Πρόκειται περὶ τοῦ περιφήμου γαμηλίου μνήστρου, περὶ οὗ ἡ διατριβὴ τοῦ Κ. Krumbacher, *Ein serbisch-byzantinischer Verlobungsring*. Φέρω παρατηρήσεις τινὰς προκειμένου περὶ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ δακτυλίου καὶ δὴ ἐν σχέσει πρὸς τὰ προτεινόμενα ὑπὸ Σ. Κουγέα ἐν «Παναθηναίοις», ἔτος Ζ', τεῦχος 159, 15 Μαΐου 1907.

Ν[ίκου] Α. Β[έη], Νέον Corpus τῶν βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 508. — Ἀνακοίνωσις περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Μ. Κων-

στάντοπούλου παρασκευαζομένου νέου συντάγματος ἀπάντων τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων.

Κ. Μ. Κωνσταντοπούλου, Κωνσταντῖνος ὁ Χειλᾶς, κριτῆς τοῦ Φοσσάτου. «Βυζαντίς» τόμ. Β' (1910—11) σ. 359—60.—Ἀποδεικνύει ὅτι τοῦ παρὰ Schlumberger (Sigill. de l' Empire Byzantin σ. 737—738) καὶ Πάντσεγκο (Κατάλογος μολυβδοβούλλων τοῦ ἐν Κ/πόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχ. Ἰνστ. σ. 154, ἀριθ. 426 (459)) μολυβδοβούλλου ἡ ἐπιγραφὴ ἀναγνωστέα ἀσφαλῶς: «† Γραφᾶς σεβαστοῦ καὶ κριτοῦ τοῦ φοσσάτου/Κωνσταντίνου στήριζε τοῦ Χειλᾶ Μάκαρ».

Κ. Ε. Παρασυρᾶ, Ἀλεξανδρινὸν περίαπτον. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας. Ἔτος Β'. Τόμ. Γ' (1909) σελ. 106—108.—Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ ἐκδότου ἡ μὲν ὀπισθία ὄψις καὶ ἡ περιφέρεια τοῦ περιάπτου οὐδὲν φέρουσιν, ἐν δὲ τῇ ἐμπροσθίᾳ ὄψει διακρίνονται: 1) Ὅρις πλαισιδῶν τὸ περίαπτον. 2) Τρεῖς παραστάσεις ἀστρολογικαὶ καὶ καβαλιστικαὶ (πλὴν ταῦτα εἶναι γράμματα τοῦ πλανητικοῦ λεγομένου ἀλφαβήτου). 3) Ἐπιγραφὴ δι' ἑλληνικῶν χαρακτῆρων ἐκ δύο διακεκριμένων μερῶν, ὧν τὸ μὲν πρῶτον παρέχει:

ΙΑΩΠΑΝΤΩΝΔΕΣΠΟΤΑ = Ταὼ πάντων δέσποτα,

τὸ δὲ δεύτερον τὰ δυσζύμβλητα τάδε:

ΙΑΗΙΕΗΙΟΥΩΗΗ.

Τὸ Ταῷ, λέξις ἑβραϊκὴ, λέγει ὁ Κ. Ε. Παρ., ἀναφέρεται εἰς τὸν Θεόν. Ὁ ἐκδότης ἀνάγει τὸ μνημεῖον εἰς τὴν γνωστικὴν αἵρεσιν τῶν ὀφιδῶν, χρονολογικῶς δὲ εἰς τὸν β'—ς' αἰῶνα. Τὸ περίαπτον δέῃται ἐνδελεχέστερας καὶ δὴ συγκριτικῆς μελέτης.

Νικήτα Δ. Χαβιαρᾶ, Προσφορικαὶ σφραγίδες ἤτοι τυπάρια καὶ βυζαντιακὴ σφραγίς. Συμβολαὶ εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἀρχαιολογίαν. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας, τόμ. σ' (1910) σελ. 355—370.—Ἡ σφραγίς, περὶ ἧς γίνεται ἐνταῦθα λόγος, ἐκ χαλκοῦ σφυρήλατος κατεσκευασμένη εὐρέθη ἐν τῇ Κνιδίᾳ χερσοννήσῳ. Ὁ ἐκδότης ἀναγινώσκει:

ΘΚCΠ

ΠΑΥCΟΝ = Θ(εοτό)κ(ο)ς ἡ Παῦσον.

Πλὴν ἀνάγνωθι:

ΘΚCΗΠ = Θ(εοτό)κ(ε) σῆ (=σὺ) π-

ΑΥCΟΝ

αὔσον.

καθ' ἃ ἄλλως τε ὁ κ. Paul Marc ἐν Byzant. Zeitschrift (τόμ. XX, 1911, σελ. 355—6) ἤδη ὀρθῶς ἐσημείωσεν.

Αἰμιλίας Γεωργίου Ζολώτα, Βυζαντιακὸς δακτύλιος ἐν Χίῳ. «Ἀθηνᾶ» τόμ. KB' (1910) σελ. 147—186.—Εἶναι οὗτος τοῦ ΙΕ' ὡς ἔγγιστα αἰῶνος, χρυσοῦς τὴν ὕλην, ἐπὶ τῆς σφενδόνης φέρει ἀπαικασμένον λέοντα καὶ ἐν κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «Μιχαὴλ Δρομοκαίτης». Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἀφορμωμένη ἡ συγγραφεὺς πραγματεύεται διεξοδικῶς περὶ τῶν Δρομοκαϊτῶν καὶ τῶν προσγεγῶν Χρυσολωράδων. Τὸ ἄρθρον συνοδεύουσιν ἀπείκασμα τῆς σφενδόνης τοῦ δακτυλίου καὶ ἐν παρενθέτοις πίναξι ἀπαικάσματα τοῦ ἐν Χίῳ ναυδρίου τῆς Ἀγίας Εἰρήνης τοῦ Δρομοκάτη καὶ τῶν ἑρειπίων τοῦ πύργου Δρομοκάτη.

Νίκου Α. Βέη, Ἀναγνώσεις καὶ κατατάξεις Βυζαντινῶν μολυβδοβούλλων (Ἀνακοίνωσις δευτέρα). «Journal International d'Archéologie

numismatique». τόμ. IB' (1911), σελ. 1—24.—Ἐνταῦθα πραγματεύομαι περὶ 29 μολυβδοβούλλων ἡδὴ ὑπ' ἄλλων προεκδεδομένων. Ἐπανορθῶ προτεταμένους ἡδὴ ἀναγνώσεις τῶν ἐπιγραφῶν, εἴτε ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν ὀρίζω τὴν χρονολογίαν τῶν μνημείων. Ἀναφέρονται πρὸ παντὸς αἱ ἀναγνώσεις μου αὗται καὶ αἱ κατατάξεις εἰς τὰς ἐκδόσεις τῶν G. Schlumberger, K. M. Κωνσταντοπούλου, B. Pantchenko. Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1 παραγράφῳ πραγματεύομαι περὶ μολυβδοβούλλου ἀνήκοντος εἰς τὸν πρωτοστράτορα Μανουὴλ Καμμύτζην. Ἐν παραγράφῳ 5 ποιοῦμαι μακρὰν παρέκβασιν περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μάλιστα ἱστορίας τῆς Λακεδαιμόνος κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. Ἐν παραγράφῳ 13 πραγματεύομαι περὶ μολυβδοβούλλου ἀνήκοντος εἰς Λέοντα βασιλικὸν πρωτοσπαθάριον καὶ στρατηγὸν Χρυσῶνος, ὃν ταυτίζω πρὸς τὸν ἐξ ἐπιγραφῆς τινος τοῦ ἔτους 1059 γνωστὸν στρατηγὸν Χερσῶνος καὶ Σουγδαίας Λέοντα τὸν Ἀλιάτην. Ἐν παραγράφῳ 20 πραγματεύομαι περὶ μολυβδοβούλλου τοῦ περιφήμου Σαρακηνοῦ τοῦ Θ'—I' αἰῶνος Σαμωνᾶ, τοῦ εὐνοουμένου Λέοντος τοῦ ς'.

Κωνστ. Μ. Κωνσταντοπούλου, Πόθεν ἡ ἐν Ζακύνθῳ τοπωνυμία Γερακαρίο. «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σελ. 474—476.—Περὶ τῆς τοπωνυμίας ταύτης ἐσημείωσεν ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι (τόμ. Β', 1905, σελ. 369—370) ὁ καθηγητὴς Σπ. Λάμπρος τὰδε πρὸς τοῖς ἄλλοις: «Γερακαρίο, κατὰ Ζακυνθιακὴν προφοράν, ἡ Γερακαριὸ κατὰ τὴν παρὰ τοῖς λοιποῖς Ἑλλησιν, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ Ἱερακαρεῖον. Πρόκειται δηλαδὴ περὶ τόπου, ἐν ᾧ ἐτρέφοντο ἱεράκες χάριν κυνηγεσίας κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας. Ἱερακάρι(ο)ς δὲ ἦτο ὁ ἱερακοτρόφος καὶ ἐκ τῆς λέξεως ταύτης προῆλθε τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα Γερακάρις». Ταῦτα ὁ Κ. Μ. Κ. δὲν εὐρίσκει ὁρθά, νομίζει δὲ ὅτι ἡ τοπωνυμία προῆλθεν ἀπευθείας ἐξ οἰκογενειακοῦ ἐπωνύμου καὶ ὅτι πρέπει νὰ γράφηται Γερακαρίων. Πρὸς τοῦτο παραβάλλει ὁ συγγραφεὺς ἕτερα τοπωνυμικά τῆς Ζακύνθου, προσελθόντα, ὡς τονίζει, ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς οἰκογενειακῶν ἐπωνύμων (Π. Χ. Σαρακινάδων, Μαχαιράδων, Σκουληκάδων καὶ δὴ Πλεμοναρίων, ὅπερ εἶναι τελείως ἀνάλογον πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος: Γερακαρίων—Γερακάρις). Παραπλήσια τοπωνυμικά μνημονεύει ὁ Κ. Μ. Κ. καὶ ἐξ ἄλλων ἐλληνικῶν χωρῶν, Κερκύρας, κλ.

Ἀ[δαμαντίου] Δ. Γ[ρίβα], Τὸ Πήλιον κατὰ τὸν μεσαίωνα. Ἡ μονὴ «Παναγία ἡ Μακρινίτισσα καὶ Ὁξεία Ἐπίσκεψις». — «Ἡ Μαγνησία ἡγεμονία». Ἐν τῇ ἐφημερίδι τοῦ Θεσσαλικοῦ Βόλου «Κήρυξ» ἔτος Γ', 1910, ἀριθ. 993, 994, 995, 996, 997 (27 Ἰουνίου).—Ὁ συντάκτης τοῦ ἄρθρου τούτου προσπαθεῖ νὰ ποδείξῃ, ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς περιφήμου Θεσσαλικῆς οἰκογενείας τῶν Μαλιασηνῶν Βρυεννίων Κομνηνῶν κτισθεῖσα ἐπὶ τοῦ Πηλίου μονὴ τῆς Ὁξείας Ἐπισκέψεως τῆς ἐπικαλουμένης Μακρινιτίσσης, αὕτη ἐκείνη εἰς ἣν ἀναφέρεται ὁλόκληρος σειρὰ ἐγγράφων ἐν τῷ Δ' τόμῳ τῆς συλλογῆς Acta et Diplomata τοῦ Miklosich-Müller, δὲν εἶναι καθ' ἃ κοινῶς πιστεύεται τὸ καθολικὸν τῆς κωμοπόλεως Μακρινίτσης, ἀλλὰ ἡ ἐπισκοπὴ τοῦ Ἁγ. Βόλου. Ὁ Α. Δ. Γ. λέγει καὶ γενικά τινα περὶ τῆς μονῆς ταύτης καὶ καθ' ὅλου περὶ τῆς Μαγνησίας κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας.

Γεωργίου Σακελλαρίδου (Θετταλομάγνητος), Μεσαιωνικαὶ μελέται. Ἡ τοῦ Νικολάου Μαλισσηνοῦ ἡ Μελισσηνοῦ μονὴ τῆς Μακρινίτσης.

Ἐν τῇ ἡμερίδι τῆς Θεσσαλικῆς Λαρίσσης «Πρωία», ἔτος Α', 1910, ἀριθ. 272, 273, 274, 275 (29 Σεπτεμβρίου — 2 Ὀκτωβρίου). — Πολεμικὴ τοῦ ἀμέσως προμνημονευθέντος ἄρθρου. Ὁ Γ. Σακελ. ὀρθῶς καὶ δικαίως ἐμμένει εἰς τὰ παραδεδομένα καὶ προσπίπτει ταῦτα, ὅτι δηλαδὴ ἡ μονὴ τῆς Ὁξείας Ἐπισκέψεως, τὸ κτίσμα τῶν Μαλισσηνῶν, εἶναι ἡ ἐκκλησία τῆς Κοιμήσεως ἐν Μακρινίτση, ἡ καὶ ὡς καθολικὸν τῆς κωμοπόλεως ταύτης καθιερωμένη, καὶ οὐχὶ ἡ ἐπισκοπὴ τοῦ Ἀνω Βόλου ὡς ὑπεστηρίχθη. Πολλαχοῦ τοῦ ἄρθρου εἰδήσεις περὶ τοῦ Πηλίου κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους.

Αἰμιλίας Ζολώτα, Δύο τοπογραφικὰ σημεῖα ἐκ τῆς πρεσβείας τοῦ Λουῖτπράνδου. «Βυζαντίς», τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 169—200. — Ἐρευναι διεξοδικαὶ περὶ τῆς ἐν Κ/πόλει πύλης Καρέας, δι' ἧς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βασιλεύουσαν ὁ Λουῖτπράνδος, καὶ περὶ τοῦ τόπου καθ' ὃν ἔκειτο ἡ ἐν Κ/πόλει κατοικία αὐτοῦ. Παρεκβατικῶς ἔρευνα πλείστων ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν τοπογραφίαν τῆς Βασιλευούσης.

Στεφ. Ν. Δραγούμη, Ἐπανόρθωσις τοῦ διαγράμματος τῆς πρώτης ἐκ Νικαίας στρατείας τοῦ Ἑλληνος αὐτοκράτορος Θεοδώρου τοῦ Γ'. «Βυζαντίς», τόμ. Β' (1910—11) σελ. 201—215. — Ἡ ἐπανόρθωσις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὰ ὑπὸ J. B. Papadopoulos, Théodore II Lascaris empereur de Nicée (Paris 1908) ἐκτεθέντα ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην. Διὰ τῆς διατριβῆς τοῦ Στεφ. Ν. Δράγ., περὶ ἧς πρόκειται ἐνταῦθα, παρέχεται σπουδαία ὄντως συμβολὴ εἰς τὴν διαλεύκανσιν τῆς μεσαιωνικῆς τοπογραφίας Μακεδονίας καὶ Θράκης.

Σπυρ. Βάση, *Ad Justiniani Digesta adnotationes criticae*. «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς» τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τόμ. Γ' (1906—7) σελ. 100—112. — Ἀναφέρονται τὰ κριτικὰ ταῦτα παρασημειώματα εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Mauser. Μνημονευτέα ἐνταῦθα δύο κριτικαὶ ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προκειμένην ἐργασίαν τοῦ Σπ. Β.: 1) Ἀλεξ. Κ. Μυλωνᾶ ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει κοινωνικῶν καὶ νομικῶν ἐπιστημῶν» τόμ. Α' (1908) σελ. 183—200 (ὁ Ἀλ. Κ. Μ. θεωρεῖ ἐπικίνδυνόν πως μὴ νομικὸς νὰ προβαίνει εἰς διορθωτικὰ νομικῶν κειμένων). 2) B. Kübler ἐν «Berliner Philologische Wochenschrift» τόμ. ΙΘ' (1909) σ. 368.

Κ. Δ. Τριανταφυλλοπούλου, Ἡ παπυρολογία καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον. «Ἐπιθεωρήσεις κοινωνικῶν καὶ νομικῶν Ἐπιστημῶν». Τόμ. Α' (1908) 69—95. — Ἡ μελέτη αὕτη, διεσκευασμένη πως, ὑπῆρξεν ἐναρκτήριος λόγος τοῦ συγγραφέως ὡς ὑφηγητοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντιακοῦ Δικαίου ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκ τῶν παπύρων νομικῆς ὕλης καὶ ἐν τελείᾳ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, γνῶσει ταύτης παρέχεται ζωηρὰ εἰκὼν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου ὡς τοῦτο ἀπενέμετο ἐν Αἰγύπτῳ. Συνάμα περιέχονται ἀδρομερῶς τὰ κυριώτατα πορίσματα περὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, τὰ ἐξηγμένα ἐκ τῶν περὶ τοὺς παπύρους σπουδῶν.

Κ. Μ. Ῥάλλη, Περὶ ἀδελφοποιίας κατὰ τὸ Δίκαιον τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς» τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Γ' (1906—7) σ. 293—306. — Ὁ συγγραφεὺς ἐπιλαμβάνεται θέματος, περὶ οὗ οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε εἰδικὴν διατριβὴν ἀπὸ νομικῆς

ἐπόψεως εἶχομεν. Πλὴν τῆς νομικῆς ἀξίας κέκτῃται καὶ λαογραφικὴν ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος πραγματεία.

Δ. Α. Πετρακάκου, Νέαι πηγαὶ περὶ τῶν μοναχικῶν θεσμῶν. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας. Ἔτος Α', τόμ. Β', σ. 548—553.—Ἐπὶ τῇ βάσει Ἀγιορειτικῶν τινῶν κωδίκων ἀγιολογικῆς καὶ νομικῆς ὕλης προσάγει ὁ Δ. Α. Π. νέα τινὰ μαρτύρια πρὸς πίστῳσιν τῆς γνησιότητος τῶν μοναχικῶν θεσμῶν τῶν Ὁρθοδόξων.

Περικλέους Βυζουκίδου, Ἡ Ὁθωμανικὴ Αὐτοκρατορία καὶ ἡ ἀπονομή τοῦ δικαίου. «Δικαιοσύνη» (δικηγορικὴ ἐφημερίς Ἀθηνῶν) ἀριθ. 135 (1909).—Μετάφρασις ἄρθρου δημοσιευθέντος ἐν τῇ «Deutsche Juristen-Zeitung» ἀριθ. 9 τοῦ 1909, σελ. 514—519 ὑπὸ τὸν τίτλον: Das ottomanische Reich im Lichte der Rechtspflege. Μεταξὺ τῶν ἄλλων γίνεται λόγος ἐν τούτῳ περὶ τῆς κατὰ προνόμια δικαιοδοσίας τῶν Ἑλληνικῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων.

Μ. καὶ Γ. Καραβοκυροῦ, Τινὰ περὶ συστάσεως, κύρους καὶ λύσεως τῶν μικτῶν γάμων παρὰ τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι τῆς σήμερον, ἰδίως ἐν Τουρκίᾳ κατὰ τὸ ἐν Πατριαρχείοις ἰσχύον δίκαιον καὶ τὴν νομολογίαν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 1600 μέχρι τοῦ 1909. «Ἐφημερίς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς Νομολογίας», τόμ. ΚΘ' (1909—10) σελ. 177 κ. ἑ.

Anton Bertram, Τὰ προνόμια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Τουρκίᾳ. «Φωνὴ τῆς Κύπρου» ἀριθ. 1188 (τοῦ 1909).—Γενικώτατά τινα.

Ἀνδρέου Ἀνδρεάδου, *Ueber die Finanzen von Byzanz*. «Finanzarchiv» τόμ. ΚΣ' (1909), II, σ. 463—490.—Μετάφρασις ὑπὸ Η. Mertel τοῦ κατὰ πρῶτον ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν κοινωνικῶν καὶ νομικῶν ἐπιστημῶν» τόμ. Α' (1908) σελ. 22 κ. ἑ. δημοσιευθέντος ἄρθρου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Περὶ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Βυζαντίου». Ὁ μεταφραστὴς προστίθησι φιλοτίμως βιβλιογραφικὰς τινὰς σημειώσεις καὶ ἄλλως συμπληροῖ ἐμπεριστατωμένως καὶ ἐπανορθοῖ τὸ πρωτότυπον.

Κ. Μ. Ῥάλλη, Περὶ τῶν ἀναδόχων κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατόλικῆς Ἐκκλησίας. «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς» τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Δ' σ. 161—180.—Πολλάκις ἀντιπαραβάλλονται — τοῦτο χαρακτηρισθῆτω προτέρημα τῆς μελέτης ταύτης — καὶ τὰ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντα.

Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου, Νομικὴ ἱκανότης τῶν μοναχῶν. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας. Ἔτος Β'. Τόμ. Δ. (1909) σ. 43—52.—Γενικά τινα.

Ἀθαν. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Κανονικαὶ πράξεις Γεωργίου Βαρδάνη καὶ Ἰωάννου Ἀποκαύκου. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» Ἀλεξανδρείας. Ἔτος Β'. Τόμ. Δ' (1909) σ. 62—67.—Ἐκδιδόνται ἐνδιαφέροντα κείμενα, ὧν τὸ διαφέρον δύναται νὰ εἶναι οὐχὶ μόνον νομικόν, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλου φιλολογικόν.

Ἐμμανουὴλ Σ. Μακρυγιάννη, Ναυτικὸν Δίκαιον καὶ Ἐμπορικὴ Ναυτιλία. Ἐν Ἀθήναις 1909.—Τὸ σχετικὸν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ πρὸς τὰς ἡμετέρας σπουδὰς εἶναι ἡ ἐκδοσις τοῦ λεγομένου ναυτικοῦ Ῥοδίου Νόμου. Πλὴν

ἡ ἔκδοσις αὕτη γίνεται ἀπλῶς κατὰ τυφλὴν οὕτως εἰπεῖν ἀντιγραφὴν τῶν προγενεστερῶν ἐκδόσεων. Ὁ Ἑμ. Σ. Μακρ. ἐλέγχεται τελείως ἀγνοῶν τὰς τελευταίας ἐν σχέσει πρὸς τὸν Ῥόδιον νόμον ἐργασίας καὶ δὴ τὰς τοῦ Dareste ἐν τῇ Nouvelle Revue historique de droit français et étranger τοῦ 1905. Ἡ ἔκδοσις τοῦ Ashburner (The Rhodian sealaw, edited from the manuscripts. Τόμ. Α'. Ἐν Ὁξφόρδῃ 1909) ἐξεδόθη μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ βιβλίου τοῦ Ἑμ. Σ. Μακρυγιάννη.

Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Συνοδικὰ γράμματα Ἰωάννου τοῦ Ἀποκαύκου μητροπολίτου Ναυπάκτου. «Βυζαντίς» Α' (1909) σελ. 3—30. — Ἐκδίδονται ἐνταῦθα 11 γράμματα, 9 μὲν ἐκ τοῦ περιφήμου κώδικος Ἰσαάκ Μοναχοῦ τοῦ Μεσοποταμίτου (Κ. ἑλλην. 250 τῆς ἐν Πιερρούπολει Αὐτοκρ. Δημοσ. Βιβλιοθήκης) καὶ 2 ἐκ τοῦ κώδ. 76 τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχικῆς Συλλογῆς. Ἡ σημασία τῶν γραμμάτων τούτων εἶναι ἐξαίρετος. Διαφωτίζονται δι' αὐτῶν ἱκανῶς ἡ γεωγραφία τῆς βορείου Ἑλλάδος καὶ ὁ ἐσωτερικὸς καθ' ὅλου βίος τοῦ λεγομένου Δεσποτάτου τῆς Ἠπείρου κατὰ τὰ πρῶτα δέκατα τοῦ Π' αἰῶνος. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 10 γράμμα, τὸ ἕτερον τῶν ἐκ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ κώδικος μεταγεγραμμένων, δὲν φαίνεται μοι ἐξεληθὲν ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ Ἰωάννου Ἀποκαύκου. Διὰ τὰς ἐν αὐτῷ μνείας ὠρισμένων προσώπων, θεωρῶ, ἐγὼ τοῦλάχιστον, τὸ γράμμα τοῦτο τοῦ ΙΑ' αἰῶνος.

Α. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Διορθώσεις καὶ προσθήκαι εἰς τὰ συνοδικὰ Γράμματα Ἰωάννου Ἀποκαύκου. «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 502—3. — Ἀναφέρονται εἰς τὸ προμνημονευθὲν ἄρθρον. Πλὴν τῶν διορθωτέων ὁ Α. Π.-Κ. προστίθησι καὶ νέα τινὰ ἀναγνώσματα.

Demetrios Pappulias, *Zur Lehre von den Pfandprivilegien*. Ἐν τῇ Zeitschrift der Savigny-Stiftung, Römische Abteilung, τόμ. XXIX (1898) σ. 370—378. — Διεξοδικὴ ἐμπεριστατωμένη κριτικὴ ὑπὸ Κ. Δ. Τριανταφυλλοπούλου. «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 153—5 (ὅθεν ἐξεδόθη καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος).

Γεωγρ. Α. Μπαλῆ, Ἡ κατὰ πλάνην ἐν Ἑλλάδι ἐφαρμογὴ Ἀστικοῦ Δικαίου μήποτε εἰσαχθέντος. «Ἐφημερίς τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς Νομολογίας» τόμ. ΚΗ' (1908—9) σελ. 337—52. — Διεξοδικὴ κριτικὴ ὑπὸ Ἀλεξ. Κ. Μυλωνᾶ, «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 156—8, ἐξ αὐτῆς ἀποσπῶμεν τὰ ἐξῆς: «Ἡ προκειμένη μελέτη μαρτυρεῖ ἐμβρίθειαν καὶ μεθοδικὴν ἔρευναν, ἀλλὰ καὶ ἐκλογὴν οὐχὶ τῶν ἀρίστων γνωμῶν πρὸς ὑποστήριξιν, βεβιασμένην κάπως, τῆς λύσεως αὐτοῦ». — Πρβλ. ὅσα πρὸς τὴν κριτικὴν τοῦ Ἀλ. Κ. Μυλωνᾶ ἀντιπαρετήρησεν ὁ Γ. Α. Μπαλῆς ἐν «Ἐφημ. τῆς Ἑλλην. καὶ Γαλλ. Νομολογίας» τόμ. ΚΘ (1909—1910) σ. 46 καὶ ὅσα πρὸς ταῦτα πάλιν ὁ Ἀλ. Κ. Μυλωνᾶς, «Βυζαντίς» τόμ. Α' (1909) σ. 674—675.

Κωνστ. Μ. Πάλλη, Περὶ τῶν ἐπισκοπικῶν περιοδειῶν κατὰ τὸ Δίκαϊον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 382—421. — Ἐν σελ. 383—4πραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς περὶ τῶν περιοδειῶν (Α') τῶν μητροπολίτων καὶ ἐν σ. 385—421 (Β') τῶν ἐπισκόπων. Κυρίως ἐξετάζονται τὰ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντα, ἀλλ' ἐν ὑποσημειώσεις ἐκτίθενται καὶ τὰ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ σχετικῶς

πρὸς τὸ ζήτημα καθεστῶτα. Ἰδιαιτέρως ἐξαίρω τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς πραγματείας, ἐνθα ἐξετάζονται τὰ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῶν σλαβικῶν χωρῶν σχετικῶς πρὸς τὸ προκείμενον δίκαια καὶ δὴ τὰ καθιερωθέντα διὰ τοῦ Ῥωσσικοῦ καταστατικοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου. Χαρακτηριστικὸν τῆς διατριβῆς ἡ περὶ τὰς πηγὰς ἐμπειρία καὶ φιλοκρίνησις.

G. Ferrari, *Di alcune leggi bizantine riguardanti il litorale marino e la pesca nelle acque private*. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ «Rendiconti del. R. Istituto Lomb. di scienze e lettere» serie II, vol. XLII (1909) σ. 588—596.—Κριτικὴ ὑπὸ Ἀλεξ. Κ. Μυλωνᾶ, «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 487—8.

Κ. Μ. Πάλλη, Περὶ τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς προβιβασμοῦ κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. «Βυζαντίς», τόμ. Β' (1910—11) σ. 143—161.—Ἡ ὅλη διατριβὴ διαίρεται εἰς τέσσαρας παραγράφους. 1. Ἐννοια (σ. 143—6). 2. Ὀνοματολογία (σ. 146). 3. Ὅροι τοῦ κύρους (σ. 147—55). 4. Ἐπακολουθήματα (σ. 155—61). Ἐκ παραλλήλου πολλαχοῦ ἐκτίθενται καὶ τὰ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντα. Ὁ συγγραφεὺς παρέχει ἡμῖν τελείως πρωτότυπον πραγματείαν. Οὐδεὶς πρότερον εἶχεν ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ ἐκθέσει τὰ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα ἐν σχέσει πρὸς τὰς προαγωγὰς ἐκκλησιῶν (ἐξαρχίας εἰς ἐπισκοπήν, ἐπισκοπῆς εἰς ἀρχιεπισκοπήν, ἀρχιεπισκοπῆς εἰς μητρόπολιν). Ἐξαίρω τὴν περὶ τὰς πηγὰς ἐπιστήμην τοῦ συγγραφέως καὶ ἰδίᾳ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ ἐκτεθειμένα ἐν τῷ 4. παραγράφῳ.

G. Ferrari, *I Documenti greci medioevali di diritto privato dell' Italia Meridionale, e loro attinenze con quelli bizantini d'Oriente e coi papiri greco-egizii*. (Byzantinisches Archiv). Ἐν Λειψίᾳ (Teubner) 1910, εἰς 8-ον, σελ. VIII+168.—Κριτικὴ ὑπὸ Χρίστου Δ. Γιαμαλίδου, «Βυζαντίς», τόμ. Β' (1910—11) σ. 256—7.

Δημ. Γεωργιάδου, Περὶ τοῦ γάμου τῶν ἤδη κληρικῶν. Ἐν Κ/πόλει, τυπογρ. Ζιβίδου, 1910, σελ. 32, εἰς 16-ον.—Κανονικὴ ἔρευνα (ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἐπ' ἐσχάτων ἐν ταῖς Σλαβικαῖς Ὁρθοδόξοις Ἐκκλησίαις ὑποκινηθέντος ζητήματος περὶ τοῦ δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν), ἐν ᾗ ἐξετάζεται κυρίως ἡ χειροτονία ὡς κώλυμα γάμου.

Σωφρονίου Λεοντοπόλεως, Πανδέκτη Νικολάου Καρατζᾶ, λογοθέτου γενικοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγ. Ἐκκλησίας. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» τόμ. Σ' (1910) σελ. 81—199.—Περιγραφή κώδικος νομικοῦ περιεχομένου (ὅστις τανῦν κατέχεται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σωφ. Λεοντ.), ὃν κατὰ μέγα μέρος ἔγραψεν ἰδίᾳ χειρὶ ὁ καὶ ἄλλων πολλῶν κωδίκων γραφεὺς Νικόλαος Καρατζᾶς, ὁ Κωνσταντινουπόλιτης. Τοῦ κώδικος δίδεται διεξοδικὴ περιγραφή καὶ συγχρόνως δημοσιεύονται ἐξ αὐτοῦ ἀποσπάσματα. Αὐτόθι, σελ. 200—206, ὁ αὐτὸς Σωφρ. Λεοντ. ἐκδίδει ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος τὴν τάξιν πρωτοκαθεδρίας τοῦ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου μετὰ σημειώματος τοῦ δικαιοφύλακος διακόνου Ἀγαλλιανοῦ, τοῦ ἔτους 1453.

Σπυρ. Βάση, Οἱ Πανδέκται καὶ τὰ Βασιλικά. Πραγματεία προσφωνουμένη τῷ ἐν Βερολίῳ Πανεπιστημίῳ ἐπὶ τῇ ἑκατονταστηρίδι αὐτοῦ. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Σακελλαρίου 1910, σελ. 16, εἰς 8-ον.—Λίαν ἐνδιαφέρουσα μελέτη, καθ' ἣν ἀποδεικνύεται διὰ παραδειγμάτων πόσον ἀμελῶς καὶ ἀνεπιστημόνως ἦν

τλησαν οἱ συμπιληταὶ τῶν Βασιλικῶν ἐκ τῶν Πανδεκτῶν. Ἡ πραγματεία δέον νὰ τύχη διεξοδικωτέρας ἀναλύσεως.

Κωνστ. Μ. Πάλλη, Περὶ ἐνώσεως μονῶν κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. «Ἐπετηρὶς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου», τόμ. Δ', σελ. 116—138. Ἐν Ἀθήναις 1910.—Ἐξετάζονται τὰ κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καθεστῶτα, καθ' ἃ γίνεται ἡ ἐνωσις μονῶν, δηλαδή ἡ ὑποκατάστασις μονῆς τινος, ἀποβαλλούσης τὴν ἐαυτῆς αὐτοτέλειαν, εἰς μετόχιον ἑτέρας. Ὁ συγγραφεὺς καὶ ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ ταύτῃ χρησιμοποιεῖ καταλλήλως τὰς βυζαντινὰς πηγὰς ὡς καὶ τὰς ἀναγομένας εἰς τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας.

Κωνστ. Μ. Πάλλη, Περὶ ἀσυλίας κατὰ δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν Ἀθήναις 1911, σελ. 42, εἰς 8-ον.—Πρωτότυπος ἔρευνα, ἐν ἣ ἐξετάζονται τὰ κατὰ τὴν ἀσυλίαν κυρίως μὲν κατὰ τὸ δίκαιον τὸ κρατοῦν παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ παρὰ τοῖς Ἑσπερίοις.

Κωνστ. Μ. Πάλλη, Περὶ παραιτήσεως ἐπισκόπων κατὰ τὸ δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν Ἀθήναις, τύποις «Ἑστίας» 1911, σελ. 97, εἰς 8-ον.—Τὰ αὐτὰ προτερήματα χαρακτηρίζουσι καὶ τὴν μελέτην ταύτην τοῦ συγγραφέως, τὰ κοσμοῦντα καὶ τὰς προμνημονευθείσας συγγραφὰς αὐτοῦ, ἥτοι ἡ ἐκ τῶν πηγῶν γενναία ἀντλησις καὶ ἡ δόκιμος καὶ μεθοδικὴ ἐπεξεργασία τοῦ ὕλικου. Ἐν ἀρχῇ τῆς μελέτης ἐξετάζονται τὰ περὶ παραιτήσεως ἐπισκόπων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν πρώτων αἰώνων, μεθ' ὃ τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ μέχρι σήμερον. Πολλαχοῦ συγκρίσεις πρὸς τὰ κρατοῦντα παρὰ τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Spyr. Basis, *Adnotationum criticarum ad Justiniani Digesta Series II*. «Ἐπετηρὶς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου» Ἀθηνῶν. Τόμ. Ε' (1907—1908), σελ. 152—181.—Ἡ ἐμβρίθεια καὶ ἡ κριτικότης τοῦ συγγραφέως καταδεικνύεται κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ.

Spyr. Basis, *Corollarium*. «Ἐπετηρὶς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου» Ἀθηνῶν. Τόμ. Ε', 1907—1908, σελ. 82—187.—Δίκην ἐπιμέτρου εἰς τὴν ἀμέσως προμνημονευθεῖσαν ἐργασίαν τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

Πολυκάρπου Ζάχου, Νομοκανονικὴ μελέτη περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καθόλου καὶ εἰδικώτερον περὶ τῆς τὰς τῶν δύο τούτων ἀρχῶν σχέσεις ἐν τῷ ἡμετέρῳ κράτει καθοριζούσης Ἐκκλησι. νομοθεσίας, μετ' ἀτομικῶν τινων ἐπιστάσεων ἢ τροπολογιῶν ἐπ' αὐτῆς. Ἐν Τρικκάλοις, τυπογρ. Θεοδωροπούλου, 1911.

Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου, Ἀναγκαῖαι μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Σιών»). Ἐν Ἱεροσολύμοις, τυπογρ. Πατριαρχικόν, 1911, σελ. 16, εἰς 8-ον.—Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἑθνοσυνελεύσεως ὁ Ἰ. Β. ἐκφράζει σκέψεις τινὰς σχετικὰς πρὸς τὰ μεταρρυθμιστέα ἐκκλησιαστικὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἰ. Β. ἀνατρέχει πολλάκις εἰς τὰ Βυζαντινὰ καὶ τὰ ἐπὶ Τουρκοκρατίας κρατοῦντά ποτε καθεστῶτα.

Κ. Δ. Τριανταφυλλοπούλου, Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ περὶ διαθηκῶν σχεδίου νόμου [ΓΨΠ]. Ἐν τῇ ἡμερησίᾳ ἐφημερίδι «Ἀθῆναι» τῆς 11 Φεβρου-

αρίου 1911.—Τὰ παρατηρήματα ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς παρασκευασθὲν σχέδιον νόμου προκειμένου νὰ εἰσαχθῇ τοῦτο εἰς τὴν συγκεκλημένην Ἐθνοσυνέλευσιν τῶν Ἑλλήνων. Τὸ ἄρθρον σχετίζεται ἐν πολλοῖς πρὸς τὰ βυζαντινὰ πράγματα.

Κ. Δ. Τριανταφυλλοπούλου, Ὁ Φαλκίδιος νόμος ἐν τῷ Βυζαντινῷ Δικαίῳ. Ἀθῆναι [τυπογρ. Π. Δ. Σακελλαρίου], Διεθνὲς βιβλιοπωλεῖον Ἑλευθερουδάκη καὶ Μπάρτ, 1912, σελ. ἡριδμημ. VIII+96. Τὸ βιβλίον ἔχει ἐν τῷ ἐσωφύλλῳ καὶ τὸν τίτλον: Die Lex Falcidia im byzantinischen Recht. Ἐπίσης γερμανιστὶ εἶναι καὶ ὁ πρόλογος τοῦ βιβλίου, σελ. III—VII.—Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ σ. 1—3 γίνεται λόγος καθ' ὅλου περὶ τοῦ φαλκιδίου νόμου ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τῶν Μακεδόνων. Μετὰ ταῦτα ἐν σελ. 3—25 περὶ τοῦ φαλκιδίου νόμου ἐν τῷ κλασσικῷ καὶ ἰουστινιανείῳ δικαίῳ καὶ ἐν σελ. 25—86 κατὰ τὸ βυζαντιανὸν δίκαιον (καὶ δὴ κατὰ τοὺς νομικοὺς τοῦ ζ' καὶ ζ' αἰῶνος, τὴν νομοθεσίαν τῶν Ἰσαύρων, τῶν Μακεδόνων καὶ τὸ Μεταβασιλικὸν Δίκαιον). Ἐν σελ. 86—90 πραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος Δικαίου ὡς πρὸς τὸ φαλκίδιον. Ἐν τέλει, σελ. 91—96, ἐπιστέφει τὸ ὅλον ἔργον «Πίναξ τῶν πηγῶν» (ἐν σελ. 96 ἀντὶ Χρονικὸν Πάσχα εἰρήσθω τὸ κοινῶς καθιερωμένον—καὶ ὡς ἐκ τούτου μᾶλλον νοητόν—Πασχάλιον Χρονικόν). Ὁ συγγραφεὺς, γνωστὸς ἄλλως τε ἐν τῇ ἑλληνικῇ νομικῇ φιλολογίᾳ ἐκ τῆς δημοσιεύσεως καὶ ἄλλων ἀξιολόγων διατριβῶν, φαίνεται καὶ ἐν ταύτῃ δεξιότατος περὶ τὴν χρῆσιν τῶν πηγῶν καὶ συστηματικὸς ἐν τῇ συγγραφικῇ παραστάσει. Ἰδιαιτέρως μνημονευτέα ἡ παρ' αὐτοῦ χρῆσις τῆς παπυρολογικῆς ὕλης. Καὶ ἐπὶ ἀνεκδότων πηγῶν ἐργάζεται ὁ συγγραφεὺς. Οὕτω χρησιμοποιοῖ σχετικὰς ὕλας πρὸς τὸν φαλκίδιον κειμένας ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Παρισινῷ κώδικι 1349 (fol. 233-a—236-b), ἃς οὐχὶ ὀρθῶς—καθ' ἃ καὶ ὁ Κ. Τρ. ὑποσημειοῖ—χαρκτηρίζει ὁ Heimbach (ἐν Ersch-Gruber, Enzyklopädie τόμ. 86, σελ. 347, 456) ὡς «συλλογὴν χωρίων ἐκ τῶν Πανδεκτῶν καὶ τῶν Βασιλικῶν, ἀναφερομένων εἰς τὴν Lex Falcidia». Ἐκ τῶν ὑλῶν τούτων ὁ Κ. Δ. Τριαντ. ἐκδίδει ἱκανὰ τμήματα καὶ δὴ τὰ δυνάμενα νὰ συμβάλωσιν εἰς τὴν διάγνωσιν τοῦ χαρκτηῖρος τῆς οὕτω καλουμένης νομίμου μοίρας. Περὶ τῆς καθαρῶς νομικῆς σημασίας τῆς προκειμένης ἐργασίας κρινέτωσαν οἱ ἐπαίοντες. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας, ἅτε μὴ ὢν νομικός, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὡς πρὸς τὰ νομικὰ γνώμην. Τό γ' ἐπ' ἐμοὶ ἐπιτραπήτω νὰ σημειώσω, ὅτι παρατήρησα μεταξύ τῶν πηγῶν τοῦ συγγραφέως τὴν ἑλλειψιν τοῦ Δημητρίου Χωματιανοῦ, ὅστις πολλάκις ἀναφέρει περὶ φαλκιδίου (Ἴδε ἔκδοσιν Pitra, *Analecta sacra et classica Spicilegio Solesmensi parata...* Ἐν Παρίσις — Πώμη 1891, σελ. 102, 198, 419). Ἐχει δὲ ἰδιὸν τι ἐνδιαφέρον ἡ μνεῖα τοῦ Φαλκιδίου παρὰ τῷ κανονικῷ τούτῳ, καθ' ὅσον οὗτος παραδίδει πολλάκις τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ ἰδίᾳ ἰσχύοντα.

Μιχαήλ Α. Γούδα, Ἡ καταμέτρησης τῶν ἐμπορικῶν πλοίων καὶ ἡ νηολόγησις καὶ φορολογία αὐτῶν κατὰ τοὺς Βυζαντηνοὺς χρόνους. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντηνοῦ ναυτικοῦ ἐκ τῶν Πατμιακῶν γραμμάτων. «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 35—47.—Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Miklosich-Müller, *Acta et Diplomata* VI σ. 122 κ. ἐ., 127 κ. ἐ., 142 κ. ἐ., πρακτικῶν καταμετρήσεως τῶν ἰδιοκτῆτων τῆς μονῆς Πάτμου πλοίων (πρακτικῶν

των ἐτῶν 1188, 1195, 1199) προβαίνει ὁ συγγραφεὺς εἰς λίαν ἐνδιαφέρουσιν ἔρευναν σχετικῶς πρὸς τὰ ζητήματα, ἅτινα ἀναφέρει ὁ τίτλος τῆς διατριβῆς. Ἐκ παραλλήλου χρησιμοποιεῖ ὁ συγγραφεὺς εὐφυῶς καὶ καταλλήλως καὶ τὰ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἡρώου ἔργα «εἰσαγωγαὶ εἰς τὰ στερομετρούμενα» καὶ «περὶ μέτρων». Μάλιστα φέρει καὶ νέα ἐπιχειρήματα ὁ Μ. Γ., ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα μόνον εἰς ἀνώ- νυμόν τινα βυζαντινὸν μηχανικὸν δεόν νὰ ἀποδοθῶσι, καθ' ἃ ἄλλως τε εἶχεν ὑποστηρίξει ὁ Krumbacher ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Fr. Hultsch καὶ Christ, οἵτινες ἀποδίδουσι τὰ προμνημονευθέντα ἔργα εἰς τὸν Ἀλεξανδρινόν «Ἡρώνα τὸν Κτησιβίου. Ἐν τέλει δίδονται διαφοραὶ εἰδήσεις κατὰ τὰς πηγὰς περὶ τοῦ δημο- σίου ναυτικοῦ δικαίου κατὰ τὴν βυζαντιακὴν περίοδον καὶ δὴ κατὰ τοὺς χρό- νους τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Ἀγγέλων. Ἰδιαζόντως γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἁξι- ῶματος τοῦ παραθαλασσίτου καὶ τῶν συμπαραμαρτούντων αὐτῷ καθηκόντων.

Μιχαὴλ Γούδα, Λεξικογραφικὰ σημειώματα Ἀβυδιτικός — ἄβυ- δικός, ἐξαβυδίζω — ἐξαβυδῶ. «Βυζαντίς», τόμ. Α' (1909) σ. 468—71. — Ὁ συγ- γραφεὺς πραγματεύεται περὶ τῶν λέξεων τούτων, προελθουσῶν ἐκ τῆς Ἑλλησ- ποντιακῆς πόλεως Ἀβύδου κατὰ τοὺς βυζαντιακοὺς χρόνους καὶ αἵτινες λέξεις εἰσέτι δὲν ἀπεδησαυρίσθησαν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Λεξικοῖς. Ἀβυδιτικός καὶ ἄβυ- δικός = λιμενάρχης. Ἐξαβυδῶ καὶ ἐξαβυδίζω = πλέω ἔξω τοῦ Ἑλλησπόν- του πρὸς τὸ Αἰγαῖον. Ἐν σχέσει πρὸς τὰ δύο τελευταῖα ῥήματα ὁ Μ. Γ. ἀνα- φέρει καὶ τὸ ῥῆμα ἐκπορίζω, ὅπερ, λέγει, ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ μεταχειρίζεται ὁ Θεοφάνης (ἐκδ. De Boor σελ. 354, 8 καὶ 399, 7) καὶ ὁ Κεδρηνός (ἐκδ. Βόννης σ. 765, 7).

Μιχαὴλ Κ. Στεφανίδου, Χημεία καὶ Λέσβος. Τὸ δημαρχικὸν Χη- μεῖον Μυτιλήνης καὶ βιβλιογραφία Λέσβου. (Ἀνατύπωσις τῆς «Νέας Ἡμέρας»). Ἐν Τεργέστη, τύποις Αὐστριακοῦ Λόγδ, 1909, εἰς 8-ον, σελ. 32. — Τὸ ἐνδιαφέρον τὰς ἡμετέρας σπουδὰς εἶναι τὸ δεύτερον μέρος τοῦ πονήματος τούτου, ἐν ᾧ ἀναγράφονται σχετικὰ πρὸς τὴν Λέσβον (ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, τοπογραφικὴν, ἱστορικὴν, φυσικὴν, στατιστικὴν κλ.) ἔργα. Καὶ δὲν δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ ὡς προσεγγίζουσα τὸ πλῆρες ἢ βιβλιογραφικὴ ἐργασία αὕτη, ἀλλ' ἐν τούτοις δύναται κάλλιστα νὰ ληθῇ ὡς βάσις μιᾶς τελείας καὶ πλήρους βιβλιογραφικῆς περὶ Λέσβου ἀναγραφῆς.

* Ὁ Ὀρειβάσιος καὶ ἡ ὕγιεινὴ τῶν ἀρχαίων. «Μηνιαῖον παράρτημα» ἐφημερίδος «Ἀθῆναι». Ἔτος Β' (1909) σελ. 1615—1618. — Πρόχειρα καὶ οὐχὶ πάντοτε ἐξηκριβωμένα.

Βυζαντινῶν ἱατρῶν τὰ εὕρισκόμενα ἐπιμελεῖα Ἀρ. Π. Κούζη. 1) Ὀρειβασίου Ἱατρικῶν συναγωγῶν, τεῦχος Α', σελ. 1—80. 2) Ἀνωνύ- μου, Ἀνατομικὴ Εἰσαγωγή, σελ. 20. 19) Ραζῆ, Λόγος περὶ λοιμικῆς ἐξελληνισθεὶς ἐκ τῆς Σύρων διαλέκτου εἰς τὴν ἡμετέραν, σελ. 18. 26) Δημητρίου τοῦ Πεπαγωμένου, Σύνταγμα περὶ ποδᾶγρας, σελ. 16. — Ἄπαντα ταῦτα εἰς σχῆμα 8-ον μέγα, ἐξεδόθησαν διαρκοῦντος τοῦ ἔτους 1909 Ἀθήνησι.

Μιχαὴλ Κ. Στεφανίδου, Ψαμμουργικὴ καὶ Χημεία. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς χημείας. Ἐν Μυτιλήνῃ, τύποις Μ. Νικολαΐδου, 1909, σελ. 2+62 (γρ. χρ. 3). — Ἰδιαίτερος ἐνδιατρίβει ὁ συγγραφεὺς περὶ τὴν ἑλληνο-

αιγυπτιακὴν περίοδον τῆς χημείας ἐρειδόμενος τὰ μάλιστα ἐπὶ βυζαντιακῶν καὶ μεσαιωνικῶν πηγῶν.—Κριτικὴ περὶ τῆς ἐργασίας ταύτης μετὰ τινων ἀντιρρήσεων ἐν τισι σημείοις καὶ μετὰ βιβλιογραφικῶν προσθηκῶν ὑπὸ Κωνστ. Α. Βέη ἐν «Βυζαντίδι» τόμ. Α' (1909) σελ. 632—634. Ἐκ τῆς κριτικῆς ταύτης ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς: «Ἡ διατριβὴ τοῦ κ. Μ. Στ.—σπεύδομεν νὰ εἰπώμεν τὸ πρᾶγμα—δεικνύει καταφανῶς τὸ εὐρυμαθὲς καὶ μελετηρὸν αὐτοῦ. Ἀρκεῖ νὰναλογισθῇ τις πόσον ὀγκώδης καὶ πόσον σκοτεινὴ πλειστάκις τυγχάνει ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ κατ' ἀξίαν τοὺς κόπους του».

Ν. Βασιλειάδου, Ὁ τάφος τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον» Κ. Φ. Σκόκου διὰ τὸ 1910, σελ. 318 κ. ἐ.—Περιγραφή τοῦ λεγομένου τάφου τοῦ τελευταίου βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος καὶ δημῶδεις σχετικαὶ παραδόσεις.

* Ἡ Λειτουργία τῶν προηγιασμένων. «Τὰ Πάτρια» ἔτος Θ' (1910) ἀριθμ. 49.—Ἱστορικὴ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἀνάπτυξις τῆς λειτουργίας ταύτης χάριν τῶν πολλῶν ἐκτιθεμένων.

Κωνστ. Παπαρρηγοπούλου, Ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος. «Τὰ Πάτρια» ἔτος Θ' (1910) ἀριθ. 4.—Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς μεγάλης Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ συγγραφέως τούτου.

Χαρ. Π. Χαραλαμπίκι, Περὶ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ὑπὸ θρησκευτικὴν καὶ πολιτικὴν ἑποψιν. «Κρητικὸς Ἀστήρ» τόμ. Δ' (1910) ἀριθ. 179.

Νικ. Σ. Παναγοπούλου, Ἐκδρομὴ εἰς Ἱεροσόλυμα. «Ἐκκλησιαστικαὶ Εἰδήσεις» Τριπόλεως, ἔτος Β' (1910) ἀριθ. 48—55.—Πρόχειρος περιγραφή τῶν Ἀγίων τόπων καὶ τῶν ἐκεῖ λειψάνων.

Α. Χ[αροκόπου], Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Σταυρός. «Τρεῖς Ἱεράρχαι» ἔτος Α' (1910) ἀριθ. 19.

Λεωνίδα Χ. Ζώνη, Ποινὰ κατὰ τῶν βλασφημούντων. «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον» Κ. Φ. Σκόκου διὰ τὸ ἔτος 1910 σελ. 78 κ. ἐ.—Πραγματεύεται περὶ τῶν ἐν Ἑπτανήσῳ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ποινῶν κατὰ τῶν βλασφημούντων τὸ θεῖον.

Κ. Α. Ψάχου, Περὶ Ἀρμονίας. «Φόρμιγξ» ἔτος Ε' (Ζ') 1910, ἀριθ. 21—24.—Περὶ τῆς ἀπ' ἀρχαίων χρόνων ἀναπτύξεως τῆς μουσικῆς ἀρμονίας ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ δὴ τῇ βυζαντιακῇ μουσικῇ.

Γεωργ. Ν. Χατζηδάκι, Περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν Μακεδόνων. «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον» 1910, σ. 46 κ. ἐ.—Ὑπὸ ἐκλαϊκευτικὸν τύπον βραχεῖα ἐκθεσις τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν τῶν Μακεδόνων μελετῶν τοῦ συγγραφέως.

* Ἡ θεία Λειτουργία. Ἑρμηνεῖα ἱστορικὴ τῆς θείας Λειτουργίας μετὰ παραδειγμάτων ἐκ τῆς βυζαντιακῆς ἐποχῆς. «Τὰ Πάτρια» ἔτος Η' (1910) ἀριθ. 45 κ. ἐ.

Γ. Π. Καλλιωντζῆ, Ὁ φθόνος καὶ τὰ πολέσματα αὐτοῦ καὶ ἡ ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τοῦ Χρυσοστόμου ψευδοσύνοδος. «Τρεῖς Ἱεράρχαι» (περιοδικόν), ἔτος Α' (1910) ἀριθ. 10.

Κ. Ι. Δουβουνιώτου, Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης. «Ἱερὸς Σύνδεσμος», ἔτος

Ε' (1910) ἀριθ. 118.—Ἐκτίθενται τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ τὴν συγγραφικὴν δραστὶν τοῦ περιπύστου Ἀστραχανίου Νικηφόρου.

Α. Ι. Σπυριδάκη, Ἀρχαιολογικὰ Μαγνησίας καὶ Δημητριάδος. «Μηνιαῖον Παράρτημα» ἐφημερίδος «Ἀθῆναι», Σεπτεμβρ. 1910, σελ. 2756.—Καί τινα βυζαντιακὰ ἐν τούτοις.

Παντελῆ Γ. Ζωγράφου, Τὸ φλέγον ζήτημα. «Φόρμιγξ» ἔτος Ε' (Ζ'), 1910, ἀριθ. 19—20.—Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις τῶν δύο ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν τῆς οὕτω λεγομένης βυζαντιακῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς. Ὁ Π. Γ. Ζ. κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς καθολικῆς διατηρήσεως καὶ καθιερώσεως τῆς βυζαντιακῆς.

Μιχαήλ Γ. Λαμπруνίδου, Ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Δαμαλά. «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον» τοῦ 1910, σ. 357 κ. ἐ.—Πραγματεύεται περὶ τῆς γνωστῆς παροιμίας: Πίσκοπε τοῦ Δαμαλά κλ.

Νικοδήμου Τσέκα, Περὶ τῆς ἱερᾶς μονῆς Σινᾶ. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἔτος Α', 1910, ἀριθ. 43.—Γενικώτατά τινα.

Κ. Ψάχου, Οἱ Φαναριῶται ἡγεμόνες τῆς Μολδοβλαχίας προχειρίζομενοι ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. «Ἐνοφάνης» τόμ. Ζ' (1910) σ. 193 κ. ἐ.—Περὶ τῆς σχετικῆς τέλετῆς.

Μιχαήλ Γούδα, Ὁ λιμὴν τοῦ Βουκολέοντος. «Ἑλληνισμός» (ἐβδομαδιαία ἐφημερίς) ἀριθ. 233 (1910).—Περὶ λήψεως ἐνδιαφερούσης διαλέξεως, ἣν ἐποίησατο ὁ Μ. Γ. ἐνώπιον τῶν ἐταίρων τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν περὶ τοῦ περιφήμου λιμένος τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τοπογραφικὴν μάλιστα καὶ ἱστορικὴν ἔποψιν.

Πλάτωνος Ε. Δρακούλη, Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία. «Νέα Ἡμέρα» Τεργέστης ἀριθ. 1829 τοῦ 1910.

Κ. Ι. Δουβουνιώτου, Περὶ τῶν παρ' Ἑβραίοις περιάπτων. «Ἱερὸς Σύνδεσμος», ἔτος Ε' (1910) ἀριθ. 130.—Σχετικὸν καὶ πρὸς τὰ παρὰ Βυζαντινοὺς καὶ νεωτέροις Ἑλλησι φυλακτῆρια.

Παναρέτου Βαζελιώτου, Οἱ Ἕλληνες τοῦ Καυκάσου. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἔτος Α' ἀριθ. 31 κ. ἐ.—Γενικώταται στατιστικαὶ μάλιστα εἰδήσεις.

Πολυχάρπου Ι. Συνοδηνου, Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον 1910.—Σημειούσθω καὶ ἐνταῦθα τὸ βιβλιογραφικὸν καὶ κριτικὸν τοῦτο ἄρθρον οὐχὶ βεβαίως ἄσχετον πρὸς τὰς ἡμετέρας σπουδὰς. Ἰδὲ καὶ τὴν περὶ τοῦ βιβλίου κριτικὴν τοῦ Ἱεζεκιήλ Βελανιδιώτου ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Κήρυκι» (Κύπρου) τεύχος Θ' (1910) σελ. 288.

D. Russo, *Studi si critiche*. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1910, σελ. 123, εἰς 8-ον.—Κριτικὴ ἐν γαλλικῇ γλώσσῃ ὑπὸ Ν. Banescu ἐν «Βυζαντίδῳ» τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 248—250.

Philipp Langmann, *Die Prinzessin von Trapezunt*. Drama in drei Akten. Ἐν Μονάχῳ καὶ Λειψίᾳ 1909.—Βραχεῖα κριτικὴ ὑπὸ Cyril Davidsohn, ἐν τῇ «Βυζαντίδῳ» τόμ. Β' (1910—1911) σελ. 257.

Σπυρ. Π. Λάμπρου, Νέος Ἑλληνομνήμων. Τόμ. ζ' (1909).—α') Μιχαήλ Ἀκομινάτου, Ἀνέκδοτος κατηχητικὴ ὁμιλία (σελ. 3—31). Φέρει:

ἀριθμὸν τάξεως ἰδ' καὶ ἀρχ.: Ἡλίου δὲ ἀρχὰ τράπεζαν ὀνομάζουσι μὲν Αἰθίοπες.... Ἐκδίδεται δὲ κατὰ τοὺς κώδικας 218 (230) καὶ 219 (262) τῆς ἐν Μόσχῃ Συνοδικῆς Βιβλιοθήκης.—β') Δύο ἐπιστολαὶ περὶ Ῥόδου (σ. 32—38). Ἐξεγράφησαν ἐκ τοῦ κωδ. Παλατίνου 367 τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης.—γ') Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Λέσβῳ δυναστευόντων Γατελούζων (σ. 39—48).—δ') Παΐσιου Δημάρου, ἐπισκόπου Παραμυθίας καὶ Βουθρωτοῦ, Περιγραφὴ τῆς ἀγίας εἰκόνης τῆς Χρυσοβίτζης (σ. 52—67). Ἐνταῦθα σημειωτέον, ὅτι δυστυχῶς διέλαθον τὸν Σπ. Π. Λάμπρον τὰ σχετικῶς πρὸς τὴν εἰκόνα ταύτην κείμενα παρὰ Πορφυρίῳ Οὐσπένσκη (Путешествіе въ Μετεорскіе и Осолиμπίѣскіе монастыри въ Θεσσαλίᾳ, σελ. 548 κ. ἐ.).—δ') Ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης οἶκος Ὑαλέα (σ. 49—51). Εἰδήσεις περὶ τοῦ οἴκου τούτου κατὰ τὸν ΙΔ' καὶ ΙΕ' αἰῶνα.—ε') Οἱ κώδικες τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Τεργέστη Ἑλληνικῆς κοινότητος (σελ. 68—76). Πρόχειρα περὶ αὐτῶν σημειώματα, συμποσομένων τὸ ὅλον εἰς 38 καὶ κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα κατὰ τὸ πλεῖστον γεγραμμένων.—ς') Κατάλογος τῶν κωδίκων τῶν ἐν Ἀθήναις βιβλιοθηκῶν πλὴν τῆς Ἐθνικῆς. Α'. Κώδικες τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς (σελ. 77—101). Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ καταλόγου τούτου περιλαμβάνοντος τὸ ὅλον κώδ. 241.—ζ') Σύμμικτα (σελ. 102—116). Ἐξ αὐτοῦ ἰδιαίτερος σημειωτέα: «Ἐπιστολὴ Μανουὴλ Παλαιολόγου πρὸς τοὺς Σιεναίους», «Ὁ Γεώργιος Αἰτωλὸς ὡς βιβλιογράφος», «Ὁ Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς ὡς βιβλιογράφος».—η') Βιβλιογραφίαι (σελ. 117—132). Μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ βιβλίου τοῦ W. Miller, *The Latins in the Levant...* (Λονδῖνον 1908).—θ') Ἡ Παρισιακὴ Ἀνθολογία τοῦ κώδικος Suppl. Grec. 134 (σελ. 137—173).—ι') Νείλου Κωνσταντινουπόλεως, Σιγίλλιον περὶ τῆς μονῆς Λευκουσιᾶδος (σελ. 174—178). Πρόκειται περὶ τῆς παρὰ τὸ Φανάριον τοῦ δήμου Ἰωάννης (τῆς Θεσσαλίας) ἰδρυμένης ποτὲ μονῆς τῆς Παναγίας, κατὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Λουξάδα. Τὸ περὶ αὐτῆς σιγίλλιον, λίαν ἐνδιαφέρον ἱστορικὸν μνημεῖον, ἀπολυθὲν κατὰ Μάιον τοῦ 1383, ἐκδίδεται ἐνταῦθα κατὰ τὸ ἐν κώδικι Suppl. Grec. 1281 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων ἐναποκείμενον πρωτότυπον ἐπὶ περγαμνῆς. Ἐναπέκειτο δὲ ποτε τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Μετεώρου, ἐνθα καὶ ἄλλα τινὰ ἔγγραφα τῆς μονῆς Λευκουσιᾶδος ἀνεῦρον κατὰ τὰς ἐμὰς ἐρεῦνας ἐν ταῖς μοναῖς τῶν Μετεώρων ἐν ἔτει 1908.—Χωρὶα τινὰ τοῦ σιγίλλίου τούτου ὁ καθηγητὴς Λάμπρος παρηρμήνευσεν, ἄλλὰ περὶ τούτων ἐν προσεχεῖ μέλλοντι.—ια') Ὀλίγα περὶ Πολυφέγγους (σελ. 179—185). Πρόκειται περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀρχαίαν Φλιασίαν ἐν Πελοποννήσῳ χώρας, ἣτις κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑπῆρξε καὶ ἰδίᾳ ἀρχιερατικὴ ἐπαρχία. Τὸ ἄρθρον τοῦτο φέρει ἐξόχως τὸν χαρακτῆρα τοῦ προχείρου.—ιβ') Δύο ῥητορικαὶ μελέται περὶ Μαζέππα (σελ. 186—206). Ἐκ τοῦ κώδ. 567 τῆς μονῆς Ἀγ. Παντελεήμονος τοῦ Ἀθῶ.—ιγ'). Ἡ γουν, ὅχι ἥως (σελ. 207—209). Παλαιογραφικαὶ παρατηρήσεις εἰς χωρία τοῦ Κωδικοῦ, Ἰωάννου Καναβούτζη, κλ., ἐνθα παρανεγνώσθη ἥως ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ: ἥγουν.—ιδ') Ἄλλοι «Ἕλληνες ζωγράφοι πρὸ τῆς Ἀλώσεως καὶ ἡ ἐν Ῥώμῃ Καρδιώτισσα (σελ. 210—224). Ἰδίως ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ch. Diehl (Bull. de Corr. Hell. τόμ. 1885 σελ. 209 κ. ἐ., 1888, σελ. 458 κ. ἐ.) καὶ τοῦ Frothingam

(American Journal of Archeology, τόμ. IX, 1894, σελ. 32 κ. έ.).—ις') Κατάλογος τῶν κωδίκων τῶν ἐν Ἀθήναις βιβλιοθηκῶν πλὴν τῆς Ἑθνικῆς. Β'. Κώδικες τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἑθνολογικῆς Ἑταιρείας (σελ. 230—240, 340—349, 474—482. Ἐπεταὶ συνέχεια). Μέχρι τέλους τοῦ ἀναγραφομένου ἐνταῦθα τμήματος τοῦ καταλόγου τούτου περιγράφονται τὸ ὅλον 47 κώδικες, σχεδὸν ἅπαντες τοῦ ις'—ιθ' αἰῶνος.—ις) Σύμμικτα (σελ. 241—250). Ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως σημειωτέα «Προσθήκη εἰς τὰ περὶ τῆς μονῆς Λευκουσιᾶδος» (Ἐνταῦθα ἀναφέρει ὁ Σπ. Π. Λάμπρος τὴν ἐν τῷ πρὸς τοὺς Φαναρίτας ὁρισμῷ τοῦ Μιχαήλ Γαβριηλοπούλου μνείαν τῆς μονῆς Λευκουσιᾶδος. Πλὴν πολὺ θλίβομαι παρατηρῶν καὶ ἐνταῦθα, ὅτι ὁ καθηγητὴς περιπίπτει εἰς μέγα ὄντως σφάλμα θεωρῶν τὸν προειρημένον ὁρισμὸν ὡς γράμμα τοῦ ἔτους 1295, ἐν ᾧ οὗτος ἀπελύθη τῷ 1343. (Πρβλ. καὶ τὰ γεγραμμένα μοι ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. XXI, σελ. 169). «Τρία ἔγγραφα τῆς ἐν Ἀνδρῶν μονῆς τοῦ Ἀγίου Νικολάου» (κατ' ἀντίγραφον τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Τέντε, τῶν ἐτῶν 1686, 1687, 1689). «Συμβασιλεία Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου» (νέον μαρτύριον—προστιθέμενον εἰς τὰ ἄλλα ὑπὸ τοῦ Λάμπρου κατελεγμένα ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. Δ', 1895, σελ. 90 κ. έ.—ἐκ τοῦ κώδικος 808 τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης). «Ἑλλήν γόης Δημήτριος ἐν Ῥώμῃ τῷ 1522». — ιζ') Ἡ ἐκ τοῦ νάρθηκος Ἰλιάς (σελ. 257—262). — ιη') Ἑλληνικὰ ἱστορήματα ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἰσπανίας (σελ. 263—272). Σταχυολογήματα ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ Ἰταλοῦ Ἰσιδώρου Carini, Gli archivi e le biblioteche di Spagna (τόμοι δύο, ἐν Πανόρμῳ 1884). — ιθ') Ναυπλιακὸν ἔγγραφον τοῦ οἴκου Πουλομάτη ἐν ἔτει 1509 καὶ ὁ βιβλιογράφος Μιχαήλ Σουλιάρδος (σελ. 273—283). Τὸ ἔγγραφον περιλαμβάνεται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. Α 63 sup., φ. 111-b, κώδικι τῆς ἐν Μεδολιάνῳ Ἀμβροσιακῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἐν μέρει εἶχε προεκδοθῇ ὑπὸ Martini-Bassi, Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae. Τόμ. Α', σελ. 13. Ὁ Λάμπρος συνοδεύει τὴν ἔκδοσιν διὰ διεξοδικοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπομνήματος. — κ') Ἀπάντησις εἰς ἐρώτημα περὶ τοῦ Χρονικοῦ τοῦ Παναρέτου (σελ. 284—288). Ὁ προβάλλων τὰς ἀπορίας, εἰς ἃς ἀπαντᾷ ὁ Σπ. Π. Λ., εἶναι ὁ ἐν Σμύρνῃ Γ. Π. Βεγλερῆς. — κα') Σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Σωφρονίου περὶ τῆς μονῆς Ταξιαρχῶν παρὰ τὸ Αἶγιον, καὶ τὸ χωρίον Δημητροπούλου (σελ. 289—298). Κατ' ἀντίγραφον τοῦ λογίου προηγουμένου τῆς μονῆς ταύτης Γερβασίου ἐκδίδεται συνοδικὸν σιγίλλιον ἀπολελυμένον κατὰ Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1775. Ἐν τῷ σιγίλλῳ τούτῳ μνημονεύται πλὴν ἄλλων τινῶν τοπωνυμιῶν (π. χ. ἡ Μανωλάδα, Χελιδόνη ἢ Χελιδόνι τοῦ δήμου Ὠλένης, μονὸδριον τῆς Παναγίας τῆς Σεντουκιώτισσας κλ. κλ.) καὶ τὸ ἐν τῷ δήμῳ Αἰγίου χωρίον Δημητροπ(ού)λου. Τούτου ἐκτίθησιν ὁ Λ. τὴν ἀρχαιότεραν ἱστορίαν κατὰ τι ἀργυρόβουλλον, ὅπερ περισώζεται ἐν τῷ φ. 55-a—b τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3067 Ἑλληνικοῦ Παρισιακοῦ κώδικος. Τοῦ ἀργυροβούλου τούτου παρέχεται καὶ τὸ κείμενον αὐτούσιον. Φαίνεται δὲ ἀσφαλῶς τοῦτο ἀρχαιότερον τοῦ 1450, ὥστε ἐξεδόθη εἴτε ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, δεσπότην ὄντος τῆς Πελοποννήσου, ἢ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Θωμᾶ, κυρίου τῆς περὶ τὰ Καλάβρυτα χώρας, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ. — κβ') Μαροῦλλα ἢ Λημνία καὶ τὸ περὶ αὐτῆς ποίημα τοῦ Ἰησοῦίτου Δονδίνη

(σελ. 299—318). Ἐρευνα ἀκριβεστέρα καὶ λεπτομερεστέρα περὶ τῆς Ἀθηνῶν ταύτης ἡρώϊδος.—κγ') Τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ οἱ Καταλώνιοι (σελ. 319—321). Ἐπὶ τῇ βάσει μάλιστα ἐγγράφου (ἤδη πρότερον κατ' ἐπανάληψιν δημοσιευθέντος) τοῦ Βερνάρδου de Aversone πρὸς τὸν βασιλικὸν ἰατρὸν Ἀρνάλδον de Villanova, διευθυνθὲν εἰς αὐτὸν ἐντολῇ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀραγωνίας Ἰακώβου τοῦ Β' τῇ 1 Ἰουλίου 1300.—κδ') Τρεῖς κώδικες ἐν Κεφαλληνίᾳ (σελ. 322—327). Ἐξ αὐτῶν ὁ Α' περιέχει τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἀκεφάλους, καὶ τὰς ἐπιστολάς, κολοβάς, καὶ ἀνήκει εἰς τὸν ιβ' αἰῶνα. Ὁ Β' κώδιξ περιέχει τὸ κατὰ τὰς ἀναγνώσεις εὐαγγέλιον γεγραμμένον κατὰ τὸν ιγ' αἰῶνα. Ὁ Γ' κώδιξ περιέχει βίους καὶ μαρτύρια ἁγίων μηνῶν Σεπτεμβρίου, Ὀκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου κατ' ἐκλογὴν μετὰ τινων λόγων πανηγυρικῶν, γεγραμμένος ὧν κατὰ τὸν ιβ' αἰῶνα. Ἀπαντες οἱ κώδικες οὗτοι ἐπὶ περγαμνῇς μόνον τοῦ Α' φύλλα τινὰ ἐκπεσόντα ἀνεπληρώθησαν διὰ χαρτῶν.—κε') Σύμμικτα (σελ. 328—329). Ἐξ αὐτῶν μνημονευτέα ἰδιαιτέρως τάδε: «Τὸ δημῶδες ὄνομα τοῦ Ἀλφείου». «Ἡ ἐπισκοπὴ Δαμαλῶν» κατ' ἐπιστολιμαίαν ἀνακοίνωσιν τοῦ ἀρχιμ. Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου. «Ἡ Παρισιακὴ Ἀνθολογία τοῦ κώδικος Suppl. Grec. 134». Ἀνακοίνωσις Ἀθ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, ὅτι ἡ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. Θ' ἀνθολογία εἶχε τύχει ἤδη πρότερον ἐκδόσεως διαλαθούσης τὸν Σπ. Π. Α. Τάυτην ἐφιλοπόνησεν ὁ *Leo Sternbach*: *Gnomologium Parisinum ineditum. Appendix Vaticana*. (Ἐν Κρακοβίᾳ 1893, ἀσπόςπασμα ἐκ τοῦ *Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filolog. histor. filozof. Τόμ. Ε'*, σελ. 135—218). — κς') † Κάρολος Κρουμβάχερ (σελ. 350—353). Νεκρολογία, δημοσιευθεῖσα ἤδη πρότερον ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ ἐφημερίδι «Ἑστία» τῆς 1 Δεκεμβρίου 1909 (π.). — κζ') Βιβλιοκρισίαι (σελ. 354—360). — κη') «Ἡ διήγησις τῆς φουμιστῆς Βενετίας» (σελ. 369—381). Ἐκδοσις, κατόπιν ἀντιβολῆς καὶ ἄλλως νέων φροντίδων, τοῦ ὑπὸ τοῦ Wagner ἐν *Carmina graeca medii aevi* (ἐν Λειψίᾳ 1874, σελ. 221 κ. ἐ.) τὸ πρῶτον ἐκδοθέντος κατὰ τὸν Βιενναῖον κώδικα *Theologicus graecus 297* (Nessel 244) καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Εἰς Βενετίαν» δημῶδους ποιήματος. Ὁ Λάμπρος ἐξετάζει τὸ στιχοῦργημα καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ βενετικὰ μνημεῖα ἐρειδόμενος κατὰ τὰ πλεῖστα εἰς τὴν σχετικὴν ἐργασίαν τοῦ Lionello Levi (*Un carme greco medievale in lode di Venezia ἐν τῷ Ateneo Veneto. Anno XXV, 1902, σελ. 188 κ. ἐ.*), ἀλλ' ἐν τισιν ἀνασκαυάζων εἶτε συμπληρῶν αὐτόν.—κθ') Ἡ μονὴ Βαρνάκοβας καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ὑποτιθέμενοι τάφοι τῶν αὐτοκρατόρων Ἀλέξιου καὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ (σελ. 382—392). Πρόκειται περὶ τῆς ἐν Δωρίδι κειμένης μονῆς τῆς Παναγίας τῆς οὕτω ἐπωνυμουμένης. Ὁ Α. ἀποδεικνύει ἀνυποστάτους θρύλλους τινάς, καὶ ἐγγράφως ἡμῖν παραδοθέντας, καθ' οὓς ἐν τῇ μονῇ Βαρνάκοβας ἐτάφησαν οἱ αὐτοκράτορες Ἀλέξιος Κομνηνός (1081—1118) καὶ Μανουὴλ Κομνηνός (1143—1180). — λ') Ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τοῦ Βησσαρίωνος (σελ. 393—398). Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 527 κώδικος τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης καὶ δὴ ἐν φ. 240-a — 244-b ἀνεπιγράφος ἐπιστολῇ, οὐκ ὀλίγον συντελοῦσα εἰς γνῶσιν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ Βησσαρίων συνεκρότησε τὴν πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην, τὴν, ὡς γνωστόν, εἰς τὴν Μαρκιανὴν κληροδοτηθεῖσαν. Ὁ Λάμπρος φρονεῖ, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐγγράφη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1450 καὶ

1455, ὁ δὲ ἀνὴρ πρὸς ὃν ἐπιστέλλεται εἶναι κατὰ τὸν Λάμπρον ὁ Μιχαὴλ Ἀποστόλης.—λκ') Καὶ ἄλλαι εἰκόνες Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Παλαιολόγων (σελ. 399—408). Συμπληρωματικὰ τῶν γραφέντων ἐν «Νέῳ Ἑλληνομνήμονι» τόμ. Δ', σελ. 385 κ. ἐ. περὶ τῶν εἰκόνων τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου καὶ ἐν τόμ. Γ', σελ. 279 κ. ἐ. περὶ τῶν εἰκόνων τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.—λβ') Μανουὴλ Κορινθίου τοῦ μεγάλου ῥήτορος, Διήγησις περὶ τῆς ἐν Ἀσγορίῳ εἰκόνης τῆς Θεοτόκου (σελ. 409—432). Περιλαμβάνεται αὕτη ἐν φ. 104-a—132-a τοῦ κώδικος 811 τῆς Ἀγιορειτικῆς μονῆς Ἰβήρων, καθ' ὃν κώδικα καὶ ἐκδίδεται τὸ κείμενον ἀπλῶς ἄνευ τινὸς ὑπομνήματος, καθ' ὅσον ὁ ἐκδότης ἐν Ἀθήναις, ὡς σημειῖ, στερεῖται τῶν ἀναγκαίων βοηθημάτων πρὸς διαλεύκανσιν τῶν ἐν τῇ Διηγῇσι προσώπων καὶ πραγμάτων. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Μεγάλου ῥήτορος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Μανουὴλ τοῦ Κορινθίου (15' αἰών), ὡς πείθεται τις καὶ ἐκ τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως τοῦ κειμένου, εἶναι ἀξιόλογος πηγὴ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀρμενίας καὶ Ἰβηρίας.—λγ') Ὁ δικέφαλος ἄετός τοῦ Βυζαντίου (σελ. 433—473). Ἡ διατριβὴ αὕτη ἀνεγνώσθη τὸ πρῶτον γαλλιστὶ ἐν βυζαντιακῷ τμήματι τοῦ Β' ἐν Καίρῳ Διεθνoῦς Ἀρχαιολογικοῦ Συνεδρίου, τῇ 30 Μαρτίου 1909. Ἐνταῦθα δημοσιεύεται τὸ πρῶτον κατὰ πολλὰ βελτιωμένη καὶ συμπεπληρωμένη. Ὁ Λάμπρος, μετὰ ἐξέτασιν τῶν εἰς αὐτὸν γνωστῶν μνημείων καὶ φιλολογικῶν πηγῶν, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ δικέφαλος ἄετός παρὰ Βυζαντινοῖς δὲν εἶναι ἀρχαιότερος τῶν χρόνων τοῦ Θεοδώρου Β' Λασκάρεως, τῆς Νικαίας. Πλὴν ὁ δι᾽ ὀχύρισμός οὗτος τοῦ καθηγητοῦ Λάμπρου εἶναι τελείως ἐσφαλμένος, προερχόμενος ἐξ ἀγνοίας τῶν ἀρχαιοτέρων μνημείων καὶ φιλολογικῶν πηγῶν, ὡς ἄλλως τε διετύπωσα ἐν δημοσίᾳ συνεδρίᾳ τῆς Βυζαντιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν τῇ 23 Μαρτίου 1911. Ἀναγράφων δὲ ὁ Λάμπρος τὰ βυζαντιακὰ μνημεῖα τῆς παραστάσεως τοῦ δικεφάλου ἄετος παραλείπει περιέργως ἐπισημότατά τινα ἐκ τούτων. Πλὴν ἐνταῦθα δὲν ἐκτείνονται ἐν σχέσει πρὸς τὰ ζητήματα ταῦτα τῆς παραστάσεως τοῦ δικεφάλου ἄετος παρὰ Βυζαντινοῖς, καθ' ὅσον περὶ αὐτῶν πραγματεύομαι ἐν ἰδίᾳ ὑπὸ ἐκτύπωσιν διατριβῇ ἐν τῷ Repertorium für Kunstwissenschaft.—λδ') Σύμμικτα (σελ. 483—493). Ἐξ αὐτῶν ἀναγραφτέα ἐνταῦθα τάδε: «Χρονικὸν σημείωμα περὶ Ἰωάννου Ζ' καὶ Μανουὴλ Παλαιολόγου». «Τέσσαρες βυζαντινοὶ ζωγράφοι» (ιδὲ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. ιδ'). «Ἀντιστοιχίαι τοπωνυμιῶν» (ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 39 κώδικος Πολλάνη τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν, σελ. 279-b—281-a, κώδικος γεγραμμένου κατὰ τὸν 15' αἰῶνα). «Ὁ Μέγας Δοῦξ Γαβαλάς», ἀνακοίνωσις τοῦ ἐν Ῥώμῃ ιστοριοδίφου William Miller. «Συμπληρώματα περὶ τῶν Γατελούζων», ἀνακοίνωσις τοῦ αὐτοῦ ἀναφερομένη εἰς τὰ ἐν τόμ. 5' σελ. 39 κ. ἐ. τοῦ «Νέου Ἑλληνομνήμονος». «Ἡ ἔκφρασις τῶν ξυλοκονταριῶν ἔργον Εὐσταθίου τοῦ Μακρεμβολίτου», ἀνακοίνωσις τοῦ Φ. Κουκουλέ. «Τὰ ἐξ Ἀγίου Νικολάου τῆς Ἀνδρου ἔγγραφα» (ιδὲ ἀνωτέρω), διορθωτικὰ εἰς τὰ ὑπὸ στοιχείῳ α' καὶ γ' ἔγγραφα ταῦτα ἀνακοινούμενα ὑπὸ Ἰ. Βογιατζίδου. «Θρήνος περὶ Κωνσταντινουπόλεως Ματθαίου Μυρέων», ἀνακοίνωσις τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Δ. Ρούσσου. «Διόρθωσις εἰς τὸν ἀνώνυμον περὶ τῆς Μυτιλήνης» ἀναφέρεται εἰς «Νέου Ἑλληνομνήμονος» τόμ. 5', σ. 40, 9 καὶ ἀνακοινοῦται ὑπὸ T. W. Hasluck.—

λέ) Βιβλιοκρισίαι (σελ. 500—51). Ἀναφέρονται εἰς τὰ τοῦ Α. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Documente privatoare la Istoria Românilor... καὶ εἰς τὸ Vogel-Gardthausen, Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance (διεξοδική κριτική, σελ. 503—514).

Χιακὰ Χρονικά. Ἐτήσιον δημοσίευμα ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ Κωνσταντίνου Ἀμάντου. Τεύχος Α'. Ἐν Ἀθήναις, τυπογρ. Π. Δ. Σακελλαρίου, 1911, σελ. 156, εἰς 8-ον.—Τὸ ἐτήσιον τοῦτο περιοδικόν—οὐ τὴν ἐμφάνισιν μετ' εἰλικρινοῦς χαρᾶς καὶ ἐγκαρδίων εὐχῶν χαιρετίζομεν—σκοπεῖ τὴν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν μελέτην τῶν Χιακῶν πραγμάτων καὶ δὴ ὑπὸ τοπογραφικὴν, ἱστορικὴν καὶ λαογραφικὴν. Τὰ σχετικὰ πρὸς τὰς ἡμετέρας σπουδὰς περιεχόμενα τοῦ πρώτου τούτου τεύχους—ὧν τινὰ πράγματι πάσης προσοχῆς καὶ ἐπαίνου ἄξια, ὡς ἐπὶ παραδείγματι καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ περὶ τῶν χρυσοβούλλων τῆς καλουμένης Νέας Μονῆς διατριβὴ τοῦ Κ. Σγουροῦ—ἀνεγράψαμεν ἀνωτέρω ἐν τῇ οἰκείᾳ σειρᾷ.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ.

Новые журналы, поступившие въ Редакцію.

Byzantinische Zeitschrift.

Band XXI (1912). Heft 1—2.

	Стр.
Karl Praechter. Christlich-neuplatonische Beziehungen.....	1—27
Paul Maas. Metrische Akklamationen der Byzantiner.....	28—51
Paul Maas. Die Rhythmik der Satzschlüsse bei dem Historiker Prokopios.....	52—53
Hugo Schreiner. Ueber die älteste Form der byzantinischen Belisarsage	54—64
Πρωτοσυγκέλλου Χρυσοστόμου Χατζῆ Σταύρου. Κατάλογοι δύο τῶν χειρογράφων τῶν ἐν Ξάνθῃ τῆς Θράκης ἱερῶν ἐνοριακῶν Μονῶν Παναγίας Ἀρχαγγελιωτίσσης καὶ Παναγίας Καλαμοῦς	65—75
Wilhelm Weyh. Die syrische Legende der 40 Märtyrer von Sebaste	76—93
E. W. Brooks. Some historical references in the Πραγματεία Ἡρακλείδου.....	94—96
Jean Maspero. Φοιδερᾶτοι et Στρατιῶται dans l'armée byzantine au VI-e siècle.....	97—109
Normann H. Baynes. The date of the Avar surprise.....	110—128
J. H. Mordtmann. Die Capitulation von Konstantinopel im Jahre 1453.....	129—144
I. K. Βογιατζίδου. Γρηγόριοι Μητροπολίται Κορίνθου (Mit 2 Abbildungen im Text)	145—149